

XXI. ÉVFOLYAM.

10. SZÁM.

BUDAPEST, 1931.

ÁPRILIS 1.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ:

PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

SEGÉDSZERKESZTŐ:

MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR

SZERKESZTŐSEG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., BÖSZÖRMÉNYI-UT 21. SZ. TELEFON: 501-90.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Megjelenik
havonta háromszor

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Budapest, I., Bőszörményi-út 21 TELEFON: 501-90.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Mi lesz?

Morajlik alattunk Európa. Amerre fordulunk, rejtélyes kérdőjel mered elénk: a Holnap kérdése. Mi lesz holnap, vagy legfeljebb holnapután? Mi fogantatik az Idők titokzatos méhében s megváltásunk lesz-e vagy vesztünk, amit világrához e gigászi vajudás?

A kérdőjelek leghatalmasabbika, Oroszország eltévelyedésében is imponáló erőfeszítéssel döngeti az egész világrend fundamentumait. A kommunista propaganda az államrendészeti kérdések sorából mindinkább szociális problémává növekszik, ezzel pedig a veszélye is nő, mert lappangó tüzét éppen ezen a téren éleszti legbárgyúbb rövidlátással a töke telhetetlensége.

Az olasz-francia tengeri megegyezés az újra-éledő ántánt körvonalait rajzolja a jövővi leszere-lési konferencia látóhatárára. Torkig vagyunk mindenféle ántáttal ahhoz, hogy bármilyen formában való újraéledését csak mérsékelt bizalommal fogadjuk. Itt is kérdőjel: ha ez a megegyezés Európa új csoportosulását, vagy annak csak a lehetőségét tartalmazza is, hova, merre, melyikhez vet majd minket a jó- vagy balszerencsénk? Új, emberséges életet fog-e az számunkra jelenteni, vagy pedig csak tovább-tengődést s azután felörlődést idegen érdekek surló-dási felületén?

A német-osztrák vámunió hetvenötmillió német félelmetesen rendszeres tudásának, céltudatos akarásának és a germán faj egész őseréjének világgazda-sági súlyát állította nyugati kapuink elé. Ma még beláthatatlan kilátások között kell választanunk, fel-támadásunk reménységével, de egy történelmi nem-zedék felelősségével is.

És mi lesz a kisántánttal, amely három oldalról szegez szuronyt a mellünknek? Töredezik-e már s van-e reményünk, hogy enyhül a halálos szorítás? Akad-e majd őszinte barátunk a nagyvilágban, aki megvéd a hiénák ellen, amelyek most még tisztas távolban ülnek körül minket, de a mohó éhség türel-metlen remegésével nyalogatják a szájukat, utolsó lélekzetünkre leselkedve.

Itthon sem biztató a helyzet. A szegénység, munkanélküliség növekszik, a mezőgazdaság, ipar, kereskedelem tengődik, az elégedetlenek tábora népe-

sedik, a társadalmi ellentétek mindig mélyebbek lesz-nek; a nyilvános és magánélet minden terén és szá-mításán is ott ül a nagy kérdőjel: Mi lesz?

És ebben a nagy sorsvárásban, a nagy bizonyta-lanságoknak ezekben a túlfeszített napjaiban, ami-kor a hamleti „Lenni vagy nem lenni” töprengése tízféle változatban mered elénk, az embereket egy kérdés tartotta lázban napokon keresztül:

— Elfogják-e Schreiber Tamást, a gyilkos csavargót?

Ez volt a fontos, nem a dumping, a flottaegye-zmény, az Anschluss, a munkanélküliség, meg a világ-nézet. Az volt a fontos, hogy kikkel volt viszonya Budapesten egy facér cselédleánynak s hogy vajjon csakugyan féltékenységből gyilkolta-e meg őt Buda-pest aljának egy névtelen csirkefogója? Mert lehet, hogy nem szerelemből, hanem azért a néhány pen-gőért tette. Ez rendkívül fontos, közérdekű kérdés, ezt okvetlenül nyilvánosan kell eldönteni. Meg kell hallgatni, mi a véleménye az ügyről Iksz úrnak, aki szakértő és Ipszilon úrnak, aki jobban tudja. Szen-zációs volt.

Úgy éreztük, hogy ebben az egész úgynevezett Schreiber-ügyben benne volt valahogy a mi egész éretlen könnyelműségünk, amellyel nemcsak az em-beriségnek, de még hazánknek és nemzetünknek leg-sajátabb nagy kérdéseivel szemben is viseltetünk. Elszomorító volt, hogy ilyen világeseményekkel ter-hes, valóban történelmi napok közepette ez a nyesz-lett csavargó félujságokat tudott magának lefoglalni s minden egyébnek, ami rajta kívül az egész világon történt, alig jutott annyi hely, mint neki egyedül. Hagyjuk csak a sajtó etikáját és úgynevezett maga-sabb hivatását, mert ezt a kiadók szabályozzák, az ő szempontjukból pedig az ujságírásnak egyetlen tör-vénye van: fogyjon az ujság. Ne bántsuk azokat sem, akik reklámot faragtak maguknak belőle, elvégre ez izlés dolga, arról pedig nem szabad vitatkozni. De a publikum, amelyet a világ rengése közepette is ez a tucat-ponyvaszenzáció érdekelt elsősorban, ez a pub-likum még mindig nem nőtt ki az évszázados külpoli-tikai kiskorúságból, amelynek az volt a kiindulása, hogy sorsunk minden intézése a követválasztási él-jenzésen vagy fejbeverésen túl már nem a mi dol-gunk, hanem Bécsre tartozik, amit pedig ott végez-nek, azzal felesleges törődni, úgysem kíváncsi senki a véleményünkre.

Ezzel a gondolattal dobtuk félre az ujságot tíz napon át. Fellélekzettünk, amikor végre megnyug-tató módon tisztázódott a cseléd és a csavargó sze-relmi életének minden legkisebb részlete és vissza-térhettünk a másik, nemkevésbé fontos kérdéshez: mi lesz velünk?

A beismerés, mint bizonyíték.

Írta: Dr. MISKOLCZY ÁGOST kir. főügyész-helyettes.

A büntetőjogi bizonyítás forrásai közt fontos helyet foglal el a gyanúsított beismerése. Mi a beismerés? A gyanúsított beismerésének mondunk minden oly vallomást, amelyet az *saját terhére* tesz.

A régi időkben a beismerést tartották a büntetőjogi bizonyítás legfőbb forrásának, s mint bizonyítékot, a bizonyítékok királyának nevezték. Abból a meggyőződésből kiindulva, hogy a gyanúsított beismerése adja az elítéltetésre az egyetlen igazi bizonyosságot, a régi kor bírái szinte visszariadtak attól, hogy a tagadó vádlottat elítéljék. Ezért nemcsak megengedhetőnek tartották a kínvallatást a gyanúsítottnak beismerésre kényszerítése végett, hanem azt a szó szoros értelmében igazságszolgáltatató intézménnyé és jogi rendszerre tették. Semmi csodálkozni való nincs ezen, ez nem a régi kor barbárságának jele, hanem egyrészt azon a megfigyelésen alapult, hogy a régi kor rettentő testi szenvedéseket és vagyoni károkat jelentő büntetései mellett csak az igazi bűnös fogja magára vállalni az elkövetett bűncselekményt, másrészt az is megmagyarázza, hogy a kínvallatás rendszere századokig fennállott, hogy a régi kor embere kevésbé volt érzékeny a testi szenvedések iránt s általában az ártatlan ember minden kínzatás mellett sem vállalta magára a gyanu tárgyát tevő bűnt.

A kínvallatást nem is a modern kor ú. n. szabad-
elvű és emberies szelleme szüntette meg, hanem az a tapasztalat, hogy igen sok hamis beismerés történt. Rájöttek arra, hogy a legnagyobb bizonyosságnak

tartott beismerés éppen ellenkezőleg a bíróság félrevezetésének eszközévé vált.

A modern nyomozó ma már teljesen tisztában van azzal, hogy viszonylag sok hamis beismerő vallomást tesznek, aminek megvan a maga érthető oka. Sok gyanúsított erkölcsi gyengeségből, nem merte szembeszállni a ránehezedő gyanuval, vagy a hatósági eljárás miatt kimerülten vállalta magára oly bűnt, amelyet nem követett el. Vannak, akik magukra vállalják a büntetést, mert nem mernek előállni az alibi-bizonyítással, mert az akár rájuk, akár valaki másra megbecstelenítő lenne. Vannak, akik beismerő vallomást tesznek, hogy vagy egy bűntársuknak nyujtsanak ezzel a menekülésre időt, vagy hogy elleplezzék az igazi bűnöst, esetleg éppen egy bűnbanda fejét. Vannak esetek, amikor azért tesznek beismerő vallomást, hogy megmentsék a bűnöst, aki nekik drága, szeretett személyiség. Előfordult az is, hogy egy gonosztevő bűnösnek vallotta magát oly büntettségben, amelyet nem követett el, hogy elítéltetésével alibi-bizonyítékot nyerjen s fedezéket találjon egy általa másutt elkövetett büntetett büntetése ellen. Idetartozik a XVIII. században történt az az eset is, amikor egy francia tábornagy egy vidéki törvényszéken elítélte magát erőszakos nemi közönség bűntette miatt, hogy megnyerje azt a házassági pert, amelyet felesége indított ellene a házasság megsemmisítése végett, nemi tehetetlenség jogcímén.

A modern kor elvetette a régi jogból ismert azokat a szabályokat, melyek megszabták, miket kell teljes értékű bizonyítékoknak tekinteni, mily bizonyítékok alapján kell a tényállást, a vádat bebizonyítani. A modern kor bírása nincs kötve többé

Látomás.

*Mint őszi köd a sárguló levélre,
Viasz orcára gyászlárva borul,
S csukott szemekkel, mozdulatlanul,
Halotti maszkban vársz az ébredésre!*

*Bánatselyemből szőtt bábkripta mélye
Ölel — s te némán álmodol, Magyar!
De élni vágyol, — büszke, fiatal
Testet akarsz a régiért cserébe!...*

*Talán sorvasztó, szörnyű lesz az álmod!?
Ám sír sötétlő árnyain keresztül,
Mint égi jóslat hangja, messze csendül:
Soká nem késhet nagy megújulásod!...*

*S én látlak is már... bűvös látomásom
Elésem fest... amint tavaszsóvárgón
A gyász lárváját szárnyadról lebontva,*

Csapongó, tarka, színes pille módra

*Lebegsz a fénylő, kéklő ürbe szállva,
Hogy átröppenj — az örök ifjúságba...*

Vályi Nagy Géza.

Gondatlanság.

írta: BEÖTHY KÁLMÁN százados.

Az uszoda egyik sarkában léckerítés zárta el a gyerekek fürdőhelyét, hol a víz átlag fél méter volt. A medence betonlaja itt enyhén lejtett be a nagy medencébe. Az apró emberkék a kis négyszögben kacagtak és viháncoltak és utánozták az úszást, a kerítésen túl meg a nagyok ugyanezt tették. Egynéhányszor elgondolkoztam azon: vajjon melyik utánozza a másikat?

Friss, jókedvű volt mindenki ezen a délutánon is, de talán senkinek oly virágos nem volt a kedve, mint az én három „vasgyűrű” gyerekemnek. Egyrészt, mert vége volt az iskolának és a bizonyítvány is szép volt, másrészt, mert az idén először voltak itt és a tavalyi sok öröm csalogatta őket. Fiam meg, aki két éves volt ekkor, újonnan lett bevezetve a társaságba, miután saját lábán el tudott jönni. Ő előtte a fürdés e fajtája ismeretlen volt ugyan, de látta a nagy kedvet, hát ő is hangolódott. Rikkantott, vagy mondjuk, — visított ő is a kisasszonykákkal, ám, mikor a vízbe kellett volna mennie, csak lecsücsült a lépcsőkön.

Elámultan nézte, hogy nővérkéi hogy zuhannak a vízbe s izmos testük nagy, fehér hullámokat kavart. Ő csak lábacskaival próbálgatta a vizet s behunyorgatott a naptól szikrázó víztükröbe. Tudtam magam tapaszt-

a bizonyítékokhoz; úgy kell ezt érteni, hogy a bizonyítékokat *szabadon mérlegelheti*, vizsgálat és megfontolás tárgyává teheti azok belső értékét és a lélektan és logika érveivel szétszedheti, megsemmisítheti vagy megerősítheti azokat.

Mindazonáltal ettől függetlenül elismerhetjük, hogy a beismerés, mint bizonyíték, ma is nagy szerepet játszik az igazságszolgáltatásban. A bírónak nagy megnyugvás, ha beismerésben lévő vádlottal szemben hozza meg ítéletét s a nyomozó hatóságok gondolkodásában ma is visszaüt a régi meggondolás, hogy ártatlan ember általában nem vállal magára semmiféle bűnt, különösen ha az a bűn megbecstelenítő vagy nagy büntetés kockázatával jár.

A modern nyomozás és általában az igazságszolgáltatás azonban távol van attól, hogy minden beismerő vallomást készpénznek fogadjon el. A modern nyomozó előtt ma már világosan áll az a szabály, hogy a beismerésnek bizonyos kellékei vannak, s ezek nélkül ez a beismerés mint bizonyíték vagy kétes értékű, vagy egészen értéktelen.

A Szut. 413. pontjában olvashatjuk, hogy a gyanúsított pusztán beismerése más bizonyítékok nélkül a legtöbbször értéktelen, mert azt bármikor visszavonhatja. Ezért a Szut. általában kimondja, hogy a csendőrnek a tényállást minden oldalról, még a súlyosító és enyhítő körülmények oldaláról is fel kell derítenie, tehát a csendőrt a gyanúsított beismerése a nyomozás sokszor bonyolult munkájától semmiképpen sem menti fel. A Szut. 414. pontja világosan megmondja azt is, hogy a beismerésben lévő gyanúsított beismerését teljessé és minden aprólékos részletre

kiterjedővé kell tenni, amelyekről a gyanúsítottnak nem lehetne tudomása, ha nem ő követte volna el a bűncselekményt. Fontos szabály ez, amelynek lelkiismeretes követése sokszor meggátolná a beismerések visszavonását. Csendőreink azonban sokszor vétenek e bölcs szabály ellen, amikor ilyeneket írnak a feljelentésbe vagy tényvázlatba: „a gyanúsított a cselekmény elkövetését beismerte”. Ennyit és semmi többet. Amelyik csendőr így intéz el egy beismerő vallomást, az kiteszi magát annak a gyanúnak, hogy a nyomozás tudományában és művészetében teljesen avatatlan, és hogy képtelen belátni az ilyen eljárásnak a vádlott elítélésének kérdésére hátrányos következményeit. Meg is történik ily esetekben csaknem mindig, hogy a gyanúsított az ily beismerést maga értelmetlennek találja a bíróság előtt s azt vagy egészben vagy részben letagadja anélkül, hogy a bíróság kezében ezzel szemben bármily hiteles bizonyíték lenne. Rendkívül fontos dolog tehát, hogy a csendőr beismerő vallomás esetében se restellje ezt a vallomást *teljes egészében bevenni a feljelentésbe vagy tényvázlatba*, még pedig annak szem előtt tartásával, hogy ezzel a részleteiben beismert s bizonyítékokkal megtámasztott tényállással szemben nehéz, vagy emberileg számíthatatlan lehetetlen legyen a gyanúsítottnak más, rá nézve kedvező tényállást vitatnia.

Az elmondottakból máris levonhatjuk azt a következtetést, hogy a beismerő vallomás, mint bizonyíték, szigorú bírálatnak van alávetve s szó sem lehet arról, hogy azt a bíróság csak úgy egyszerűen elfogadja. Egy híres, modern büntetőjogászunk, Carrara-nak nyomán a következőkben felsoroljuk azokat a követelményeket, amelyeket a modern igazságszolgál-

talatából: bátorítás kell az ismeretlen előtt, tehát megsimogattam a fejét, vállát verő szőke, lágy haját s magammal vittem. Mosolygott, kék szeme örömről beszélt, hogy felnézett rám. Meg-megállott egyik-másik virgoncabb, vagy joggal mondhatnám: rakoncátlanabb gyerek előtt s nem értette, hogy az miért rugkapálja oly dühösen a vizet...

Lassan hozzászoktattam hát és volt már annyi bátorsága, hogy megfröcskölje nővérkéit, mit azok nem hagytak „szárazon”. Visszarohamozták. Ebből aztán bögés keletkezett. Ezt nem szívesen hallottam most, mert féltem, hogy elveszti a kedvét. Leültem hát mellé a lépcsőre, bár szerettem volna a mélyvízben egy erős úszást végezni, de... ne adj. Isten, valamelyik elesik vagy meglöki, bele a vízbe, nem tud segíteni magán, megvan a baj... Isten ments!... Az asszonyka a beföttekkel vesződött s ezt is beláttam, hogy kell... hát csak képzeletben úsztam...

De a tuss kútja ott állott a medence szélén, két méterre talán, hát oda nyugodtan kimehetek, — határoztam el magamat vízvágyamban.

Fiam aggódva követett szemével, de hogy maga közelében látott, megnyugodott. Csodálkozva nézte egy darabig, hogy zuhog rám a tuss és én prüszkölök és mikor csak nem szakadt félbe az én mulatságom, únott arccal elfordult és ismét a gyerekek érdekelték.

— Erzsike, vigyázzatok a Gyurkára! — szoltam ki a vízfüggöny alól.

Odamentek hozzá s míg arcuk ragyogott a pirosságtól és az örömtől, testük meg a ragyogó vízgöngyöktől, megfogták a fiú kezét s maguk között sétáltatták. Lassan, a pufók hasa se látszott már s egy-egy pillanatra el merte

engedni a kezét. Ilyenkor felnézett rám és piros szája megnyílt:

— Apuka, ni! — és állott remegő térdekkel, de — egyedül!

— Szép, csak vigyázzatok!

Megfordultak a kisasszonykák hamarosan és leültették a fiút. Ők meg nyomban vissza a vízbe. Élvezték azt, azaz csak akarták volna, mert Gyurka most már nem hagyott békét nekik. Hivogatta őket, nem jól érezte magát a szárazon. A kisasszonykák jöttek is, sétáltak is egy keveset, aztán visszaültették. Igyekeztek szabadulni tőle. Láttam; igazat adtam nekik. Lementem hát a fiamhoz, kezet nyújtottam neki, elfogadta. Attól fogva végigtapicskoltuk a kis medencét s míg a fiam mindjobban érezte magát, engem enyhe szédülés környékezett.

Ez azonban nem volt fontos. A gyerekek az elsők. Jó alapot adni, erőset a testüknek, — ez volt az elvem. Hát most itt az alkalom. Tudtam s persze, hogy hiába hívott Nagy Feri a szokásos versenyúszásra, intettem: nem lehet. Hiába szolt rám a szép asszony, nem udvarolhattam neki, még csak meg se állhattam, hogy a szemébe nézzek, mert a fiam húzott, őt nem érdekelte a szép néni, húzott s hát én se nézhetek kétfelé.

Egy kicsit kesernyés volt ugyan a dajkaság, de ment-ségemre legyen mondván: szenvedélyesen szeretem a vizet, az úszást és beteg a testem, ha ezt nem kaphatja. Itt a ragyogó, friss víz és nem lehet. Ismerősre bízni?...

De elmúlt a kesernyés íz, mikor a fiam nagyot rúgott a vízbe és kacagott hozzá és rám nézett, hogy mit szólok hozzá és én ilyenkor ott láttam kék szemében az egész mennyböltöt, tisztán, ragyogó kékségében és nap-sugarasságában...

tatás a beismeréstől, mint a büntetőjogi bizonyosság egyik forrásától a nyomozást illetőleg megkíván.

1. A beismerésnek az *egész tárgyi tényálladékra kell vonatkoznia*. Hiányos s ezért csak viszonylagos értékű az a beismerés, amelyből hiányzik a tárgyi tényálladék egy része, illetőleg a tárgyi tényálladékra való utalás. A felületes nyomozás eredménye az ilyen beismerés, amely mohón kap a gyanúsított beismerésén s kifelejt belőle a tárgyi tényálladék valamely mellékesnek is látszó részét, vagy ami még rosszabb, a tárgyi tényálladék egy részét a nyomozó ki sem nyomozza, hanem mindent a gyanúsítottból akarván kivenni, egyszerűen kiszolgáltatja magát a beismerésben levő, sokszor furfangos gyanúsított ama fogásának, hogy a bűncselekmény valamely részletét homályban tar. a. A hiányos beismeréstől meg kell különböztetni a megszorított beismerést, amikor a gyanúsított beismeri a büntett elkövetését, de mentő körülményt kapcsol hozzá. Például: Megöltem a sértettet, de önvédelemből tettem. Természetesen az ily beismerésnek is tartalmaznia kell a mentőkörülményre vonatkozó egész tényállást a legapróbb részletekig.

2. A beismerésnek *értelmes és szabadakaratú egyéntől kell származnia*. Ha a csendőrnek gyanúja van az ellenkezőre, ezt jelentésében fel kell említenie.

3. A beismerésnek *önkéntesnek* kell lennie. A fizikai vagy lelki erőszak révén, avagy csalárd kepleccsel kicsikart beismerés kétségessé teszi a vallomás őszinteségét s így fennforog az a veszély, hogy hitele megrendül.

4. A beismerésnek *nem szabad képtelenséget tartalmaznia*. Előfordul, hogy a beismerésben levő gyanúsított, talán a bűnhődés szenvedélyes vágyától vezelve, talán rejtett, hátsó gondolattal kiszínezi a bűn-

tett elkövetését és képtelenséget is magára vállal. Ide tartozik egyes elmebajosoknak az az eljárása, hogy regényes körülmények közt elkövetett súlyos bűncselekmények miatt feljelentik magukat, anélkül, hogy elmebajuk könnyen felismerhető lenne. Szükséges, hogy már maga a csendőr is óvatos legyen az ilyen beismeréssel szemben.

5. A beismerés legyen *világos*. A beismerés ne tartalmazzon logikai hiányokat, vagyis értelméhez ne férjen kétség. Itt ötlük fel az a körülmény, hogy a csendőrnek magának is világos, logikus észjárása legyen s azonkívül legyen fogalmazókészsége is, hogy egyrészt észre tudja venni a gyanúsított előadásában levő hézagokat és értelmi szakadékokat, másrészt a gyanúsított előadását írásban helyesen és értelmesen tudja visszaadni.

6. A büntetőjogi beismerés *nem lehet hallgatóságos, hanem csak kifejezett*. Ha a gyanúsított ki akar egyezni a sértettel, vagy barátai és rokonai révén folytat erre vonatkozó tárgyalásokat, ennek sok oka lehet, lehet a büntudat is, de az ilyen vagy más hasonló magatartás nem jelenti a büntett elkövetésének elismerését jogi szempontból. A beismerés nem lehet *vélelmezett* sem, vagyis a gyanúsított megszökésének ténye magában véve nem jelenti a büntett elkövetésének beismerését; abból a körülményből, hogy gyermekgyilkossággal gyanúsított anya eltitkolta a szülés tényét, nem lehet vélelmezni a büntett elkövetésének beismerését. (Különösen, ha a szülés eltitkolására is érthető oka volt a gyanúsítottnak.)

7. A beismerésnek *fölszereltnek, más bizonyítékokkal összehangzónak s nem pusztának, magában állónak kell lennie*. Ebben van a beismerésnek legnagyobb bizonyító ereje. Ehhez a kellékhez tartozik, hogy

Nincs is szebb öröm — én legalább még nem találtam —, mint egy gyermek szemébe belenézni...

Egyszer aztán a fiam is elfáradt. Leült. Én menekültem a tushoz ismét. Még persze visszaszóltam a nagyobbaknak:

— Itt legyen a szemetek és vigyázzatok!

A tuss jól tett és én a jóérzéstől megbékéltem teljesen. Boldogan néztem le a gyermekeimre... Akiknek itt egy újabb vágyuk megy teljesülésbe... Gyerekek, boldogok... gondtalanok... Emberkéek... Óh, ha minden vágyatok ily elérhető lenne!...

Néztem őket, ahogy lihegve, pirosan, sugárzó egészségben, tiszta örömmel kacagva élvezték a napot, vizet, levegőt. Egész elfeledkeztem, önző apa, én, hogy más is van itt és csak egy éles női sikoly ébresztett fel... Arról — ahogy végignéztem ismét a fürdőzőkön —, arról eszembe jutott, hogy valamikor még oly kis férfi se, mint a fiam, olyan se mehetett át a másik fürdőbe és természetesen fordítva sem... És, hogy Váradon háromméteres deszkapalánk választott el bennünket, sokszor szívünk és bámulatunk választottjától és nyitott, lihegő szájjal néztünk össze, ha egy-egy női kacaj átröppent a palánkon... Hányszor másztuk meg a palánkot... eszembe jutott, pedig mily szép tornaszerek voltak ott... És most?!... Most együtt van mindenki és h. gy ezen most, hiába gondolkodok, ez így van és nagyot fordult a világ és hogy ezt aligha lehet visszacsinálni...

És míg így néztem a víztükröt, azon a színes vagy lucskos fejeke; és míg a váradi Körös-uszodát láttam gondolataimban, a nagyobbik lányom odaszólt a fiamnak:

— Gyere ide!

...hívják a fiamat és én nem láttam

és nem hallottam, csak később tudtam meg, hogy így volt, hogy így történt... És Gyurka elmosolyodott, és felkelt a lépcsőkről és elindult. Az araszos vízben még bátran hasította kis lábszára a hullámokat, mikor pedig már a térdét locsolgatta a víz, már bizonytalankodni kezdett... És én nem láttam ezt, mert Várad jár az eszemben és úgy tudtam, hogy a fiam ott ül és jól esett a nap is egy kicsit... És a fiam ment, mert nem tudta, hogy az neki nehéz, hiszen az előbb hányszor végigment már és persze elfelejtette, csak nagyon halványan emlékezett rá, hogy az előbb azért nem reszkedett, mert más kéz vezette és akkor könnyű volt neki. És ment, mert a gyerekek arca kacagott és nyujtották feléje a kezüket és hivogatták és Gyurka ment, bár már a hasa felett csobogott a víz, de látta, hogy már-már eléri Erzsike feléje nyujtott rózsaszín ujjait, hát bizonytalankodott, de menni próbált és kinyujtotta a kezét, hogy mielőbb biztosra támaszkodhasson és ez a kinyújtás eldöntötte és a lába alól kiszaladt a beton... És a fiam elvágódott és a víz nagyot loccsant. És én ezt mind nem láttam, mert hirtelen történt az egész és én talán elnéztem egy pillanatra, éppen talán akkor, mikor a kis, kövérkés karjait kinyujtotta, szinte mondván: Fogjatok meg már, mert mozgat és lökdös a víz és erősebb, mint az én kis lábaim...

Csak a nagyobbik lányom kétségbeesett hangját hallottam, akkor eszméltem és kaptam arra a fejemet. Annak arcán, kerekre nyílt szemén rémület tükröződött:

— Apuka!... Gyurka elcsúszott!...

A fejemet elkapta valami erős kéz, rájuk néztem, könnyes arcukon a kétségbeesés és a fiam — sehol. Nem láttam sehol. Mint a vad, összehúzódtam, valami rettentő görcs markolt meg, követtem a gyerekek szemét és a

a beismerést támogató bizonyítékok között oly bizonyítékok is szerepeljenek, amelyek szerint ki van zárva, hogy a bűncselekményt mások vagy másként követték el, mint ahogy a gyanúsított vallotta.

Mindezekhez hozzá kell kapcsolnom néhány szabályt, amelyek a gyanúsítottak kikérdezésénél fontosak lehetnek. A jó csendőr tapasztalatból fogja tudni, hogy igen sokszor rossz kikérdező módszernek bizonyul, ha a gyanúsítottat beszédje terjedelmére vonatkozólag megrendszabályozzák s minden áron arra akarják kényszeríteni, hogy csak arról beszéljen, amilyen konkrét kérdést neki feladtak. A tapasztalat sokszor azt mutatja, hogy jobban kiderül a lényeg, ha a gyanúsítottat nyugodtan hagyják beszélni s sokszor az ilyen fecsegőnek és körmöntfontnak látszó gyanúsított is a beszéd hevében önmaga mutat rá oly körülményekre, amelyek a nyomozás szempontjából fontosak vagy hasznosak. A csendőrnek szabatosan és világosan kell feltennie kérdéseit; úgy kell tennie, mintha nem tudná azt, amit tud, mert különben nem kérdez, hanem sugalmaz. Fel kell hívni a gyanúsítottat, hogy állításainak bizonyítékait jelölje meg, akár tényekre, akár tanukra való hivatkozással.

A beismerés bizonyító erejének lényeges támasztéka az *azonosító eljárás* a gyanúsított beismerésével kapcsolatban. Ha például lopás elkövetéséről van szó s a lopott tárgyak nem a gyanúsított birtokából kerültek a nyomozó kezébe, fel kell vele ismertetni ezeket a tárgyakat, de nem egyszerű felmutatással, hanem úgy, hogy azokat több más hasonló tárgy közé helyezzük. Ugyanazt a módszert kell követni személyek felismertetésénél is. Ezt az azonosító eljárást adott esetben pótolhatja a szemléveknek és tárgyaknak a gyanúsítottal való pontos leiratása vagy lényeges tulajdon-

ságaiknak a gyanúsított szavaival való megjelöltetése.

Szeretném, ha ezekkel a fejtegetésekkel hozzájárultam volna annak a sok hibának kiküszöböléséhez, amelyet a gyakorlatban még azok is elkövetnek, akik dicsérendő buzgósággal ugyan, de kellő tájékozottság és körültekintés hiányában túlságos súlyt tulajdonítanak a gyanúsítottak beismerésének s a beismerő vallomás kellő megtámasztása nélkül okai lesznek annak, hogy a gyanúsítottak a nyomozás hézagait kihasználva, a bűnvádi eljárás sikertelenségét idézzék elő.

Példaként felhozok két esetet, amikor a beismerésben lévő gyanúsítottak huzamos időn át fogva voltak, de beismerő vallomásukat később visszavonták s ügyükben a bíróság kénytelen volt felmentő ítéletet hozni, kellő bizonyíték hiánya miatt. Mint-hogy mindkét esetben csendőrség végezte a nyomozást, tanulságos lesz e két eset lényeges vonásaiban a fent kifejtett szempontjainkhoz igazodó ismertetése.

Az első esetben gyilkosságról volt szó. Két egymással ellenségeskedő bérescsalád egyikének tagját, egy béresgyereket az egymás szomszédságában lakó két család lakása előtt levő kútban holtan találták. A törvényszéki orvosi boncolás során megállapították, hogy a holttest több nap óta van a kútban s fején zúzódások vannak, amelyek ütésektől is eredhetnek. Megállapította a boncolás, hogy a halál oka fulladás és ez a kútban következett be.

A járőr elfogta a másik család három tagját. Ezek beismerték, hogy a sértettel egy napon a béreslakásoktól mintegy másfél kilométernyire, a szántóföldek közt találkoztak, vele összeszólalkoztak s bot-

ragyogó víztükör alatt ott láttam a fiamat... Feküdt... Arccal lefelé, mozdulatlanul... A napsugár ebben a rémült percben megmeredt vízen áttört és a fiam barna hátán úgy tündöklött, mintha arra aranyat öntöttek volna... Mozdulatlanul feküdt, csak a hosszú, aranyló haját mozgatta a víz árja... A víz fölött kacagások, jókedvű sikolyok repkedtek, az öröm hangjai csapkodták a kabinsorokat és senki se tudta rajtam kívül, hogy a fiam mozdulatlanul ott van a víz alatt...

Mint a vad az áldozatára, úgy vetettem magam a magas partról a vízbe. A lábam bokában nagyot rándult, fejemen át jéghideg csapódott a gerincem felé és a szívem — erre tisztán emlékszem — úgy dobogott, hogy hallottam. Úgy kaptam a fiam mozdulatlan teste után, mint ahogy csak egy halottat igyekszünk még magunknak visszamenteni... a szemem előtt mosolygós arca elevenedett meg, az aztán sápadttá vált és a másodpercek ebben a rettentő századrészében azt éreztem, hogy belehasad a szívem...

Alig birtam kiegyenesedni, mikor alélt testével felemelkedtem. Ilyen súlyos munkát még nem végeztem... Mintha százrészre szakítottak volna, a bensőmben pedig döbbenetes üresség kongott volna és zúgott a fülem és a fejem és szemem előtt szivárvány táncolt és a szivárványon át puha és meleg teste barnállott fiamnak... És át kellett gondolnom, hogy mikor lehetett, hogy beleesett, hogy mióta feküdt ott, hogy lehet-e még reményem, hogy búzavirág szín szemével rámneveessen, vagy úgy kell innen elrohannom, ölemben a megdermedt testecskével és mögöttem a jajgató másik két gyerekkel?!... Még érezni kellett, hogy talán egy pillanaton múlik az egész, még gondolni kellett, hogy vajjon mennyi víz szorult szegény-

kének a szájába... és mindezt egyszerre kellett és mindemellett még segíteni kellett rajta és úgy, ahogy az első kétségbeesett gondolatom mondja: mert csak vissza az életre, édes kis fiam, annyi szép reményem, gyönyörű teremtménye a jó Istennek, csak még egyszer mosolyogj rám, Gyurka fiam... Zuhogott bennem a lélek imádsága s a nyomorult test jajongása és a fiamat belesodortam erősen a levegőbe fejem felett, hogy levegőt, levegőt minél előbb belé... Lehet, hogy nem volt a leghelyesebb, mert a fiam mozdulatlan maradt... Az arca sápadt, a szájacskája összeszorítva és a feje, meg a karja lógott. Lehet, hogy nem volt helyes, de még egyszer megpróbáltam, csak belepréselni a levegőt, mert az nekem is életet jelent, jelenthet!... Csak levegőt és láttam, hogy hiába... mert a fiam nem mozdul, a gyerekek visongtak mögöttem és didergő szájjal sírtak... Lehet, hogy nem volt jó, mert a fiam nem mozdult és én látva sikertelenségemet, még erősebb kétségbeeséssel nyitottam a torkomat kiabálásra, — már a szívemet se éreztem, már sötétült a világ... mikor a harmadik mozdulatomra elmosolyodott a fiam... Bágyadtan, alig látszón, csak én láttam, mert lestem az arcán az Élet legapróbb jelét... És megsegített a sors, mert elmosolyogta magát a fiam s én magamhoz szorítottam és mint egy éhes a kenyérre, úgy szegeztem szemem az arcára s a fiam egyszerre felnyitotta a szemét... Hogy megismert volna, nem tudom, bár két karjával a fejem felé nyult, de lehet, hogy ez csak az előbbi mozdulatának folytatása volt, annak, mikor a vízbe zuhant...

Nem is tagadom: én voltam a bűnös. De kár a bíróságnak minden gondatlanságot — büntetni... Mert bűnhődik az eléggé, aki gondatlan volt...

tal leütötték. A sértett összeesett s ők abban a hitben, hogy meghalt, hazavitték s a lakás előtt levő kútba bedobták, hogy öngyilkosság látszatát keltsék.

A csendőrség abban a hitben, hogy a beismerővallomás mellett tárgyi bizonyíték is van, a holttest, a rajta levő sérülések, megelégedett ennyivel s befejezettnek tartotta a nyomozást.

A bíróság előtt azonban a gyanúsítottak visszavonták a beismerő vallomást s bár nem vádolták a csendőrséget azzal, hogy a beismerő vallomást lelki vagy fizikai kényszerrel csikarták tőlük ki, védelmi bizonyításra tettek indítványt. Eszerint a sértett béresgyermek súlyos betegségben szenvedett, úgynevezett alvajáró volt s így megtörténhetett, hogy öntudatlan bolyongása közben beleesett a kútba. A testén levő zúzódásokat tehát szenvedhette akkor is, amikor belezuhant a kútba. Azonkívül a sértett búskomorságra is hajlamos volt, tehát nincs kizárva, hogy öngyilkos lett.

A kihallgatott tanúk bizonyították azt, hogy a sértett gyermeknek volt ilyenféle nyavalyája; amint-hogy tapasztalat szerint az eljárás későbbi szakában, mindig akad egy-két tanu, aki sokszor egészen képtelen védelmi állításokat is hajlandó bizonyítani. A bíróságok jól tudják ezt, de nem is ez volt a baj, hanem az, hogy egyes körülmények teljesen felderítetlenek maradtak a beismerő vallomásokkal kapcsolatban, amelyeknek utólagos felderítése már nem látszott lehetségesnek.

Ezek a körülmények a következők: A csendőrségi nyomozás nem tisztázta azt, hogy annak a családnak tagjai, amelynek tagjai követték el a gyanu tárgyává tett bűncselekményt, használták-e annak a kútnak vizét, amelybe a sértett holtteste volt. Mint-hogy ez a kút szolgáltatta a két család ivóvizét, az a körülmény, hogy a gyilkossággal gyanúsított család ivott, vagy nem ivott a kút vizéből, döntő jelentőségű volt. A csendőrségi nyomozás nem fordított figyelmet arra a feltűnő körülményre sem, hogy a gyanúsítottak miért vitték a sértett holttestét aránylag hosszú távolságon át a lakásuk előtt levő kútba, holott ezzel magukat a felfedeztetés veszedelmeinek tették ki s a holttest eltüntetése a szántóföldön sokkal érthetőbb és egyszerűbb lett volna. Hiányzott a nyomozás anyagából oly tények vagy bizonyítékok összegyűjtése is, amelyekből öngyilkosság fennforgására vagy kizárására lehetett volna következtetést vonni.

Az esetnek ebből a hézagos leírásából is megítélhetjük, mily figyelmetlenséget tanúsított a nyomozó őrs a beismerésnek fentebb felsorolt kellékeivel szemben s miként vált így nyomozása teljesen haszontalan, értéktelen munkává.

A másik eset a következő: Az egyik örskörletben mintegy tíz vagy tizenöt kiderítetlen lopás történt, aránylag rövid időn belül. Az őrs végül csavargásban talált egy egyént, akiről megállapította, hogy a lopások idején ide-oda csavargott, rendszeres foglalkozás nélkül. Az elkövetett lopásokra vonatkozólag kikérdeztetvén a gyanúsított, az összes esetekre vonatkozólag beismerő vallomást tett. A beismerő vallomásokat a gyanúsított azonban a bíróság előtt visszavonta, mire felmentették, kellő bizonyíték híján. Miért?

A csendőrijárőr a gyanúsítottat elvitte ugyan a nyomozás során a lopások színhelyére, ahol a gyanu-

sított bemutatta az elkövetés módozatait, ám a bíróság mégsem helyezett súlyt a beismerésre azért, mert a gyanúsított azt adta elő, hogy a beismerő vallomást neki sugalmazták, szájába adták, ő helyesebbnek látta, ha a sugalmazás szerint vall. A bíróság kihallgatta a kikérdezésnél alkalmazott bizalmi egyéneket. Ezek egyike sem tudott azonban pontosan emlékezni a beismerő vallomás körülményeire, nem tudta tehát megcáfolni azt a védekezést, hogy a helyszíni eljárás akként történt, hogy a gyanúsított minden útmutatás nélkül magától mutatta meg az egyes lopások színhelyeit. Emellett a gyanúsított három esetben alibit is igazolt. Az a hiba is fennforgott, hogy a sértettek egynémelyike a csendőrségi tényvázlattól eltérő módon adta elő a bűncselekmény körülményeit a főtárgyaláson, tehát a járőr gyanuba került, hogy a tényvázlat megszerkesztésénél pontatlanul járt el, s ez a gyanu annál veszedelmesebb volt az ügy sorsára a vád szempontjából, mert a beismerés a tényvázlat szerint úgy szólt, hogy „a gyanúsított a sértett előadásával egyezőleg a cselekmény elkövetését beismerte”. Végezetül a nyomozás nagy hiánya volt az is, hogy a gyanúsított birtokában semmiféle a lopásból eredő tárgyat, vagy a lopás elkövetésénél felhasznált tárgyat nem talált a járőr.

Ha a tényvázlatból az tűnt volna ki világosan, hogy anélkül, hogy erre vonatkozólag a gyanúsítottal adatokat közöltek volna, elvezette a járőrt a lopások színhelyére s itt a sértettek panaszával összeshangzón írta volna le lopásait, semmit sem ért volna a gyanúsított beismerése visszavonásával s bizonyára elítélték volna.

Sokat kell tanulnunk, sokat kell gondolkoznunk, sokat kell tapasztalnunk, hogy hivatásunkban megközelítsük az emberileg megközelíthető tökéletességet.

A katonai büntetőreform újításai.

írta: GERŐ GYULA ny. tábornok főhadbíró.

(3. közlemény.)

Azt is elrendeli az új Ktbtk. a közönséges büntetőtörvényekkel szemben, hogy az előzetes letartóztatás és a vizsgálati fogság egész tartamát (a szabadságvesztés- és pénzbüntetésbe) mindenkor be kell számítani, kivéve azt a tartamot, amit a terhelt maga idézett elő, saját hibájából. (Ktbtk. 54. §.)

*

Eddig a szökés sohasem évült el.

Az új Ktbtk. 57. §-a idevonatkozólag azt a változtatást teszi, hogy a szökés is elévül ugyan, de az elévülés a tettesre nézve csak az ő kézrekerülésének vagy törvényes szolgálati idejének leteltével kezdődik.

*

A világháborús hadifogságok sokszor olyan hosszú ideig tartottak, hogy a tettes hazakerüléséig a hadifogságban elkövetett cselekménye (például fűg-gelmsértés) már elévült.

Az új Ktbtk. 61. §-a most úgy rendelkezik, hogy „a hadifogság ideje alatt elkövetett katonai büntettek tekintetében a bűnvádi eljárás megindításának

A Királyi Magyar Automobil Club meghívására az óceánrepüléseiről világhíres „Graf Zeppelin” német léghajó március 28-án este magyarországi látogatásra indult friedrichshafeni hangárjából és óriási szélben, hóviharban átküzdött éjszaka után március 29-én reggel a csepeli repülőtérre kikötött. A légi óriást *Kormányzó Úr Öföméltósága* is megtekintette s a repülőtérre fogadta egyik fiát, aki a léghajóval érkezett Budapestre. A léghajó hossza: 236.6 m, magassága 33.7 m. Öt motor hajtja összesen 2500 lóerővel. (Schäffer felvétele.)

elévülése a fogság tartama alatt „nyugszik”, vagyis hogy a hadifogságban töltött idő nem számít be az elévülési időbe”.

*

Áttérünk most az új Kthtk. második, vagyis különös részére, amelyben a katonai bűncselekmények vannak tárgyalva.

Azt már említettük, hogy a katonai bűncselekményeket ezentúl nemcsak a katonaállományú, hanem elvileg minden katonai egyén elkövetheti. Mint-hogy azonban a katonaállományhoz nem tartozó egyének nincsenek a fegyverrel való harcolásra kötelezve: az ily kötelesség megszegésével elkövetett katonai bűncselekményben (például a gyávaság bizonyos eseteiben) bűnösökké nem válhatnak.

De lényegesen megváltozott a katonai bűncselekmények szabályozása abban a tekintetben, hogy egyes bűncselekmények (zendülés, szökés stb.) fogalma új meghatározást nyert, némely eddigi katonai bűncselekmény (szökésre szövetkezés alakítása stb.) elhagyatott, más bűncselekmény pedig (bujtogatás, színlelés stb.) új gyanánt felvétel a katonai bűncselekmények közé. Emellett a szövegezés és a büntetések teljesen a polgári Btk. szövegéhez és rendszeréhez simulnak és a rövidség körülményének is elég tétel, amennyiben a katonai bűncselekmények, tar-

talmuknak megnövekedése dacára is, csak feleannyi §-t foglalnak el, mint eddig (156 helyett 73 §-t.).

*

A katonai bűncselekmények legelseje, a függelemsértés, főleg a következőkben változott:

a) a följobbvalóval szemben elkövetett tiszteletszegés éppen olyan büntetés alá esik, mintha az előjáróval szemben követték volna el;

b) a becsületsértés és a rágalmazás szintén ilyen tiszteletszegés lévén, a függelemsértésbe beleolvad¹³ s ez okból a függelemsértés vétségének büntetése az eddigi 6 hóig terjedhető fogságról felemeltetett 3 évig terjedhető fogházra;

c) ha a tiszteletszegés becsületsértésben vagy rágalmazásban állt, úgy a becsület védelméről szóló törvény korlátai közt meg van engedve a valóság bizonyítása, de csak akkor, ha a bizonyítás a katonai szolgálati érdekeket nem veszélyezteti;

d) ha a becsületsértés vagy rágalmazás csupán felhatalmazásra volna üldözendő, úgy az ezáltal elkövetett függelemsértés üldözhetőségéhez is felhatalmazás kell;

e) az erőszakos vagy fenyegető ellenszegülés csak akkor büntetettik halállal, ha felállított sorban

¹³ Kivéve, ha tisztek között követték el, amiről később szólunk.

és rendben, vagy háború idején követtetett el, avagy ha a függelemsértéssel szándékos emberölés vagy kísérlete, vagy gyilkosság¹⁴ követtetett el;

f) szép rendelkezése a törvénynek az, amely szerint a büntetés a törvényben megállapított legkisebb mértéken alul is, sőt a megállapítottnál enyhébb büntetési nemben kiszabható, ha a tettes „nyomban az előjárója vagy följobbvalója részéről szenvedett súlyos sérelem feletti erős felindulástól ragadtatta magát a függelemsértésre”.¹⁵

*

A régi Ktbtk. szerint a zendülés átmegy lázadásba, ha a felfegyverzett zendülők összezsugorodása alkalmával „odáig jutott a dolog, hogy fegyveres ellenerő kirendelése találtatik szükségesnek”.

Az új Ktbtk. elejtette ezt a különbségtevést s beolvasztotta a lázadást a zendülésbe. Evégből a büntetések megfelelő fokozása mellett a zendülés fogalmába belevette, a magyar Btk. terminológiájának megfelelően, a zendülés céljából való „csoportosulás”-t is.

De elhagyta az új Ktbtk. a réGINEK azt a rendelkezését is, amely szerint már egyeseknek lázító nyilatkozata is zendülést képez s ehelyett egy egészen új katonai bűncselekményt alkotott, t. i. a bujtogatást s ezzel az eddiginél is hathatósabb eszközt nyújtott minden olyan aknamunka letörésére, amely a katonai intézmény ellen irányul.¹⁶

Szép és üdvös rendelkezése az új törvénynek, hogy egyforma szigorral bünteti a zendülőt akár a kirendelt ellenerő ellen követett el erőszakot, akár pedig az ellen, aki önként kelt az előjáró védelmére.

Külön bűncselekmény gyanánt büntetetik, ha (nem három, hanem csak) két katonai egyén határozza el a zendülés elkövetését, továbbá, ha egy katonai egyén a zendülés elkövetésére felhív, vagy ha katonai egyén a tudomására jutott, készülő zendülést meg nem akadályozza, vagy haladéktalanul fel nem jelenti.

Mellőzte azonban az új törvény az úgynevezett megtizedelést, vagyis a régi Ktbtk.-nek azt a rendelkezését, amely szerint ha az ellenszegülők száma nagy, akkor csak a sorshúzás szerint minden tizedik emberen hajtatik végre az agyonlövés. Ekkép ugyanis éppen a kisebbfokú bűnös kerülhet agyonlövésre.

¹⁴ A befejezett gyilkosság: gyilkosságnak minősül.

¹⁵ Viszont a „szolgálati büntettek és vétségek” fejezetében ki van mondva, hogy ha meg az előjáró ragadtatta magát az alárendeltnek „kihívó vagy botrányt keltő” magaviselete miatt becsületsértésre, úgy a bíróság felmentheti az előjárót a büntetés alól.

¹⁶ Az új Ktbtk. 77. §-a ugyanis a zendülés fogalmát ekkép határozza meg: „Ha három vagy több katonai egyén közösen és együttvéve a katonai szolgálati renddel, előjárójával vagy előjárójának parancsával szembeszáll vagy evégből összebeszél, zendülést követ el. Zendülés az e célból való csoportosulás is.”

Míg a bujtogatásról szóló 85. §. így hangzik:

„Azt a katonai egyént, aki katonai egyének között általában a katonai fegyelmet megbontani, az előjárói tekintélyt eláasni, a katonai hivatást lealacsonyítani, a katonai szolgálat iránt ellenszenvet avagy a szolgálati rendelkezések vagy szolgálati viszonyok iránt elégtelenséget szítani törekszik, bujtogatás miatt öt évig terjedhető börtönnel kell büntetni.

Ugyanígy kell büntetni azt a katonai egyént, aki ugyanily egyének közt leendő terjesztés céljából bujtogató tartalmú sajtótermékeket, iratot vagy képes ábrázolatot, tartalmukat ismerve, készletben tart.” (Például, ha lakótanyába csempésznek lázító röpiratokat.)

A régi katonai büntetőtörvénynek azt a fejezetét, mely „a katonai öröknek ellenszegülésről és az ezek iránti tiszteletellenes magaviseletről” szól, az új Ktbtk. rövidre fogja s az itt szóba jövő cselekményeket egyszerűen „Katonai ör elleni büntett-nek és vétség”-nek nevezve, büntettnek nyilvánít mindennemű erőszakot vagy fenyegetést a katonai ör ellen. Sőt az is már büntett, ha katonai egyén az ör kötelességszerű utasítását szándékosan nem teljesíti vagy teljesítését megtagadja és e cselekményből súlyos hátrány származott.

De más tekintetben is üdvös rendelkezések védik az őrszolgálat teljesítésében eljáró katonai egyéneket s többek közt az ör elleni vétség büntetése is fel van emelve 3 évi fogházra (az eddigi 3 havi szigorú fogság helyett), de az ör elleni becsületsértés és rágalmazás itt is (mint a függelemsértésnél) beleolvad a tiszteletszegés fogalmába.

*

A régi Ktbtk. a szökés fogalmához megkívánja, hogy a tettest a szolgálati kötelezettség alóli „mindenkorra” kibúvás szándéka vezette légyen. Mert különben a cselekmény csak önkényes eltávozás vétsége.

Ezt az álláspontot az új Ktbtk. is magáévá teszi, de egyúttal a szökés büntettének még egy alakját is megteremti, t. i. azt, amidőn a tettes nem akarta ugyan magát a szolgálati kötelezettsége alól egészen kivonni, hanem csak azt akarta elérni, hogy legalább is a hadrakelt seregnél való szolgálatteljesítés alól mindenkorra meneküljön. Ha pedig a hadrakelt seregnél teljesítendő szolgálat alól csak ideiglenesen akarta magát kivonni, akkor a cselekmény az új Ktbtk. szerint is csak önkényes eltávozás ugyan, de ebben az esetben már nem vétség, hanem büntett.

Ezekre az újításokra azért volt szükség, mert azt a szándékot, hogy valaki magát az egész szolgálati kötelezettsége alól végleg ki akarja vonni: nehéz bizonyítani és igen sokszor nem is lehet feltételezni, ellenben igen-igen sokszor előfordult a világháborúban, hogy a tettesnek nyilvánvalóan csak az volt a szándékában, hogy hadrakelt seregnél teljesítendő szolgálatát elodázza, vagy hogy az alól végleg meneküljön, az ily önkényű eltávozásokra pedig igen enyhe volt a régi Ktbtk.-nek vétségi büntetése. (6 hóig terjedő szigorú fogság.)

Minthogy pedig a hadrakelt sereg eljárásában bármely „büntett” miatt lehet rögtönbíráskodást hirdetni, az újítással meg van adva a mód arra, hogy az új szökés büntettével és az új önkényes eltávozás büntettével szemben rögtönbíráskodással is sikeresen lehessen fellépni.

Az új Ktbtk. életbeléptető javaslatában különben volt egy rendelkezés, mely a bíróságnak megengedi, hogy az efféle enyhébb beszámítású (de igen gyakran előfordult) büntettek rögtönbíróági megtorlására halálbüntetés helyett „botbüntetést” alkalmazhasson, de a képviselőház (az egész reformmunkálat egyetlen módosításakép) ezt a rendelkezést törölte és helyette a minisztériumot hatalmazta fel arra, hogy a hadrakelt sereg rögtönítelő eljárásában halálbüntetés helyett „más” büntetés alkalmazhatását elrendelhesse. (Hogy ez a „más” büntetés mégis csak a botbüntetés lesz, az előrelátható.)

Egy további újítás az, hogy az új Ktbtk. a „szökésre szövetkezés alakítása” nevezetű bűncselekményt mellőzte, helyette szigorúbb büntetést állapított meg a többek által elkövetett szökésre és külön büntetést

A „Graf Zeppelin” március 29-én délelőtt a csepeli repülőtérrel magyarországi körrepülésre indult. A koradélutáni órákban Csepelen újból kikötött, felvette az utasokat és postát, azután elindult haza, Friedrichshafen felé. A magyarországi körrepülésben vitéz jákfai Gömbös Gyula honvédelmi miniszter is résztvett. (Schäffer felv.)

szabott arra az esetre, ha három vagy több katonai egyén a szökés elkövetését közös egyetértéssel „elhatározza”.

A szökés ezentúl csak háború idején büntetetik halállal (harmadik szökés stb.), még pedig az ellenséghez szökés kötéláltali halállal.

Az új Ktbt. is fenntartotta (célszerűségi tekintetéből) azt az elvet, hogy az önként jelentkező szökevénynt nem lehet halálra ítélni, ennél fogva rögtönítélő eljárás alá se lehet vonni, de hozzáfüggesztette azt is, hogy ez csak abban az esetben áll, ha harminc napon belül jelentkezett.

A szökésre szövetkezést minden katonai egyén köteles büntetés terhe alatt haladéktalanul feljelenteni vagy megakadályozni. A büntetés egy évig, háború idején pedig, vagy ha a tettesnek rendfokozata van: három évig terjedhető fogház.

Szökés miatt a lefokozást ki kell mondani s ettől el sem lehet tekinteni. Ezenfelül a szökés mellék-büntetésekép a hivatalvesztés és a politikai jogok gyakorlásának felfüggesztése is meg van állapítva.

*

Az őrszolgálatban elkövetett kötelességsértések a lapok hasábjain már tüzetesen ismertette lettek.

Itt csak röviden annyit, hogy az új Ktbt. ezeket a bűncselekményeket (a „hivatali büntettek” mintájára) röviden „őrszolgálati büntettek és vétségek” névvel jelöli meg és hogy a csendőrzárőr megbüntetésére külön büntetéseket állapít meg. És pedig a

csendőrzárőr büntetése (a zárőrvezető és a többi tagé egyaránt) büntett miatt egy évig, súlyos esetben egy évtől három évig terjedhető börtön. Háború idején a büntetés egy évtől három évig, súlyos esetben három évtől öt évig terjedhető börtön; ha pedig nagy hátrány következett be: agyonlövélssel végrehajtandó halál.

Az őrszolgálati vétség büntetése (az eddigi 3 havi fogság helyett) két évig terjedhető fogházra emeltetett fel.

*

A „gyávaság” megbüntetéséről szóló szabályokat az új Ktbt. az eddigi tizenhét §. helyett hét §-ba vonta össze.

Fenntartotta azt az elvet, hogy a gyávaságot béke idején is el lehet követni a belső ellenséggel szemben, de lefaragta azokat a mellékes intézkedéseket, amelyek vagy nem valók a törvénybe, vagy pedig a valódi igazságossággal ellenkeznek. Így elhagyta a gyáva csapat zászlajának elvételét s kisebb osztályoknak más ezredbe való beosztását, mert ez szükség esetén rendeleti úton is megtehető. Ugyancsak elhagyta az a régi rendelkezés, amely a gyáván viselkedő egyes katonai egyének felkoncolására vonatkozik, mert ez a szolgálati szabályzatban rendezve van, azt pedig, ha az előljáró a felkoncolást elmu-

lasztja. az új törvény nem tekinti többé gyávaságnak, hanem a „szolgálati” büntettek és vétségek közt tesz a megbüntetésére rendelkezést.¹⁷

Mellőzte az új törvény a „megtizedelést” is, még pedig ugyanabból az okból, mely miatt a zendülésnél is mellőzte.

Gyávaság miatti elítélés esetén a lefokozás feltétlenül kimondandó s mellékbüntetés gyanánt a hivatalvesztést és a politikai jogok felfüggesztését is elrendeli a törvény.

*

Sok új bűncselekményt vont törvényünk a „fegyelem és rend elleni” büntettek és vétségek fogalma alá; sok elavult rendelkezést pedig elhagyott a régi Ktbtk.-ból.

Igy a háború idején elkövetett „fosztogatás”-t és a jogtalan vagyonszerzés céljából elkövetett sarcolást és harácsolást: katonai bűncselekménynek nyilvánította.

Katonai bűncselekménynek nyilvánítja továbbá az egyébként jogosan ejtett hadizsakmány (ellenseges hadianyag, lovak, szállítóeszközök, kozpenztárak) jogtalan eltulajdonítását,¹⁸ továbbá a honvedségben kifejezett rendelkezéssel tiltott harceszközök használatát, valamint a vöröskereszt jelvényeivel való visszaélést és az ellenségeskedésnek a tegyverszűnet kihirdetése után való folytatását stb.

Az új törvény már nemcsak a védképtelen ellenség kifosztását vagy bántalmazását bünteti; hanem aholt ellenség megcsonkítását is.

Fegyelem és rend elleni vétség az új törvény szerint az is, ha a katonai egyén szolgálaton kívül ittassodik le a beszámíthatatlanságig és ebben az állapotában „buntett”-et követ el. Háború idején az új leittasodás: buntett, ha a leittasodás (az orszolgálat kivételével) szolgálatban történt.

Azt a katonai egyént, aki katonai ügy vagy intézmény megbeszélése végett társait jogtalanul gyülekezésre hívja fel vagy ily ügyben való felszólításra vagy panaszra aláírásokat gyűjt, két évig terjedhető fogházzal kell büntetni, aki pedig az ily gyülekezésben megjelenik vagy a panasztételben résztvesz, annak a büntetése nyolc naptól hat hónapig terjedhető fogház.

*

Az új Ktbtk. „szolgálati büntettek és vétségek” elnevezése alatt tárgyalja és módosítja azokat a büntetőrendelkezéseket, melyeket a régi Ktbtk. ez alatt az idegenszerű elnevezés alá foglal: „A szolgálati szabályok mellőzéséről általában”.

Hasonló bűncselekményeket a polgári Btk. is tartalmaz „hivatali büntettek és vétségek” elnevezés alatt, de természetesen ezekre is áll az az általános szabály, amelynél fogva közülük csak azokat lehet a katonaságnál is a polgári Btk. szerint büntetni, amelyekre vonatkozólag az új Ktbtk.-ben eltérő rendelkezés

zés nincs, illetőleg amelyek katonai büntettnék vagy katonai vétségnek nyilvánítva nincsenek.

Ehhez képest p. o. a katonai bíróságok is a polgári büntetőtörvény szerint fogják a hivatali sikkasztást büntetni, mert rávonatkozólag az új Ktbtk.-ben nincs eltérő intézkedés. Ugyanebből az okból általában a csendőr által szolgálati eljárásban elkövetett bántalmazásokat nálunk is a polgári Btk. (473. és 477. §.) szerint kell büntetni, de már az előljáron vagy följobbvalón elkövetett bántalmazás a függelemsértésre vonatkozó rendelkezések súlya alá esik, az alárendelt bántalmazását pedig a most tárgyalandó „szolgálati büntett” vagy „szolgálati vétség” szem előtt tartása mellett kell megtorolni.¹⁹

Az új Ktbtk. az alárendelt bántalmazásának megbüntetését egészen másként szabályozza, mint a régi Ktbtk.

A régi Ktbtk. ugyanis nem tett különbséget az alárendelt tetteges és szóbeli bántalmazása között, hanem mind a kettőt büntettnék nyilvánította, ha a tetteges bántalmazás vagy lealacsonyító szidalmazás kölcsönös szolgálat közben történt, ellenben az alárendelt szolgálaton kívüli bántalmazását rendszerint a fegyelmi elintézésnek engedte át.

¹⁹ Lásd bővebben e lapok f. évi február 1-én megjelent számában közölt cikkemet „A bántalmazásról”.

(Folytatjuk.)

Visszaemlékezések.

írta: Gaál Imre ny. tiszthelyettes (Hódmezővásárhely).

Előljáróba egy kis orvvadásztörténetet mondok el, amelynek később majdnem végzetes következményei lettek rámnézve, pedig én igazán nem tehettem róla, hogy két nagyikindai szerbajkú magyar állampolgár 1910 januárjának egyik reggelén vadászjegy nélkül nyulászni indult s én, mint csendőr eleget tettem velük szemben a szolgálati kötelességemnek.

1910 január 10-én reggel mint a nagyikinda-galádi örs parancsnoka, Andrejka Mihály csendőrrel az egyik őrzőjárat leportyázására indultam. A város határában jártunk, amikor vagy 500 lépésnyire megpillantottunk két embert, akik úgy járták a terepet s úgy mozogtak és viselkedtek, ahogy vadászok szoktak. Nem messze tőlük, az út szélén kétlovas taligát vettem észre. Kocsin jöttek vadászni.

Első gondolatom az volt, hogy ha gyalogosan közelünk hozzájuk, észrevesszük és kereket oldanak, mielőtt egyáltalán szóbaálhatunk velük s jobban megfigyelhetnénk őket: kicsodák. Beosontunk hát a legközelebbi tanyába. Szerencsére barátságos, gazdag sváb volt itt a gazda, aki a legnagyobb készséggel tett eleget a kérésemnek, hogy a kocsiját-lovát bocsássa rendelkezésünkre. Nyomban hozzá is látott a befogáshoz s hogy gyorsabban haladjon, magunk is segítettünk neki. Közben azzal is megbiztattam, hogy a rendes előfogati díjat megkapja tőlem. Erre még barátságosabb és előzékenyebb lett.

Maga a gazda hajtott, mi ketten pedig jól befészkelődünk a kocsiderékba, hogy az orvvadászok ne vegyenek észre bennünket, amíg csak ezt el lehet kerülni. Ravasz ember azonban az orvvadász s ők is ravaszok voltak: amint a kocsinkat megpillantották, felkaptak a taligára és vágóban Mokrin felé hajtottak, toronyiránt. Jó lovaiak ha-

¹⁷ Az új Ktbtk. „szolgálati vétség”-nek nyilvánítja azt, ha az előljáró az észlelt kötelességszegésekkel szemben vagy a rendet és a közbiztonságot fenyegető zavarok alkalmával a rendelkezésére álló törvényes eszközöket fel nem használja. E cselekmény büntett, ha háború idején követtetett el és belőle hátrány származott. (Új Ktbtk. 133. §., 8. és 9. §., 134. §.)

¹⁸ A hadtápuhasítás szerint az ily zsákmányokról jelentést kell tenni.

A bor. (Azbej Imre rajza.)

marosan el is vitték őket a szemünk elől s hogy legalább valami nyomot biztosítsak egyelőre, leszállottam a kocsiról s a taliga kerekének és a lovak patájának a nyomait centiméterrel lemértem, azután hajtottunk tovább.

Mokrinban, egy kocsmá előtt megpillantottam a taligát. Kiszólitottam a két taligás embert a kocsmából. Kérdésekre azt felelték, hogy ők Koczkár Milos és Gyomparin Szevér nagyikikindai jómódú szerb gazdák s mert maguk is érezték, hogy a tagadásnak nem volna sok értelme, vonakodás nélkül átadták vadászfegyverüket a történetekkel együtt. Ez természetesen a közben előkerített két bizalmi egyén jelenlétében történt, úgyszintén azok jelenlétében kutattam át a taligát, ahol egy csomó történet és három nyulat találtam.

Amikor az egyik nyulat a taliga fenekéről kifelé emeltem. Koczkár Milos feltűnő udvariassággal nyult maga is a taliga belsejébe, hogy majd ő kiszedi a nyulakat. Amikor rászóltam, hogy bízsa csak rám, már a tenyeremben is éreztem néhány darab ropogós papirost. Úgyesen csinálta, magam is alig hittem a szememnek, amikor a markomban százkoronás bankókat pillantottam meg, közbepréslődve a nyúl füle meg az ujjaim közé.

Természetesen az volt az első dolgom, hogy a nyulat kicsúsztatam a kezemből a földre, a tenyeremet pedig odateregettem a járőrtársam meg a bizalmi egyének szeme elé. Négy darab százkoronás volt a kezemben, háromhavi fizetésem. Megvesztegetést ennél biztosabban és hatásosabban rajtacsípni nem is lehetett volna s amikor tudomására adtam Koczkárnak, hogy emiatt is feljelentem, nem szólt az egy szót sem, csak még jobban behúzódtott a hideg téli szél elől a kabátja gallérjába.

Nem részletezem, hogyan tartottam meg a házkutatásokat, mi minden került elő ezek során, elég annyi, hogy üzletszerű orvvadászok voltak s jól megélték ebből a mesterségből. Már régen fájt a fogam rájuk, most azután megvesztegetéssel tarkítva, beismeréseket, bűnjeleket összehalmozva, feljelentettem őket. A sváb gazda pedig jól keresett aznap: odaadtam neki 10 koronát, nekem megért ennyit az eset.

Nagyikikindán azután sokat beszéltek az emberek a két orvvadászról, mert a *Torontáli Hírlap* 1910. évfolyamának január 13-iki száma kisserkesztette az esetet, a következőképpen:

Póruhárt orvvadászok.

A múlt héten történt, hogy Koczkár Milos és Gyomparin Szevér nagyikikindai gazdák kimentek a határba vadászgatni, persze csak úgy tilosban. Javában lövöldöztek a nyulakat az orvvadászok, amikor feltűnt a láthatáron két himbálódzó, vészjósló kakastoll. E veszedelmes jelnek láttára: a két orvvadász felkapott egy kétkerekű taligára és — a tulajdonképeni vadászat csak most kezdődött. A cséza repült és utána a csendőrök kocsija vágatott. Egyszer csak a kétkerekű eltűnt a csendőrök szeme elől és a boldog rajtaülők úgy vélekedve, hogy kinn vannak a vízből, a mokriai nagykocsmáig meg sem álltak. Azonban Gaál Imre őrmester csakhamar rájuk akadt s a kocsit, lovat, fegyvert elszedte tőlük. Erre aztán a két vadorzó az ügy sítá elintézésének reményében nagy szerényen, titkolódzva, bankókat csúsztatott Gaál tenyerébe, de ezzel még jobban befűtöttek maguknak, mert az őrmester most már vesztegetés miatt is feljelentette őket az ügyészségnél, újabb bizonyosságot téve a megközelíthetetlen csendőri becsületről.

Mindketten megkapták a büntetésüket, azonfelül a vadásztársaságnak is magas kártérítést kellett fizetniök.

A budapesti tenyészállatvásárt *Kormányzó Úr Öföméltósága* is megtekintette. (Schäffer felv.)

A társaság különben megtérítette nekem a fuvarosnak fizetett 10 koronát.

*

A forradalom kitörése után el kellett hagynom dog-nácskai örsömet, mert a lugosi szárnyparancsnokságtól telefonparancsot kaptam, hogy az örs legénységével vonuljak be Lugosra.

Nem lehet leírni azokat az érzéseket, amelyekkel ennek a parancsnak eleget tettünk. Mindenki el tudja képzelni ezt, aki valamennyire is ragaszkodik az örskörletéhez s arra gondol, hogyan esne neki, ha hosszú időre — tizenharmadik éve! — el kellene hagynia a laktanyáját, kedves ismerősei házát, a lelkéhez nőtt erdőket, hegyeket, tanyákat, mindent-mindent, amire hosszú éveken át hűségesen vigyázott s ami az érző embert a szűkebb hazájához köti. Sohase gyógyuló seb marad az ilyen veszteség után az ember lelkén, önérzetén s bármerre vesse is a sors, legyen bármilyen jó dolga egyébként, ezt a megcsúfoltatást, az ilyen búcsút nem tudja elfelejteni sohasem.

Testben, lélekben összetörve vonultunk be Lugosra. Az első napokban kérdést intézett hozzánk a szárnyparancsnok úr, melyikönk vállalkozna arra, hogy a szegedi csendőrkerületi parancsnoksághoz hivatalos levelet kézbesítsen. A vállalkozónak számolnia kellett azzal, hogy menetlevél nélkül, francia, szerb és román megszálló csapatok között, a saját felelősségére és veszélyére kell ezt a feladatot végrehajtania.

Jelentkeztem. Átéreztem, hogy válságos napokban nem elegendő a mindennapos szolgálati kötelemeknek ele-

get tenni, hanem ilyenkor vállalnia kell a csendőrnek a kockázatot is. Nem szükséges részleteznem, hogy milyen sors várt azokra, akiket a megszállók ilyen utakon s ilyen feladatok teljesítésén értek. Számtalan szomorú eset forog a köztudatban azokról az önkényeskedésekről és kegyetlenkedésekről, amelyeket a megszállók minden ártatlan kis dolog miatt, különösen csendőrrel szemben alkalmaztak. Éppen ezért megtiszteltetésnek éreztem, hogy ezt a nehéz feladatot előljárom a jelentkezésem alapján rámbízta.

Temesvárig nyugodtan utazhattam egyenruhában, de azon túl már minden állomáson szerb katonák motozták az utasokat s eltekintve attól, hogy minden valamirevaló értéket kiszedtek a zsebekből, szuronyok közé vették azokat, akiknek az úticélja fölül a legcsekélyebb gyanujuk is lehetett. Azzal tehát számoltam, hogy az egyenruhámat Temesvárt le kell vetnem és vagy polgári utasok között bujkálva, valami toprongyos alaknak öltözve kell Szegedig, de legalább Szeged közelébe eljutnom, vagy valami más megoldást keresnem. Egyelőre fogalmam sem volt róla, hogy ez a másik megoldás mi lehetne.

Temesvárra érkezve, óvatosan érdeklődtem, hogy Szegedre az esti órákban indul-e vonat. Amikor ezt megtudtam, estig nem igen mutatkoztam, akkor azután odaosontam a szegedi vonat mozdonyához, hogy a mozdonyvezetőtől az utazási lehetőségekről esetleg újabb adato-

KI TUDJA?

Felsorolni Munkácsy Mihály, Zichy Mihály és Benczúr Gyula egynéhány híres alkotását?

Mezőhegyesi ötösfogat a tenyészállatvásáron. (Schäffer felv.)

kat szerezzek. A mozdonyvezető nem sok jóval biztatott. A szerbek és a románok minden magyar emberben kémeket sejtene, nagyon sokat leszállítanak a vonatokról s bekísérés közben itt-ott eldördül a puská is, ha a magyar „meg akar szökni”. Egyenruhában pedig kész bajbajutás volna vonatra ülni. — Hát így nehezen jutnak el a levelek Szegedre — tűnődtem magamban s megköszönve a felvilágosításokat, behúzódtam egy sötét zugba — fejet törni. Honnan szerezhetnék valami rongyos civilruhát?

Rájöttem, hogy sehonnan. Nekem erre már Lugoson kellett volna gondolnom, mert ebben az ismeretlen nagyvárosban hogyan álljak oda valaki elé azzal, hogy kölcsönözzön nekem polgári ruhát. Talán azt mondtam volna, hogy meguntam az egyenruhámat, vagy hogy nem érzem magamat benne biztonságban? Ezt még tréfából, még szükségből sem tudtam volna mondani. Valami más módot kellett kieszelnem.

Végül is arra gondoltam, hogy ha a vonatvezető és a mozdonyvezető magyar emberek, találjanak rá lehetőséget, hogy a vonaton egyenruhában is elbújhassak. Előbb a mozdonyvezetőhöz mentem. Azt mondtotta, hogy ebbe a vonatvezető nem fog belemenni, mert rájöhetnek s akkor mindannyian bajbajutunk. Megkérdezte, hogy miért sürgős nekem a szegedi utazás. Hirtelenében nem tudtam mit mondani, azért valami családi ügygel állottam elő, de csak a fejét csóválta, hogy ezért nem szabad ilyen kockázatot vállalni. Hanem, ha mint csendőrnek, valami más okom volna a sürgős útra, akkor talán...

Az én jó magyar mozdonyvezetőm megéreztte, hogy engem a szolgálatom visz Szegedre. Ezek után nem is tit-

kolózhattam előtte, hanem őszintén megmondtam neki, hogy szolgálati érdekből kell mielőbb Szegedre jutnom s félig-meddig mentegetőztem előtte, hogy ne tekintse bizalmatlanságnak a dolgot, de ezzel mégsem lehetett nekem csak úgy előállani. Biztosított, hogy ezt ő tudja, ilyennek ismeri a magyar csendőrt, azután megkérdezte tőlem jelentős mosollyal, hogy tudok-e fékezni?

Ezt ugyan soha nem csináltam, de természetesen nyomban megértettem a dolgot s azt feleltem neki, hogyne tudnék. A mozdonyvezető odament a vonatvezetőhöz, tárgyaltak egy ideig, azután a vonatvezető odaüzent hozzám, hogy észrevétlenül menjek a kocsijához. Ott már készen várt egy olajos fékezőruha és átöltöztem. Az egyenruhámat a levelekkel együtt a mozdonyban rejtették el valami zugban, ahova csak gépészember tudott volna kutatás közben eljutni.

Most már beismerhetem, hogy a fékkel bizony nem sokat bajlódtam a vonaton. Túlságosan kellemesnek nem volt mondható az út, de az volt a fontos, hogy simán megérkeztem Szegedre, a leveleket a kerületi parancsnokságnak átadtam s a válaszokat másnap ugyancsak fékezőként visszavittem Temesvárig, onnan pedig egyenruhában Lugosra. A szerbek úgy átkutatták a vonatunkat, hogy a szénbe is beleszurkáltak a szuronyukkal, de reám a kutya se hederített.

KI TUDJA?

Mi a digitalis, mire használjuk?

Ezt a jól sikerült utat többször is megtettem Lugos és Szeged között. Valóságos futárszolgálatot láttam el. Soha nem volt semmi kellemetlenségem, csak a legutolsó utamon jártam közel a bajhoz. Egyenruhában utaztam akkor harmadmagammal, rendesen ellátva okmányokkal. A nagyikikindai vasútállomáson rámszólt a szerb járőr, hogy szálljak le a vonatról. A többieket békességben hagyták, rám azonban szemet vethettek és nem mozdultak el a fülem mellől a szuronyaikkal. A többi kocsiból is leszállítottak egy csomó embert, valamennyi magyar volt és az állomás perronján gyülekeztek bennünket azzal, hogy bekísérnek a városházára s ott majd mindenkinek igazolnia kell magát. Hiába törtem a fejemet, hogy mit akarnak tőlem éppen Nagyikikindán, ha már eddig baj nélkül eljutottam? A perronon sok szerb katona ödöngött fegyveresen. Egyszerre megpillantottam közöttük egy régen látott, ismerős arcot. Ösztönösen behúzódtam a társaim közé s jobban megnéztem a szerbet. Ekkor eszembe villant a taligás orvadászat s a négy darab százas, amit annak idején Koczár Milos, az orvvadász nyomott a kezembe.

Koczár Milos — mert valóban ő volt — hadvezéri pózban ténfergett az igazoltatandó magyar-csoport körül. Úgy tett, mintha engem nem is venne észre, vagy nem ismerne, a szeme sarkából azonban felfogtam a pillantását, hogy a mulatság majd a városházán veszi kezdetét. Ő volt hát, aki leszállított a vonatról. Egyelőre azonban az ártatlant adta, rám se hederített. Ez volt a szerencsém. Maradt annyi időm, hogy valami tervet eszelhessek ki, amivel ebből a kelepceből megugorhassam. Égették a bordáimat a levelek is, amelyeket a kerületi parancsnoksághoz vittem ezúttal is és tudtam, hogy ha azokat nálam találják, a legjobb esetben is nyomorékká vernek.

Estig várakoztattak bennünket az állomáson. Amikor a nevemet kérdezték, hamis nevet mondtam be, máskülönben nem firtattak még nálam semmit. Csak Koczár Milos sétálgatott körülöttem nagy diadallal s lövelte felém kárörvendő pillantásait. Este kiterelték a csoportot a főutca járdájára s megindult a menet — benne magam is — a városháza felé. Koczár Milos még ekkor is a „tapintatosat” adta, előre ment, az én közelemben két idegen szerb katona csett-botlott részen. A szerb nyelvet kikindai szolgálatom alatt megtanultam valamennyire, szóbaelegyedtem hát a két szerb katonával.

Azon kezdtem, hogy — szomjas vagyok. Ez láthatólag meghatotta őket s biztosítottak róla, hogy meg tudják érteni a helyzetemet, mert ők is szomjasak. Nagy óvatossággal tovább feszegettem a kérdést, mondván, hogy én azonban nem vízre szomjazom, hanem egy pohár borocskára. Erre még jobban megpuhult a szívük, mert ők is éppen arra szomjaztak s azt persze nem is titkolták előttem.

Most már az én embereim voltak. Egy vendéglő előtt, ahonnan víg zene csendült ki az utcára, bekukkantottam az ablakon és felpiszkáltam bennük az ördögöt, hogy odabent jó meleg van, szól a zene és biztosan jó bort is mér a kocsmáros. Szeretnék meginni egy pohárra valót, ha nem vetnék meg, szívesen koccintanék velük.

Nem kellett még egyszer mondanom: ők mentek előre a kocsmába, én akár kint is maradhattam volna s talán el is futhattam volna. De nem akartam kockáztatni a biztosnak induló eredményt. Bementem én is. Észrevétlenül lemaradhattunk a sor végéről, mert leg hátul mentünk. Magam a leghitványabb csevicét kóstoltattam, nekik a legerősebb bort fizettem rogyásig. Eláztak mind a ketten, de annyi eszük maradt még,

hogy puskatussal megkopogtatták a hátamat, hogy most már csak nem vagyok szomjas, hát gyerünk.

Mit volt mit tennem, mentem. A hideg levegő azonban megcsapta az öreimet, csak a fal mellett kaparászva „kísértek” s így a legelső mellékutcába egyszerűen befordultam, otthagya őket a faképnél.

Máig is kereshetnek, Koczár Milossal együtt. Éjjel aztán kiosontam a városhól a nagyikikindai földek közé, ahol valaha annyi szép portyázó napot töltöttem s ahol most fájdalmas volt a bujkálás, meg az a kétes öröm, hogy régi szolgálatomnak erről a kedves vidékéről talán eljuthatok biztonságosabb területre baj nélkül. A vasutat nem vehettem igénybe, mert ott biztosan kerestek, amikor a városházán a szökésekre rájöttek s így gyalogosan vágtam neki az útnak Temesvár felé. Kalandos gyalog- és alkalmi kocsitúrázás után meg is érkeztem Temesvárra, ott azután a vasútállomáson megkaptam az én kipróbált fékezőruhámot és újra csak eljutottam Szegedre, onnan pedig újra vissza Lugosra Nagyikikindán át. Azért is. Arra volt gondom természetesen, hogy a nagyikikindai állomáson a felismerhetetlenségig olajos, kormos, szurtos legyek. De Koczár Milos nem is volt akkor az állomáson, talán vadászott éppen, de most már nem nyulakra, hanem emberekre, — magyarokra...

MAGYAROSAN, KATONÁSAN.

„Jelentőséggel bír; nagy multtal rendelkezik.”

Talán mondanom se kell, hogy ezek a kifejezések is a hivatali nyelv virágaiból, helyesebben: művirágaiból valók. Annyira érzik rajtuk a tinta szaga. Mert *bír-e* a magyar ember *jelentőséggel*, *fontossággal*, vagy más egyéb elvont tulajdonsággal? Még *házzal* vagy *földdel* sem bír, hanem *van neki* háza, földje vagy más birtoka. Tehát *jelentőséggel*, *fontossággal* sem bír, hanem: *jelentősége*, *fontossága van*, vagy csak egyszerűen: *jelentős*, *fontos*.

Hasonlóképp nem „*bír nagy multtal, képességgel*” sem, hanem: *nagy multja*, *képessége van*, vagy röviden: *nagy multú*, *képességű*. Úgyszintén nem „*bír tudomással*”, hanem: *tud valamiről*.

Már ezekből is láthatjuk, hogy semmi szükség nincs a latin *habeo* és a német *haben* ige szolgálai utánzására. Igaz, nekünk is megvan a *bír* igénk, de csak ilyen értelemben: *hérbe bírja a jószágot*, *jól bírja magát* vagy a *munkát*, végül: *nem bír vele*. Vagyis a mi nyelvünk ebben az esetben is gazdagabb, mert az ilyen finomabb árnyalatok kifejezésére más igét használ. Dehát ezt a hivatali nyelv szerelmeseivel vajmi bajos megértetni. Hiszen ők sokszor „*jól bírják*” a német vagy más idegen nyelvet, de a sajátjukat nem igen *tudják*. (Az angol

Hortobágyi juhászok a tenyészállatvásáron. (Schäffer felv.)

nyelvet pl. nem bírom, hanem: tudom, beszélem, vagyis: tudok angolul.)

Erre mutat a másik művirág is: „multtal rendelkezik”. Mivel rendelkezik a magyar ember? A parancsnok az alárendeltjeivel, a gazda a cselédjével, no és a pénzzel is rendelkezhetik (ha ugyan van neki), de a multjával aligha. Vagyis azzal rendelkezik (intézkedik), ami alája tartozik. A multját, jövőjét pedig legföljebb az Őristen kezébe ajánlja, de semmiesetre sem rendelkezik vele.

Mégis... lépten-nyomon olvassuk, halljuk ezeket a nyakatekert nyelvi korcsszülötteket. Miért? Főként azért, mert a hivatali nyelv „mesterei” azt hiszik, hogy nekik nem elég a „közönséges” nyelv, nekik valami különleges, „komoly” (?), azaz hivatalos stílus kell, fontos (sokszor csak fontoskodó) mondanivalóik kifejezésére. Ezért van az, hogy sok hivatalos rendelet, végzés, intézkedés stb. szövegét az egyszerű falusi ember meg se érti, legföljebb ha a pappal vagy tanítóval „megolvastatja”. De sokszor aztán ügyvédhez kell vele menni. Ez pedig már pénzbe kerül.

A „magas hivatal” azonban mégse éri el „nyelv-finomító” célját. A magyar nép továbbra is úgy dalolja örökszép nótáit: „Van nekem egy daruszörű paripám...”, nem pedig így: Egy barnaszörű paripával (vagy: paripát) bírok. Sőt a mostanában — sajnos — divatosabb: „Nincsen pénzem...” kezdetű dalt se rontja el nagy keserűségében valahogy így: Pénzzel ugyan most nem rendelkezem...

Jól is van ez így. Hiszen a multban nagyobb (tatár-török-német) veszedelmek sem tudták a magyarság őserejét megtörni. Volt idő (pl. a XVIII. században), amikor a törvény, iskola és szószék nyelve egyaránt idegen (latin-német) volt országunkban, sőt az előkelő társadalmi osztály is elpártolt az édes anyanyelvtől, mert az erőszak, a politika és a — divat úgy kívánta. De az egyszerű, sokszor elnyomott és megvetett paraszti nép továbbra is szeretettel dédelgette, hűséggel tisztaságban megőrizte fajiságunk leghűségesebb zálogát: a hamupipőke magyar nyelvet, amely aztán gyönyörű nemzeti művelődésünk leghatalmasabb eszközévé lett és az ma is.

Ezért joggal reméljük, hogy a mai kisebb veszedelmeket: a modern nagyvárosnak nyelvünkben végbemenő tatárdulását, az elkorcsosodott hivatali nyelv törökvészét és a német hatás — önként vállalt — elnyomását is valahogy majd csak kiheverjük. De persze ezért is küzdeni kell, főként azoknak, akik pennát forgatnak, tehát a csendőröknek is...

vitéz Rózsás József ny. százados
a Ludovika Akadémia tanára.

KI TUDTA?

FÖDERALIZMUS az államszövetség olyan rendszere, melyben az egyes államok megtartják függetlenségüket.

**PERSZE LŐRINC
gyalog csendőr
levele
nagybátyjához,
vitéz VÍZI MÁTÉ
tiszthelyetteshez.**

Kedves Nagybátyám!

Már úgy vagyunk valahogy az őrsön kedves leveleivel, mint a szemleészrevételekkel. Fel kell olvasni a legénység előtt!...

Alig írtam le kedves Máté bátyám e pár sort, le kellett tennem a tollat, mert éreztem, hogy valaki észrevétlenül a hátam mögé lopózott s beles a levelembe, — ez pedig határozottan idegesített.

Úgy is volt, mert amint megfordultam, hát Szélpali állt vigyorogva mögöttem. Megjött a hangja, visszatért a szín az arcába ennek a gyereknek, amióta megtudta, hogy a legközelebbi előléptetésnél ő is sorra kerül. Szóval ott vigyorgott Szélpali a hátam mögött.

Szélpali — mondtam neki komolyan — látod, már megint rosszban töröd a fejedet s megfélemlsz arról, hogy a szolgálati titok mellett van még valami, aminek megőrzése szintén szent csendőri kötelesség s ez pedig a levéltitok szentsége, a Szut...

— Jól van Lőrinc — vágott közbe Szélpali — ne papolj annyit s hagyd a prédikációt Nagybátyádnak, rangjánál és koránál fogva jobban illik hozzá, mint hozzád. Inkább örülnöd kellene, hogy belenéztem leveledbe, bár azt hittem, hogy nem levelet írsz, hanem pályázatot a Csendőrségi Lapokba!

— Nem értem Szélpali, mit akarsz mondani?

— Nézz ide, Lőrinc! Azt mondtad, hogy úgy vagyunk a Nagybátyád leveleivel, mint a szemleészrevételekkel... Hát nem hinném, hogy igazad van, mert mi mindnyájan örülünk Nagybátyád leveleinek, de mutass egy olyan csendőrt, aki a szemleészrevételnek örül. Mert tisztesség ne essék, szólván, ha szemleészrevétel van, akkor baj van. A bajnak nem igen szoktak örülni az emberek.

— Igaza van Szélpálnak — dörmögte Orgonás törzsőrmester úr — s ezzel aztán az ügy be is lett fejezve kedves Nagybátyám, mert Orgonás törzsőrmester úr nyilatkozatához nem tanácsos semmiféle megjegyzést fűzni. Pedig meg akartam nekik magyarázni, hogy eszemágában sem volt összehasonlítást csinálni a szemleészrevételek s kedves Nagybátyám levelei között, bár erről is lehetne beszélni, hisz néha-néha bizony egy-egy alapos dugóval is felér a levél.

Ezt különben Szélpál tudja legjobban, akiről a multkor sem feledkezett meg kedves Nagybátyám! Az igaz, hogy ezt a levelet se hagyta szó nélkül Szélpali! Ugyanis, amikor hallotta Nagybátyám szigorú szavait, hogy mennyire elítélendő a lakodalmi magatartása, a mértéktelenség a szesz élvezetében, jóakaró házigazdája ferde megítélésének lehetősége s végül, Kakas törzsőrmester úr bizonyára megbánta, hogy az életben egyszer előforduló családi ünnepre meghívta... azt mondta Szélpali:

— Dehogy bánta, dehogy bánta! Hisz én voltam harmónikámmal a zene s ha én ott nem lettem volna, még menyasszonytánc se lett volna, annyira spórolós a Böske. Már előre kijelentette, hogy cigányról szó sem lehet, mert másra kell a pénz, nem muzsikára! Már pedig

Böske ugyanaz menyecskében, mint nálunk az őrsön Orgonás törzsőrmester úr szobaparancsnokban: ha nyilatkozik, az ügy be van fejezve. Így tehát ott rám feltétlenül szükség volt.

— Most azonban a legkisebb gondja is nagyobb Kakas törzsőrmester úrnak annál, hogy rajtam bánkódjék. Mert az igaz, hogy végeredményben a lagzi az oka, hogy nem lettem őrmester a multkor s így egy félévet vesztettem, de ez csak egy félév s már vége is van s el is felejtettem. De azt számítsd ki egy gazdasági tiszthelyetessel, hogy hány félévet vesztett az arany szabadságából Kakas törzsőrmester úr egy olyan ünnep következményeképp, amelyből csak egy szokott rendesen az ember életében előfordulni... Hiába! A házassággal vége az arany szabadságnak...

Csak úgy dőlt a szó kedves Nagybátyám Szélpali-ból s nem tudom hová lyukadt volna ki, ha Vojcsik közbe nem szól:

— Te Persze, én csak azt mondom neked, jobb, ha Te sem levelezel Boriskával, mert majd vége lesz aztán egyszerre az arany szabadságnak...

— No-no Vojcsik, úgy látom, hogy savanyú a szőlő — orgonázott közbe Boriskára célozva — Orgonás törzsőrmester úr. Erre aztán Vojcsik zavartan elhallgatott.

Én meg felhasználva Vojcsik zavarát, újra Szélpali felé fordultam, mert átvillant agyamon, hogy a multkor Alkony községben volt összpontosításon s bizonyára hallott ott valamit Kakas törzsőrmester úrékről.

Úgy is volt, kedves Nagybátyám, mert hosszas faggatás után a következőket mesélte Szélpali:

— Hát persze megint a takarékosági rendelet volt az oka mindennek.

Ugyanis amikor a vezénylési pótdíjakat leszállították, mint tisztességes csendőrségi családfő, Kakas törzsőrmester úr is közölte Böskével az illetményváltozást. Böske azonban nem tudni mi okból, nem akart hitelt adni élete párjának és Kotró Péter bátyjához fordult felvilágosításért, aki mint rokkant g.-tiszthelyettes Alkonyban lakik s a község házában van alkalmazva. Kotró tiszthelyettes úr megígérte, hogy utána néz a dolognak. Böske megnyugodva távozott. A tiszthelyettes úr pedig a község házára ment s mint tréfakedvelő ember, géppel egy rendeletmásolatot készített, mely szerint nemhogy leszállították volna a vezénylési pótdíjat, hanem ellenkezően, 20 százalékkal emelték.

A menyecske szikrázó szemekkel vette birtokba a kincset érő rendeletet. Hogy azután mi történt otthon Kakaséknál, arról hallgat a krónika, de az tény, hogy ez az eset mult év novemberében történt s Kakas törzsőrmester úr csak Szilveszter estén békült ki Kotró tiszthelyettes úrral, — s azóta nyírja a bajuszát s a haját is nullás géppel vágatja...

Szélpali elbeszélését mindenki mosolyogva hallgatta, kedves Nagybátyám, csupán Vojcsik nem figyelt. Ő annyira szívére vette Orgonás törzsőrmester úr „savanyú a szőlő” megjegyzését, hogy nem, hogy elmosolyogta volna magát, hanem úgy állt ott az asztal végén, mint a szomorúság szobra.

— Ne bánd a savanyú szőlőt Vojcsik! — vigasztalta Szélpali — nagyot ütve a vállára. Édes lesz a leve akkorra, mikor megjelenik előléptetésem az állományparancsban, mert azt megünnepeljük.

— Csak aztán nehogy Vojcsik igya meg a levét annak az előléptetésnek, szól megint közbe Orgonás törzsőrmester úr, — erre aztán Vojcsik is elmosolyodott, így szent lett újra a béke közöttünk.

Vagyok kedves Nagybátyámnak szerető unokaöccse:

Persze Lőrinc gyalogcsendőr

vitéz VIZI MÁTÉ
tiszthelyettes
levele
unokaöccséhez,
PERSZE LŐRINC
gy. csendőrhöz.

Kedves Öcsém!

Nekem ugyan semmi kifogásom nincs az elien, hogy leveleimnek bajtársaidat is érdeklő részét felolvassod előttük, de mégis meg kell jegyezmem, hogy nem mindig vagyok megelégedve a hatással, mit levelem felolvasása vált ki bajtársaidból s így magadra vess, ha Szélpál barátodnak ezúttal sem lesz igaza s levelem jelenleg úgyszólván egy szemleészrevétellel határos kioktatás jellegét fogja magára öltetni, azaz, hogy Szélpál barátod szavaival éljek, újra prédikálnom kell.

Ugyanis kedves Öcsém, Szélpál barátodnak a házasság intézményéről túlságosan egyéni és merőben téves felfogása van, nem is szólva arról, hogy olyan dologról mond kritikát, amelyre gyakorlati tapasztalatai nincsenek.

Persze ilyenek a fiatalok, mindig kritizálnak, ahe-lyett, hogy várnának kritikájukkal addig, míg egy hosszú élet tapasztalata áll mögöttük. Mondd meg Szélpálnak, hogy ne csak a prédikáció jogát tartsa fenn Nagybatyádnak, hanem a kritikát is bízsa az öregekre. Vonatkozik ez édes öcsém a szolgálatra és a magánéletre is ... De hagyjuk most a szolgálatot. Maradjunk csak a házasságnál.

A házasság megölje az arany szabadságnak!!! Hogy mondhat ilyent egy előléptetés előtt álló csendőr a házasság intézményével kapcsolatban? Ángyod is fel volt háborodva, amikor ezt a részt olvasta leveledből s szemüvegét homlokára tolva, azt kérdezte tőlem:

— Máté, rabságnak érezted mellettem a házasságot?

Hát édes Öcsém, én azt válaszoltam ángyodnak, hogy nem s meg vagyok győződve, hogy Kakas törzs-örrmester úréknál is így áll a dolog.

Egyébként a Kakas törzsörrmester esetét illetőleg, azt hiszem, ángyod sejtelseinek van igaza. Ő ugyanis azt mondta nekem:

— Te Máté! Én azt hiszem, ez a Kakas letagadott néha-néha az illetékeiből s azért volt az a ribillió!!!

Hát édes Öcsém, lehet, hogy ez így történt s erre én, mint aki az ezüstlakodalomhoz közeledem, csak azt mondhatom, hogy az ilyen eljárás nem helyes.

Én egybekelésünk napját követő hó elsejétől kezdve minden illetékemet átadtam nőmnek, csupán csak annyit tartottam meg belőle magamnak, amennyire szükségem volt.

Ilyen életberendezés mellett aztán nincs baj a felhőkkel, édes Öcsém! Neked is ezt kívánja szerető Nagybatyád

vitéz Vizi Máté, tiszthelyettes.

U. i. Míg a levelet írtam, ángyod úgy állott a hátam mögött, mint mögötted Szélpali! Ez engem azonban, mint leveledből láthatod, cseppet sem idegesített ... Azt Neked sem kívánja

Mint fent.

CSENDŐR LEKSZIKON.

47. Kérdés. A sértett libáit egy jégtábla elsodorja a zajló folyón. A szomszédos község határában a révész kifogja a libákat. Megjelenik nála a sértett, igazolja tulajdonjogát és 1 pengő örzödijért a libák kiadását kéri. A révész ezt megtagadja s 2 P 50 f-t követel. Terheli-e bűncselekmény gyanúja a révészt?

Válasz. A révész cselekménye a Btk. 350. §-ába ütköző zsarolás vétségének kísérlete a 65. §. szerint. Jogtalan az az eljárása, hogy követelése miatt a libákat zálogban akarta megtartani, vagyoni haszon szerzésének célja vezette s a cselekménye alkalmas arra, hogy a sértettet kényszerhelyzetbe hozza. Az a körülmény, hogy követelése jogos-e vagy jogtalan, mellékes.

48. Kérdés. A járőr oly cgyénekről készít feljelentést, akik járásbírói hatáskörbe tartozó vétséget és közigazgatási hatáskörbe tartozó kihágást is elkövettek. A járőr külön feljelentést készít a közigazgatási hatóságnak is, külön jelenti fel a gyanúsítottakat járásbírói hatáskörbe tartozó cselekményeikért is. Helyes-e ez az eljárás?

Válasz. Ha a gyanúsított a két bűncselekményt külön-külön és egymástól függetlenül követte el, a járőr eljárása nem kifogásolható, sőt sokkal célszerűbb, mintha egyetlen feljelentést készített volna a nagyobb hatáskörű járásbíró-ság számára, amelynek bizonyos esetben a közigazgatási hatáskörbe tartozó kihágás ügyeiben is joga van bíraskodnia. Célszerűbb, mert az eljárás gyorsaságát általában jobban biztosítja, ha a bűncselekmények külön kerülnek az illetékes bíróságok elé, mint az ellenkező esetben. A nagyobb hatáskörű bírósághoz összefüggés címén halmozva benyújtott feljelentés csak akkor megokolt, ha a gyanúsított által elkövetett bűncselekmények között szoros összefüggés van; egyik magyarázza a másikat s az elbírálás ennél fogva alaposabb lehet. A bíróságra azonban ilyen esetben sem kötelező az egységes elbírálás. Szétválaszthatja az ügyeket, ha akarja. Mindenesetre a kérdésben említett külön feljelentés esetén is módjában van az ügyeket egyesíteni, ha a járőr, nagyon helyesen, belefoglalja a feljelentésbe, hogy a közigazgatási hatáskörbe tartozó kihágás miatt külön feljelentést tett.

49. Kérdés. A gyanúsított fején hagyja kalapját, mikor a magyar nemzeti himnusz ünnepi alkalommal éneklik. Mily bűncselekményt követett el?

Válasz. A cselekmény a magyar nemzettel szemben a tiszteletlenség, sőt a megvetés kifejezése. Mint ilyen az 1921. évi III. t.-c. 8. §-ába ütköző nemzetgyalázás vétségét állapítja meg. Az ilyen tüntetőket mindig igazoltatni kell és fel kell jelenteni.

50. Kérdés. A Btk.-nek magyarázatos kiadásában egyesek idézik az 1868. évi LIV. törvénycikket, amely szerint tanúk gyanánt egyáltalában nem hallgathatók ki többek között azok, akik még 14-ik életévüket nem töltötték be. Akként kell-e ezt értelmezni, hogy a bünvádi eljárás során sem szerepelhet tanúként ily fiatal- vagy gyermekkorú egyén?

Válasz. Az 1868:LIV. törvénycikk a polgári törvénykezési rendtartást szabályozta, az ú. n. rendes eljárást, ezt azonban a sommás eljárást szabályozó 1893:XVIII. törvénycikkkel együtt hatályon kívül helyezte az 1911:I. törvénycikk, amely most már egységesen szabályozza az egész polgári perrendtartást, amely különben az 1868:LIV. t.-cikkben fennállt

A régi háborúkban a katonák által magukkal vitt hozzátartozók a vonaton meneteltek, ami ennek folytán igen hosszúra nőtt. Egy gyalogezredre átlag 4.000 hozzátartozót lehetett számítani, akik legalább 300 kocsin, minden legkisebb helyet elfoglalva utaztak, amellet még igen sok asszonynak, gyerekeknek, egyéb nőnek és suhancnak gyalogolnia kellett.

tilalmat a 14-ik évet be nem töltött egyének tanuként kihallgatására vonatkozólag elejtette. Tehát az 1911:I. t.-cikk életbelépte óta a 14-ik életévtől lefelé is kihallgatható bárki tanuként.

A bűnvádi eljárásban nincs semmi korbeli korlát (amint most már a polgári törvénykezési eljárásban sincs), a tanuk kihallgatását illetőleg. A csendőrré nézve különben a helyzet világos, mert a Szut. 428. és 429. pontja, amely arról szól, kiket nem szabad kikérdezni tanuk gyanánt, nem tartalmaz semmiféle tilalmat a tanuk korára vonatkozólag.

Nagyon sok bűnügy fordult elő a gyakorlatban, amelyet zsengekorú gyermekek vallomása döntött el. Mikor meggyőző egy gyermek tanuvallomása, azt főként a bűnügy többi körülményei döntik el, a gyermek értelmének fejlettségi foka, megfigyelőképessége s nem ritkán az a módszer, amellyel a kikérdező a gyermekhez közeledik, mert a gyermek lelki-világát nem ismerő és ahhoz nem alkalmazkodó kikérdező nem tud a gyermekből értelmes és összefüggő vallomást kihozni.

Más kérdés természetesen, hogy a 14-ik éven alul levő gyermekek elkövetheti-e a hamis tanuzás bűncselekményét. A felelet természetesen: nem, mert a 14-ik életéven alul levő tanút vallomására megesketni a bűnvádi perrend szerint nem lehet.

51. Kérdés. *Bizalmi egyénekül alkalmazhatók-e a csendőrségi nyomozás során a helyi rendészeti tennivalók ellátására szervezett községi rendőrség tagjai, tekintve azt, hogy a járőrök ezeket a helyi rendőrségi közegeket a nyomozás támogatására gyakran igénybeveszik?*

Válasz. Kiket lehet bizalmi egyénekül alkalmazni, erre vonatkozólag a Szut. szabályokat nem tartalmaz. Minthogy azonban a bizalmi egyének alkalmazásának rendeltetése az, hogy a csendőr eljárásának törvényszerűségét bizonyítsa s így tanuvallomásával, ha erre sor kerül, az esetleges rágalommal vagy gyanúsítással szemben a csendőrnek közérdekből bizonyítéka legyen, nyilvánvaló, hogy a bizalmiférfinak elsősorban tanuságtételre képes, megbízható és szavahihető embernek kell lennie. Magától értetődik, hogy a bizalmiférfinak minden tekintetben érdektelen egyénnek kell lennie (v. ö. Szut. 425. p. 13. bek.), mert különben tanuvallomása aggályosnak minősíthető s így azt a célt, amelyért a bizalmiférfit alkalmazták, elérni esetleg nem lehet. Olyan bizalmiférfiak alkalmazása tehát, akik a nyomozásban bármily részt vettek és a csendőrséget munkájában támogatták, lehetőleg ne alkalmazzon a csendőr. Ez azonban nem jelenti azt, hogy ugyanannak a szervezetnek valamely más tagját, akinek a nyomozáshoz semmi köze sem volt, alkalmazni ne lehessen.

52. Kérdés. *A járőr a Szut. 425. pontjának 3. bekezdése értelmében a tanukat a községi előljáróság útján megidézteti, majd a tanu elővezetése végett karhatalmi segítséget ad. A tanu az elővezetésnek ellenszegül. Szabad-e őt megbilincselni s il módon kísérni a község házára? A kikérdezés megkezdése után jogosítva van-e a járőr őt szabadon bocsátani vagy az őrs állomáshelyére kell-e kísérni s az őrsparancsnok rendelkezését kell-e kikérni?*

Válasz. A Szut. 314. pontja szerint az elővezetést az elővezetendő egyén kímélésével és mindannak mellőzésével kell fogantatosítani, ami az illető egván előállításának biztosítására nem okvetlenül szükséges. Ha azonban az elővezetendő az elővezetésnek ellenszegül, az őt elővezető csendőr rendelkezéseit nem teljesíti, vagy szokásra kísérletet tesz, a Szut. 312. D) 25. pontja értelmében el kell őt fogni.

Ha azonban az ellenszegülés nem felel meg a Szut. 337. pontjának, vagyis nem tetteges ellenszegülés, a csendőrnek a passzív ellenállást másként kell legyőznie, hogy az elővezetést fogantatosíthassa.

Ha az ellenszegülés tetteges, a csendőrnek a Szut. 330. pontja értelmében fegyvert is szabad használnia. A tanu egyébként ilyenkor már gyanussá válik, mert az 1914:XL. törvénycikk 4. §-ának 2. bekezdésébe ütköző, hatósági közeg ellen való erőszak vétsége vagy a 6. §-ra tekintettel, büntette miatt a Szut. 312. B) 12. pontja alapján (illetőleg a fent idézett 25. alpont alapján) kell őt elfogni.

Ha elfogás történt, már csak azért is, mert a tanu (most már gyanúsított) ellen új bűncselekményt kell nyomozás tárgyává tenni, őt az őrsállomáshelyre kell kísérni és az őrsparancsnok elé kell állítani.

Miután a tanu elővezetése a községi előljáróság megerősítésére történik, őt az elővezetés megtörténte után a községi előljáróságának kell átadni, amivel természetesen elővezetett

állapota is megszűnik. Ezután lát neki a járőr a tanu kikérdezésének. Világos, hogy ha a járőr a tanut csak elővezette, akkor őt a kikérdezés után elbocsátja, jobban mondva újra a községi előljáróság rendelkezésére bocsátja. Ha azonban a tanu az elővezetésnek ellenszegült és emiatt el kellett fogni, akkor ő már nem a községi előljáróság elővezetettje, hanem a járőr foglya.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Vérvizsgálat segítségével leleplezett gyilkos.

Nyomozta a zalacsányi örs. Segédkeztek a szombathelyi nyomozóalosztály nyomozói.

1930 február 27-én 8 óra 50 perckor a zalacsányi örs a szombathelyi nyomozóalosztály parancsnokságnak távbeszélőn jelentette, hogy Jákó Aladár* zalaszentlászlói lakos, hentes és mészáros még a hó 15-én gyanus körülmények között eltűnt. Valószínűnek látszik, hogy Jákót a már őrizetben levő Mihály Gábor ottani lakos, ugyancsak hentes és mészáros, tette el láb alól. Az örs a nyomozóalosztály közreműködését kérte. Az alosztályparancsnok három nyomozóval azonnal a 90 km távolságra fekvő helyszínére indult, hova a rossz vasúti összeköttetés miatt csak 15 órakor érkezhetett meg. Az őrsparancsnok, ki a helyszínen tartózkodott, tájékoztatta a helyzetről. Az eltűnt minden bizonnyal gyilkosság áldozata, ugyanez a gyanuja a községi főjegyzőnek is és az egész falu csak arról sutto, hogy Jákót Mihály Gábor ölte meg.

A gyanuokok, melyek alapján az őrsparancsnok Mihály Gábort elfogta, a következők voltak: Az eltűnt és a gyanúsított február 14-ről 15-re virradó éjszakát az egyik ottani szeszfőzdében együtt töltötték, hol a reggeli órákig együtt borozgattak és pálinkáztak. A szeszfőzdéből 15-én reggel 6 órakor együtt távoztak. Ugyanaz nap reggel 1/27 óra tájban egy tanu látta az eltűntet a Mihály társaságában a kettőjük közös jégverme előtt. Félórával később a gyanúsított már csak egyedül volt a jégveremnél, az előző napon odaszállított jég maradványait dobálta a verembe.

Az eltűnt Jákó 14-én úgy rendelkezett, hogy a fuvarosok 15-e folyamán 40 szekér jeget szállítsanak a veremhez. Ezek a fuvarosok a jégveremhez érkezve, azt lakattal lezárva találták (azelőtt sohasem fordult elő) és Mihály rendelkezésére a jeget a jégverem elé kellett lerakniuk. Mihály azzal érvelt, hogy ő most nem ér rá a berakásnál jelen lenni, mert neki húseladási ügyekben Zalaszentgrótra és más szomszédos községekbe kell mennie. A jég három napig állt a szabadban, ami kárral járt, mert jórésze napközben a napon elolvadt.

Ugyanezen gyanuokok valószínűnek mutatták, hogy

A neveket megváltoztattuk. (A szerk.)

bűncselekmény fennforgása esetén, elkövetés színhelye gyanánt a jégveremnek kell elsősorban tekintetbe jönnie.

A nyomozás első feladatát tehát a jégveremben alapos helyszíni szemle képezte, melynek eredménye a következő volt:

A verem jó háromnegyedrészen jéggel volt tele. Körülbelül 40 kocsi jeget még február 14-én, vagyis az eltűnés előtti napon fuvaroztak be és ezt a gyanúsított irányítása mellett rögtön be is rakták. Az eltűnés napján, vagyis 15-én, beszállított 40 kocsi jég el nem olvadt részéig csak 17-én került a verembe. A sötét jégverembe villanylámpával belépő és ott körülnéző csendőr hamarosan igazolva láthatta az eddigi feltevések helyességét. A felül levő jégtömbökön számos vércsepp látszott, majd a legfelső jégrétegek eltávolítása után a csendőrök nagyobb vérzés nyomaira bukkantak. A további alapos kutatás érdekében eltávolították a jégverem nádtetőzetét és azután megkezdték a jég kihordását. A jégverem északkeleti részén, az ajtó mellett fekvő sarokban felhalmozott jég vértől teljesen át volt itatva, úgy, hogy a vér egész a verem talajáig átszivárgott. A véres jég egy jó kocsirakományra valót tett ki. A helyszínelők alapos vizsgálat alá vettek minden jégdarabot, minek során az egyik jégtömbbe befagyva megtalálták az eltűnt Jákó Aladár nyaksáljának három rojtját, a jégdarabok között pedig rábukkantak a nyakkendőjére is, melyet több tanu felismert. Ezek után kétségtelennek látszott, hogy bűncselekmény történt és hogy azt a jégveremben hajtották végre, ezért a vermet teljesen kiürítették, az oldalfalakat, a talajt felásták, de a hulla nem került elő. Hogy a bűncselekményt a jégveremben követték el, azt igazolni látszottak a vérnyomok, a jégbefagyott sálrojtok és a nyakkendő. De ha itt követték el, miért állott érdekében a tettesnek, hogy áldozata testét egy ilyen jó rejtekhelyről eltávolítsa. A gyanúsított tettességét feltételezve, ez érthető volt, mert ő volt a jégverem bérlője. Így az a tény, hogy a hullát a veremből eltávolították, fokozta a Mihály Gábor tettességének valószínűségét.

Az időközben a helyszínére vezetett gyanúsított tagadott, bár a helyszínelés eredménye nyugtalanságot váltott ki belőle. A csendőrök a nyomozás ezen stádiumában egész különleges helyzetben voltak. Biztosra vették a bűncselekmény fennforgását, volt egy személy, kit a tettesseggel alaposan lehetett gyanúsítani, de a tulajdonképpen — az objektív tényálladék tisztázására elengedhetetlen — bizonyíték, az áldozat hullája, még hiányzott. A hulla felfedezése érdekében a közvetlen környéket átkutatták abból a feltevésből kiindulva, hogy a jégveremben megölt ember holttestét lehetetlen volt a tettesnek nagyobb távolságra elszállítania. Az átkutatás a jégveremtől, mint középponttól kiinduló körkkek szerint történt

s azokban a járőrök minden olyan helyet átkutattak, amely a hulla rejtekhelyéül figyelembe jöhetett. A tervszerű és alapos munka sikerrel járt. 15 óra 45 perckor Lakatos István nyomozóosztálybeli őrmester a jégveremtől 900 lépés távolságra, egy homokkőbányánál lévő kőrakásban, megtalálta a Jákó Aladár holttestét.

A hulla teljesen felöltözve, a homokkőrakás délkeleti sarkában, jobboldalán feküdt és homokkövekkel be volt takarva. A bal halánték táján egy kb. ötpengős nagyságú sérülés látszott, csipkézett szélekkel. A járomcsont a hústól megfosztva, teljesen ép volt. A bal fülcimpa és az orr-hegy szintén meg volt sérülve. A jobb halánték táján azonos sérülés volt látható, mint a másik oldalon. A koponya hátsó részén hatalmas, alvadt vértől borított sérülés tátongott; világosan látszott, hogy ezen a helyen a koponyacsont be van törve. A véralvadékhoz egy rozszem tapadt. A hullánál a kezén lévő aranygyűrűn kívül egyéb érték nem volt. A ruházat és a fehérnemű egészen a bőrig át volt ázva, még azokon a részeken is, amelyeken a hulla feküdt. A ruhához számos rozsszalmaszál tapadt, ugyanolyan, amilyen a jégverem fala ki volt bélelve. Az elhalt eltűnése és a hulla feltalálása közötti időben csapadék nem volt, így a ruházat nedves, nyirkos állapota, továbbá a ruházaton talált rozsszálak és az alvadt vérben talált rozszem azt a feltevést keltették, hogy a hulla huzamosabb időn keresztül a jégveremben feküdt és onnan szállíthatták a kőrakásba. Amíg a jégveremben a súlyos sérülésnek megfelelő vérmennyiség is feltaláltatott, addig a kőrakásban csupán egy-két mázolt vérnyom volt felfedezhető. A hullán látható sérülésből, valamint a jégveremben talált nagymennyiségű vérnyomból arra kellett következtetni, hogy a tettes egyrészt a cselekmény elkövetésénél, másrészt a hullának a jégveremből a kőrakáshoz való szállítása közben ruházatát feltétlenül bevérezte. Ezért a járőrök gyanúsított lakásán házkutatást tartottak. Őrizetbe vettek két vérfoltos nadrágot, egy mellkötényt, egy lepedőt, egy inget, egy bőrkabátot, két törölröngyöt és több ujságlapot, amelyek szintén véreseknek látszottak. Őrizetbe vettek a járőrök ezenkívül, mint a cselekmény elkövetésének valószínű eszközét, egy mézáros taglót is, mellyel a gyanúsított 15-én reggel tanuk állítása szerint a jégveremben a jeget tördelte. Ezeket az őrizetbe vett bűnjeleket és pár, üvegbe jól becsomagolt véres jégdarabot Porpácz Gyula tiszthelyettes szakértői megvizsgáltság céljából még az éjjel induló vonattal Budapestre vitte. Porpácz tiszthelyettes Budapesten jelentkezett a csendőr összekötőtisztnél, akinek közbenjárására a bűnjeleket a kórtani intézetben sürgősen vizsgálat alá vették. 16-án, a déli órákban már meg is érkezett Budapestről a telefonértesítés, hogy a jégdarabokon látható vérnyomok kétséget kizáróan embervértől erednek, a többi tárgyak megvizsgálásának eredményét az intézet két-három nap múlva ígérte.

A nyomozás egyik további feladata volt annak megállapítása is, hogy mi képezhette a cselekmény elkövetésének indítóokát. Elhalt az eltűnése előtt pár nappal jött vissza szüleitől, honnan valami vagyoni osztozkodásból kifolyóan többszáz pengőt hozott magával, mellyel üzletének kibővítését tervezte. 14-én este három tanu is látta, hogy elhaltnak a tárcájában kb. 300 pengő pénze volt. A pénztárca a pénzzel együtt eltűnt. Nyilvánvaló volt, hogy a pénz volt a bűncselekmény kiindulópontja. Ez készíthette a gyanúsítottat a bűncselekményre, amivel kettős célt érhetett el: megszabadulhatott üzleti vetélytársától és annak pénzét saját üzletének gyarapítására

KI TUDTA?

Afrika egyik független állama Abessínia, a másik Liberia.

ABESSÍNIA korlátlan monarchia, területe 1,120.000 km², 8 millió lakossal. Fővárosa Addis Abbeba.

LIBERIA négerköztársaság, 1847 óta független. Területe 94.500 km² — valamivel nagyobb, mint Csonka-Magyarország, melynek területe 92.000 km² —, lakosainak száma 1½ millió, fővárosa Monrovia. Liberia Szaharától délre, a tengerpart mellett, a Guinea-öbölben fekszik.

használhatta fel. A cselekmény indoka ezek szerint csak haszonlesés, vagyonszerzés lehetett. Tanuvallomások igazolták, hogy sértettet a gyanúsított csalogatta a szeszfőzdébe. Néhai kedvetlen volt, de a gyanúsított állandóan unszolta „jóbarátság címén” a további ottmaradásra és idogálásra. Mindezek a momentumok okvetlenül a gyanúsított bűnösségét bizonyították ugyan, de tagadásával szemben tárgyi bizonyítékok még nem állottak rendelkezésre. Ezeket a nyomozás elsősorban a vérvizsgálat eredményétől és a boncolástól várta. A halál közvetlen okát csak a boncolás tudta kétséget kizáróan eldönteni, a hulla fején látható sérülésekből azonban bizonyos következtetéseket már a nem szakértő is képes volt levonni. Így feltűnő volt a két halántékon látható, elég súlyosnak látszó sérülés mellett a járomcsontok tökéletes épsége és sértetlensége. Ha ezek a halántéksérülések ütés következtében jöttek volna létre, a gyenge járomcsontoknak feltétlenül törést kellett volna szenvedniük. Egybevetve ezt a megfigyelést, a sérülés csipkézett szélével és a járomcsontok teljes hústól való mentességével (olyanok voltak, mintha ki lettek volna főzve), arra a következtetésre kellett jutnia a laikusnak is, hogy ezt a két sérülést, de a fülcimpán és az orrhegyen láthatókat is valószínűleg rágcsáló állatok okozhatták, már a halál után. A halált a koponya hátsó részén látható súlyos sérülésnek kellett előidéznie.

Gyanúsítottat a hullával való szembesítés végett a körakáshoz kísérték. A szembesítés nem rendítette ugyan meg és megmaradt konok tagadása mellett is, mindazonáltal olyan gyanus magaviseletet tanúsított, hogy a járőröknek az ő bűnösségébe vetett hitét még jobban megerősítette. Odakísérés közben például folyton kérdezgette az odavezető utat azzal, hogy ő nem tudja, merre van a hulla, dacára, hogy a hullát nagy néptömeg vette körül. Mikor odavezették és megkérdezték tőle, hogy ismeri-e, azt válaszolta: „Azt látom, hogy hulla, de hogy kié, azt nem tudom felismerni.” Pedig a hulla a februári időjárásra való tekintettel igen jó állapotban volt és az összes tanuk első szempillantásra felismerték.

Másnap történt a hatósági boncolás. Gyanúsított, aki az egész éjszakát nyugodtan töltötte, igyekezett nyugalmát a vizsgálóbíró előtt is megőrizni. Tagadott és ártatlanságát hangoztatta, mint eddig. Midőn a vizsgálóbíró a boncolás előtt próbaképpen a hulla levetkőztetésére szólította fel, azzal a kifogással élt, hogy nem teheti, mert bevérezte a kezét és ruháját. A boncolás előtt a hulla külsejének vizsgálata során megállapítást nyert, hogy a hullafoltok nem a hulla jobboldalán voltak, amelyen a hulla a körakásban feküdt, hanem a legmagasabban fekvő balkaron és a test felső részein. Tekintettel arra, hogy a hullafoltok a halál beállta után 24 órán túl már nem változtatják helyzetüket, kétségtelen volt, hogy a hulla a halál bekövetkezése után először legalább 24 órán keresztül más helyzetben (arcraborulva) feküdt s ezen idő alatt fejlődtek ki az említett helyeken a hullafoltok. Ez a megállapítás a nyomozás eddigi feltevéseit mindenben igazolta.

A koponya hátsó részén levő sérülés a boncoló orvosok véleménye szerint derékszögélű tárgytól eredt. Ez megfelel a mészáros-taglónak, ilyen pedig a községben csak az elhaltak és a gyanúsítottak volt. Az orvosi vélemény szerint a csapás gyakorlott, biztos kézre vallott. Egyetlen ütéssel olyan csapást mért a tettes az elhaltra, hogy a koponya hátsó része 18 darabra törött széjjel. Gyanúsított gyakorlott mészáros volt, tőle ez a „szakteljesítmény” tehát kitellett. A csendőröknek az állatrágásra vonatkozó feltevését a boncolás megállapításai igazolták. A cselekmény elkövetési idejének megállapítása céljából

érdekelte a nyomozást a gyomor tartalmának megvizsgálása. Elhalt a nyomozás adatai szerint hajnali fél négy óra körül a szeszfőzdében rántottát evett. A gyomortartalom vizsgálata megállapította a tojásétel maradványait és azt, hogy a halál a tojás elfogyasztása után 3—4 órával következett be. Ez az időpont szintén megegyezett a járőrök által megállapított időponttal.

Az eddigi megállapítások lehetővé tették a bűncselekmény teljes rekonstruálását. Mi történt? Gyilkosság. Hol történt? A jégveremben. Bizonyítja a véres jég, elhaltak ott feltalált nyakkendője, sálrojtja, a hulla ruházatának nedvessége, az azon talált rozsszalmaszálak és a véralvadásban talált rozsszem. Mikor történt? Február 15-én 7 óra körül. Ez megállapítható volt a gyomorzvizsgálat eredményéből és két tanu vallomásából levont következtetésekből. (Jég-berakás beszüntetése, ajtó bezárása.) Mivel történt? Derékszögélű tárggyal (taglóval), erre mutatott a koponyasérülés alapja. Hogyan történt? Előre megfontolt szándékkal. Előző este a gyilkos a szeszfőzdébe csalta áldozatát s igyekezett őt lerészegíteni, reggel a jégveremben együtt rendezték a jeget, miközben a gyilkos abban a pillanatban, mikor áldozata lehajolt, taglóval fejbevágta. Ezután betemette a jég közé, majd onnan pár nap múlva, mivel az utólag szállított jég berakását nem halogathatta tovább, elszállította a hullát a körakásba. Miért történt? Anyagi haszonlesésből. Kivel követte el? Egyedül. Ki a tettes? Az őrizetben levő gyanúsított. Emellett tanuskodik a beszerzett gyanuokok egész láncolata; döntő jellegű tárgyi bizonyíték a vérvizsgálat eredményétől volt várható. Minden kísérlet, hogy a gyanúsítottat beismerésre bírják, meddő maradt. Az ügyesen csoportosított bizonyítékok elébetárása, utalás a vérvizsgálat várható eredményére, lelkérebészélés, mind eredménytelen maradt.

A következő nap Porpácsi tiszthelyettes bevonult Budapestről, magával hozván a kórtani intézet által meg-ejtett vérvizsgálat eredményét, mely a következőképpen hangzott:

I. A bűnjелеk vizsgálata vérrre: (mikroszpektroszkóppal): 1. a balta vasán és nyelén vér nem találtatott, ellenben a balta vasrésze és a nyél által képezett szögletből kikapart faszilánkok egyes, nagyon kis részecskéin igen apró vérfestékes helyek voltak felismerhetők; 2. a szürke csizmanadrág balszárán, a pepita térdnadrág balszárának legalsó részén, a fehér vászoning háti részén, a durva vászonlepedőn, a két pirosszegélyű törőrongyon és az ujságpapíron színképelemzéssel vér volt megállapítható; 3. a bőrbekecsen, a zöldes pantallón, a többi rongyon vér nem volt kimutatható.

II. A bűnjелеk serológiai vizsgálata: 1. a literes üvegben hozott véres jégből származónak jelzett vízről azonnal, a behozatalkor megállapítottuk, hogy a víz embervértől volt pirosra színezve. A két törőrongy véres foltjaiból készült kivonat emberi fehérjét kicsapó nyúlsavóval csakhamar zavarodást, majd csapadékképződést mutatott, minélfogva ezen foltoknak vére embertől eredőnek tekintendő; hasonló értelemben adták a serológiai reakciót a szürke, hosszúsávós nadrág balszárán lévő, valamint a fehér vászoning hátán talált vérfoltok. 3. A véres ujságpapír, a kockás térdnadrág balszárának alján levő vérfolt kivonata emberi fehérjére negatív, de sertésfehérjét kicsapó nyúlsavóval erősen pozitív értelemben reagál; ezek a vérfoltok eszerint sertésvértől erednek. A fehér vászonmellkötény és a vászonlepedő vérfoltjainak kivonata sem emberi, sem sertésfehérjét kicsapó szérummal nem

reagált; ezek a foltok eszerint más fajú vértől eredhetnek. Hasonlóan mindkét irányban negatíve reagált a balta nyelének, a balta vasával érintkező rész kaparékának kivonata, ennek oka lehet a vérnyomnak igen csekély volta is.

A vérvizsgálat meghozta tehát a várt eredményt és ezáltal gyanúsított bűnösségének kétségtelen tárgyi bizonyítékát is. Gyanúsított ezen súlyos bizonyíték közlése alkalmával láthatóan összetört, de azután összeszedte magát és továbbra is tagadott. Gyilkosság alapos gyanúja miatt elfogták és a zalaegerszegi kir. ügyésznek átadták. Gyanúsított ott is hangoztatta ártatlanságát, de úgy látszik, hogy cselekménye nagyon súlyosan terhelte lelkiismeretét, mert kéthónapi vizsgálati fogság után mégis csak beismerte tettét, melynek részleteit a nyomozás megállapításaival teljesen egybehangzóan adta elő.

Nem került arra sor, hogy a földi igazságszolgáltatás felelősségre vonhassa, mert a vizsgálati fogság negyedik hónapjában elméje megzavarodott; elmeorvóintézetbe kellett szállítani, életének hátralevő részét ott fogja elborult elmével végigélni.

Ezzel a nyomozással kapcsolatban rámutatunk a szakértői vizsgálatok fontosságára. A hozzá nem értő, a laikus kezében a vérnyom egyszerű piros vagy barna folt. Nem bizonyíték, de ilyen esetben, például amikor mészáros holmiján fordul elő, még csak nem is támpont, mert a vérrel való beszenyeződés a mészáros foglalkozásával jár.

Vérre gyanus tárgyakról megállapítani, hogy a folt vértől ered-e s ha igen, milyen vértől, a szakértői feladata, aki — mint látjuk — e feladatának kiválóan meg tud felelni. A vérvizsgálatot Magyarországon mind az igazságügyi, mind pedig a nyomozóhatóságok megkeresésére a 14.926/1909. számú igazságügyminiszteri rendelet alapján a Kir. Magyar Pázmány Péter Tudományegyetem kórtani intézete (Budapest, IX., Ráday-utca 9) látja el.

Az örsök helyesen teszik, ha minden olyan bűnjelet, amely szakértői megvizsgálást és véleményadást igényel (tehát nemcsak a vérre gyanusakat, hanem egyáltalán minden bűnjelet, amelyre valamilyen szakértői véleményt kell adni), azonnal és közvetlenül a budapesti csendőr nyomozóosztályparancsnoksághoz beküldik. A nyomozóosztályparancsnokságnak tökéletesen felszerelt modern bűnügyi laboratóriuma már megkezdte a működését s így sok kérdésre már az ott eszközölt vegyi vagy más laboratóriumi vizsgálatokkal is választ tudnak adni, de ha olyan szakértői véleményre van szükség, amelyet — mint a jelen esetben — másutt kell beszerezni, a nyomozóosztályparancsnokság azt is aznap beszerzi és a kérdezőörssel azonnal közli. Az ilyen vizsgálatokkal járó költségeket is a nyomozóosztályparancsnokság viseli.

Természetes, hogy a vizsgálatra beküldött bűnjelek csomagolásánál igen elővigyázatosan kell eljárni. Ha az örs közel van Budapesthez, legcélszerűbb, ha a bűnjeleket egy csendőr személyesen szállítja be a nyomozóosztályhoz, postán küldés esetén minden egyes tárgyat külön-külön erősen be kell csomagolni (selyem- vagy úgynevezett sajtpapírba), de ezenkívül arra is vigyázni kell, nehogy a bűnjeleken levő nyomokat a göngyölítés lesúrolja vagy megváltoztassa.

Önmagán segít az örs, amelyik a nyomozóosztályparancsnokság vizsgálatait minél gyakrabban veszi igénybe, mert olyan kérdésekre is feleletet, felvilágosítást kaphat, amelyek előtt eddig tanácstalanul kellett megállania.

Belügyminiszteri dícséret. *Lupán József* székesfehérvári kerületbeli tiszthelyettest a m. kir. postakincstár sérelmére elkövetett kétféle okirathamisítással párosult csalás és lopási eset tettesének fáradságot nem ismerő, szívós kitartással és leleményességgel történt kiderítéséért és a tettesnek az igazságszolgáltatás kezérajuttatásáért, *Bakonyi András* debreceni kerületbeli őrmestert pedig azért, mert egy különleges szolgálat alkalmával nehéz viszonyok között kiválóan leleményes, körültekintő és eredményt biztosító magatartást tanúsított, a *belügyminiszter okirati dícsérő elismerésben részesítette.*

Feldíszítés. Március 10-iki számunkban megemlékeztünk arról, hogy *Kormányzó Úr Öfömméltósága* adományozni méltóztatott *Sebestyén József* szombathelyi III. kerületbeli törzsőrmesternek a fertőhomoki tűzvész alkalmával három emberélet megmentéséért az ezüst érdemérmét, *Gasparics Lajos* őrmesternek pedig különleges beosztásban teljesített kiváló szolgálataiért a bronz érdemérmét. A kitüntetett csendőrtisztek feldíszítése március 15-én, Szombathelyen, az egész helyőrség jelenlétében történt. A feldíszítéseket *vitéz Shvoy István* altábornagy, vegyesdandárparancsnok úr ő nagyméltósága személyesen eszközölte. Az ünnepély befejeztével a helyőrség csapatai díszmenetben vonultak el a két kitüntetett csendőr előtt.

Dícséretetek. A *szegedi V. csendőrkerület parancsnoka dícsérő okirattal látta el: Gábrriel Gyula* tiszthelyettest, mert 1924-ben Kuszlik Sándor katonai börtönfegyenc, rablógyilkoságért életfogytiglani fegyházra ítélt s szökésben levő kiskunmajsai lakosnak cselekményét állandóan felszínen tartva, annak — fáradhatatlan és kitartó munkával, kiváló ügybuzgalommal — kanadai tartózkodási helyét kipuhította, pontos címét megszerezte, minek alapján a szegedi honvéd törvényszéknek a rablógyilkosnak kiadatása iránti eljárását lehetővé tette és azt nagyban elősegítette; *Gáspár Sándor* tiszthelyettest előbb a kecskeméti csendőriskolánál irodai segéd munkás és segédoktató minőségben a próbacsendőrök nevelése és képzése körül, majd a kecskeméti szárnyparancsnokságnál, mint szárnyirodai segéd munkásnak, mindenkor nagy szorgalommal, lelkiismeretes pontossággal és szakértelemmel végzett működéséért, előjáróinak öntevékenyen megnyilvánuló buzgó támogatásáért; *Pázsit Lajos* tiszthelyettest, hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, előjáróinak minden téren megnyilvánuló kiváló támogatásáért és igen jó magaviseletéért; *Szabó János II.* tiszthelyettest, hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, mint ideiglenes őrsparancsnok őrsének mintarendben tartásáért, alárendeltjeinek igen üdvös és helyes vezetéséért és oktatásért, nemkülönben előjáróinak minden téren megnyilvánuló kiváló támogatásáért és igen jó magaviseletéért; *Pocsai Mátyás* tiszthelyettest, ki, mint a szombathelyi őrsparancsnokképző tanfolyam hallgatója, 161 hallgató közül a vizsgát mint a második kitűnő eredménnyel végezte, ezen kívül szorgalmaért, jelenleg pedig mint őrsparancsnok helyetváltó szorgalmaért, jelenleg pedig mint őrsparancsnok helyettesnek, őrsparancsnokának odaadó támogatásáért, a közbiztonsági szolgálat terén tanúsított fáradhatatlan tevékenységéért és igen jó magaviseletéért; *Domonkos Kálmán* törzsőrmestert, mert 1929 szeptember 26-án Sztraka Mihályné, sz. Dukai Zsuzsanna kiskunhalasi határ, pirtói tanyai lakosnő — állítólagos — önkasztása ügyében igen nagy körültekintéssel és szakértelemmel vezetett nyomozás során és a beszerzett bizonyítékok alapján megállapította, hogy nevezett nő nem önkasztás folytán, hanem bűncselekmény következtében halt el, ezután a gyilkosság tettesét az elhalt nő férje személyében kiderítette, elfogta és a biztosítható volt bűnjelekkel együtt az igazságszolgáltatás kezére juttatta; *Papp József* g.

tiszthelyettes, hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt, de különösen legutóbb a szentesi gazdasági hivatalnál, mint irodai segédmunkásnak, mindenkor nagy szorgalommal, szakértelemmel, lelkiismeretes pontossággal és eredményes tevékenységgel végzett munkájáért, előjáróinak hathatós támogatásáért és igen jó magaviseletéért; *Grünvaltszki Károly* alhadnagy, kecskeméti szakasparancsnokot azért, mert bizalmas értesülése folytán egy rablógyilkosság és 20 rendbeli lólopás miatt — Gyurkovics Sándor, országszerte körözött és egy tanyában elrejtőzött egyén elfogásában — kötelességszerűen, amellet gyorsan, tervszerűen és szakavatottan tett intézkedésével — utóbbinak a sötét éjszakában megkísérelt menekülése dacára — igen eredményesen működött közre s ezáltal a közártalmú az igazságszolgáltatás kezére jutott; *Vereczkei István* tiszthelyettes, fülöpszállási őrsparancsnokot azért, mert egy rablógyilkosság és 20 rendbeli lólopás miatt országszerte körözött a szökésben levő Gyurkovics Sándor elfogását, leleményes nyomozással, kitartó és ügyes megfigyeléseivel nagyban elősegítette, miáltal az el is fogatott s az igazságszolgáltatás kezére jutott. — *Nyilvánosan megdicsérte: Brusznai József* tiszthelyettes azért, mert 1929 szeptember 26-án egy alárendelt járőre által Sztraka Mihályné, sz. Dukai Zsuzsanna kiskunhalasi határ, pirtói tanyai lakosnő állítólagos önakasztása ügyében megejtett nyomozás alkalmával észlelt gyanús körülményekről tett jelentés vétele után, mint ideiglenes őrsparancsnok a helyszínre kiszállt, a további nyomozásba bekapcsolódva, nagy körültekintéssel és szakértelemmel vezetett nyomozás során és a beszerzett bizonyítékok alapján a már nyomozó járőrrel együtt megállapította, hogy nevezett nő nem önakasztás, hanem bűncselekmény következtében halt el, ezek után a gyilkosság tettesét az elhalt nő férje személyében sikerült kideríteni és a biztosítható volt bűnjelekkel együtt az igazságszolgáltatás kezére juttatni; *S. Pápai István* és *Vigi István* törzsőrmestereket hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt tanúsított igen buzgó és eredményes járőrvezetői tevékenységükért, mint őrsparancsnokhelyetteseknek, őrsparancsnokaiknak hathatós támogatásáért és igen jó magaviseletükért; *Petrovác István*, *Fodor Miklós*, *Szücs László*, *Dudás István* törzsőrmestereket, *Köves András*, *Bekő Gyula*, *Demeter Imre* és *Vágó József* őrmestereket a csendőrségi szolgálati idejük alatt tanúsított igen buzgó és eredményes tevékenységükért és kifogástalan magaviseletükért; *Kisa Károly* őrmestert azért, mert 1929. évi szeptember 26-án Sztraka Mihályné, sz. Dukai Zsuzsanna kiskunhalasi határ, pirtói tanyai lakosnő sérelmére elkövetett önakasztásnak színelte gyilkosság tettesének igen nagy körültekintéssel és szakértelemmel történt kiderítése, elfogása és az igazságszolgáltatás kezére való juttatása körül járvezetőjét eredményesen támogatta; *Pázsit Lajos* tiszthelyettes, *Zombori István*, *Kerekes András* őrmestereket és *Jeszenszki István* csendőrt azért, mert egyrendbeli rablógyilkosság és 20 rendbeli lólopás miatt országszerte körözött s egy tanyában rejtőzött Gyurkovics Sándor elfogása és az igazságszolgáltatás kezére juttatása körül járőrvezetőjüket lelkesen, ügyesen és hathatósan támogatták.

A miskolci VII. kerület parancsnoka dicsérő okirattal látta el: *Lanszki István* sátoraljauhelyi oszt. állománybeli csendőrt egy nagy vakmerőséggel és tervszerűséggel véghezvitt rablási eset kiderítésénél és a tettesek elfogásánál 100 órán át tartó igen fáradságos nyomozása alatt járőrvezetőjének kiváló buzgalommal és eredményesen való támogatásáért; *Jenáki Antal* tiszthelyettes, 24 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban kifejtett buzgó és eredményes tevékenységéért, valamint példás magaviseletéért; *Bacskaai András* tiszthelyettes 21 évet, *Kerülő György* tiszthelyettes 16 évet, *Szép Balint* tiszthelyettes 16 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban kifejtett buzgó, eredményes tevékenységéért, mint őrsparancsnok őrsének példás rendbentartásáért, alárendeltjeinek helyesirányú vezetése és nevelése, valamint jó magaviseletéért; *Derecskei János* tiszthelyettes 24 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban kifejtett igen buzgó és igen eredményes tevékenységéért, mint őrsparancsnok őrsének példás rendbentartásáért, alárendeltjeinek helyesirányú vezetése és nevelése, valamint igen jó magaviseletéért; *Sánta Péter* tiszthelyettes, 12 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt, részben mint tanalosztályhoz beosztott kiképző, részben mint őrsparancsnokhelyettes, majd mint őrsparancsnok hivatásszerű kötelességeinek mindenkor teljes odaadással és igen jó eredménnyel való végzéséért és példás magaviseletéért; *Garai János* tiszthelyettes 19 évet, *Terényi István* tiszthelyettes 17 évet, *Tóth István* IV. tiszthe-

lyettest 16 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett buzgó és eredményes tevékenységéért, az alárendelt helyes kiképzése és neveléséért, valamint jó magaviseletéért; *Szakács Endre*, *Hugli Dániel I.*, *Betegh László* és *Dohi Géza* gy. törzsőrmestereket hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálatban kifejtett igen buzgó és igen eredményes tevékenységükért, valamint a fiatalabb bajtársaikra jó magaviseletük által gyakorolt helyes befolyásáért; *Mokr János* gy. törzsőrmestert, hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban kifejtett buzgó és eredményes tevékenységéért, valamint a fiatalabb bajtársaira jó magaviselete által gyakorolt helyes befolyásért; *Mayer István* g. tiszthelyettes, 21 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt részben a közbiztonsági szolgálat terén, de különösen mint oszt. g. hivatali segédmunkás, ezen beosztásával járó szolgálati teendőinek végzésében kifejtett szorgalmaért és eredményes tevékenységéért, valamint példás magaviseletéért; *Szabó József I.* törzsőrmestert, 17 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban, valamint 6 év óta a kerület segéd-tisztségéhez vezényelt segédmunkási minőségében kifejtett lelkiismeretes, buzgó és jóeredményű tevékenységéért. *Nyilvánosan megdicsérte: Elizser Gyula*, *Sisler János*, *Czuczai Béla* tiszthelyetteseket hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett buzgó és eredményes tevékenységükért, az alárendelt helyesirányú nevelése és befolyásukért, valamint példás magaviseletükért; *Pók Lajos*, *Bódi Gusztáv*, *Mogyorósi János*, *Varga Márton*, *Koncz Mihály*, *Holló József*, *Balogh Lajos*, *Papp Lajos IV.*, *Kiss Gyula*, *Hajdu András*, *Czingula Bertalan*, *Danyi Sándor*, *Bálint Vince*, *Szabó Lajos I.*, *Zelei Ferenc* törzsőrmestereket, *Darvas András*, *Marsi Mihály*, *Boros József*, *Zay Károly*, *Osztánczi János*, *Apostol Lajos*, *Kasza Lajos*, *Czegledi Ignás*, *Záprel István*, *Rózsa János*, *Bottka Lajos* és *Szántó István* őrmestereket, hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett buzgó és eredményes tevékenységükért, jó magaviseletük által fiatalabb bajtársaikra gyakorolt jó példaadásért; *Oláh Sándor* őrmestert, hat éven felüli csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett kiválóan buzgó és eredményes tevékenységéért, valamint példás magaviseletéért.

Március 15. megünneplése a szombathelyi csendőrtiszti olvasókorban. A szombathelyi csendőrtiszti olvasókor március 15-en 17 órai kezdettel a következő műsorral hazaias ünnepélyt rendezett: 1. „Hiszek egy istenben.” Előadta: az altiszti olvasókor énekkara. 2. „Talpa magyar.” Szavalta: *Benedek Lajos* törzsőrmester. 3. „A nap jelentőségének méltatása.” Előadta: *Havrilla Ferenc* tiszthelyettes. 4. „Szegény székely nép.” Előadta: az altiszti olvasókor énekkara. 5. „Eredj, ha tudsz.” Szavalta: *Turcsányi Mihály* törzsőrmester. 6. „Himnusz.” Előadta: az olvasókor énekkara. Az ünnepélyen megjelentek: *vitéz Shvoy István* altábornagy, a szombathelyi 3. honvéd vegyesdandár parancsnoka, vezérkari főnöke helyettesének és parancsotisztjének kíséretében, *Diesl* ezredes, vármegyei testnevelési felügyelő, *Rasztovics* főtanácsnok hadbíró, a honvédtörvényszék vezetője, dr. *Arz Ferenc* altanácsnok hadbíró, honvédugyész, továbbá a vámörkerületi parancsnokság képviselőjében *Okolicsányi* vámőr-nagy. Képviseltette magát a testnevelési kerület felügyelője, az 5. honvédgyalogezred II. zászlóalja, a 3. honvédtüzérsztyály, a 3. honvédhíradósztyázad, a 3. honvédvonatosztyag, a 3. honvédgépkocsiosztyag, a szombathelyi rendőrkerületi főkapitányság, a szombathelyi rendőrkapitányság és 8 tagú küldöttségével a szombathelyi honvédtiszti kaszinó. Szép számban megjelentek a Szombathelyt állomásozó csendőrtiszteknek és az altiszteknek a hozzátartozói és teljes számában a csendőrtiszti és altiszti kar. Az ünnepély általában és részleteiben is nivós, sikeres volt. A szombathelyi csendőrtiszti olvasókor évről-évre bizonyosságot tesz amellet, hogy az önképzés, továbbá a szellemi, lelki összetartozandóság terén buzgón és eredménnyel munkálkodik. Példája követésre méltó.

Csendőrrjárőr megtámadása. A balatonberényi őrs állományába tartozó Horváth József V. és Bató Elemér törzsőrmesterekből állott járőr március hó 14-én 11 órakor Csillag József 52 éves, holládi lakos, földműves, orvvadászattal gyanúsított egyén lakásán megjelent és felszólította, hogy engedély nélkül tartott puskáját adja elő. A felszólítás után Csillag József és neje úgy a járőrt, mint a jelen volt bizalmi egyéneket megtámadták. Csillag Horváth törm. fegyverét mindkét kezé-

pesti, *Borsiczki István* székesfehérvári, *Görbe János* pécsi, *Voloncs György* és *Vágási Dénes* szegedi, *Bérczi György* (Jánosé) és *Tóth Lajos* debreceni, *Dániel István* miskolci kerületbeli tiszthelyettesek. — A belügyminiszter *Bazsika Vince* törzsőrmesternek „*Boros*”-ra, *Musil Béla* törzsőrmesternek „*Meggyes*”-re, *Argyelán Imre* csendőrnek „*Várnagy*”-ra való névváltoztatását megengedte. **Szabályrendeletek:** Az elbocsátás időpontjában kórházi gyógykezelést igénylő vagy kórházban betegeskedő próbacsendőrök fogvatékbavételének és kórházi gyógykezelésének rendezése. — A gépjárművek közúti forgalmának szabályozásával kapcsolatosan Párisban megkötött nemzetközi egyezmény életbeléptetésével összefüggő intézkedések. A rendelet felsorolja azokat az államokat, amelyek eddig az egyezményt aláírták. — A földművelésügyi miniszter tiltó rendelete értelmében a túltömött ludak és kacsák nyakát nem szabad lekötöni, mert ez állatkínzás.

Örsfőzőnőnek ajánlkozik: Csik Piroska, 28 éves, budapesti (VIII., József-u. 15. III. em. 39.) lakos, ki örsön 1 hónapig volt kisegítő. — *Varga Józsefné* 45 éves, budapesti (József-utca 15. III. em. 39.) lakos, hadiözvegy. Örsön ezideig nem volt alkalmazásban. — *Szalay Sándorné* 43 éves, ki örsön 8 hónapig, a vámőrségnél 14 hónapig volt alkalmazva. Lakása: Budapest, Széna-tér 3. I. em. 11.

Meilékletek. A mai számunkhoz mellékeljük a Weiss Gyula ruházati rt., a Delej László bankház és a Tribon ruházati rt. egy-egy darab mellékletét.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk. A lapunkban megjelent közlemények tulajdonjogát fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnyomatni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a beküldő megcímzett és bélyeggel ellátott borítékot mellékel. A közleményeket kérjük a papírnak csak az egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel, vagy jól olvasható kézírással írni; olvashatatlan kézirattal nem foglalkozunk. A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, de a kérdező teljes nevét, rendfokozatát és állomáshelyét tüntesse fel. Névtelen levelekre nem válaszolunk. Kéziratok sorsáról is csak szerkesztői üzenetben adunk választ. Levelet nem írunk, bélyeget tehát felesleges beküldeni. Jelégül legcélszerűbb egy kisebb helység nevét, vagy többjegyű számot választani. Ha jelige nincs megjelölve, a kérdező nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre a „Csendőr lekszi-kon” rovatban adunk választ. Előfizetni csak legalább félévre lehet. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei az előfizetési ár felét fizetik. Csak a m. kir. csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges vagy nyugállományú tagjaitól fogadunk el előfizetést, mástól nem. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Nemzeti Hitelintézet Budapest-Krisztinavárosi fiókjának (Budapest, I., Krisztina-körút 141.) 1672. számú csekk számlájára befizetni, a csekkre pedig feljegyezni, hogy a befizetés a mi javunkra történt. A szerkesztők a szerkesztőségben ünnepnapok kivételével 15—18 óráig találhatók. Szolgálati beosztási helyeiken a lap ügyeivel nem foglalkoznak. A hozzánk intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Bösztörményi-út 21. szám.”

Mátra. Kérvényt kell benyújtaniok az igazságügyminiszter úrhoz, hogy mint elsőfokú unokatestvérek házasságot köthessenek, vagyis hogy ez alól a házassági akadály alól felmen-

tést kapjanak. A kérvényhez csatolni kell mindkettőjük születési anyakönyvi kivonatát és a községi orvos által kiállított bizonyítványt, hogy átörökölheto betegségben egyikük sem szenved. Ez a kérvény olyan természetű magánügy, hogy közvetlenül nyújthatja be az igazságügyminisztériumba, nem kell szolgálati úton felterjeszteni. Egyébként a nősülési kérvény benyújtásakor ugyanazokra az okmányokra van szükség, mint minden más esetben. Erre vonatkozólag olvassa el a f. évi március 10-i számunkban „Július” jeligére küldött üzenetünket.

Somogyi. 1. Nem értjük, hogyan lehet az, hogy önt a vf. csoportban töltött 5 évi szolgálata után ebből a csoportból törölték és toborzott altisztként bocsátották el. A nyugdíj különben mindenesetre megilleti, amint azt a leveleiben közölt adatokból megállapítottuk. 2. Ha nyugdíjat kap, természetesen nem kaphat végkielégítést is. 3. Az igényjogosultsági igazolványt kérheti, a feltételek megvannak. Az új törvény szerint 6 évi szolgálat is elegendő ehhez. Hasznára lesz, ha az erre vonatkozó 1931. évi III. t.-c.-et áttanulmányozza (megjelent a f. évi március 15-i Honvédségi Közlönyben).

Kolozsvár. A Szolgálati Szabályzat I. Rész, 68. pontja értelemszerűen erre az esetre is vonatkoztatható, amelyet ön ügyesen kigondolt, a valóságban azonban aligha fordulhat elő. Természetes, hogy ilyen esetben azonnali és önálló fegyverhasználatra megvan az alap. Amint elgondolta a dolgot, nem is kell figyelmeztetéssel élnie a fegyverhasználat előtt, mert minden másodperceken mulik.

Erdély. Ideiglenes nyugállományba helyezés esetében letelepedési helyére történt átköltözködésének költségeit felszámíthatja. Ezeket az illetményeket akkor is felszámíthatja, ha a letelepedési hely a legutolsó szolgálati állomáshelyétől csak néhány km-re fekszik, ha természetesen a letelepedés és az utolsó állomáshely nem azonos község. Ha egyszer a bútorzatot a lakásból kimozdítják, kocsira rakják és azután másik községben, másik lakásban helyezik el, akkor már majdnem egyre megy, hogy a két lakás egymástól hány km-re van, a csomagolás és szállítás költségei, rongálódásai így is, úgy is megvannak, legfeljebb maga a szállítási költség kevesebb.

Áthelyezett. A felvetett kérdésben az illető törvényhatóság lakbérleti szabályrendelete az irányadó. Ebben megtalálja a felvetett kérdésre vonatkozó törvényes jogszabályt. Általános elv, hogy a negyedévi lakbérkülönbözetre csak akkor tarthatna igényt, ha a bérbeadó hibájából költözött volna ki. Szó lehet arról is, hogy a bérbeadótól visszakövetelhetné a különbözetet abban az esetben, ha az a felmondás idejére, illetőleg a felmondás idejéből hátramaradt időre a lakást legalább ugyanazért a bérért kiadta volna.

Alhó. Iratait áttanulmányoztuk azzal a szándékkal, hogy nehéz helyzetében üdvös tanácsot adhassunk. Legjobb meggyőződéssel mondhatjuk, hogy a jogerős ítéletekkel szemben már nem tehet semmit. Ha tenne is, sok költségbe kerülő kísérletezés lenne, amiből végső eredményként csak újabb anyagi kára lenne. A legnagyobb hiba volt az ügyben, hogy a gyermek anyjával kötött egyességet annak idején a gyámhatósággal nem hagyatta jóvá. Történtek vagy történhetek egyéb hibák is, ezekről azonban ma már nincs értelme vitatkozni vagy rajtuk bánkódní. Amit jelenlegi helyzetének javítására tehet, az a következő: Minthogy a 60 P havi levonás rendkívül érzékeny teher, kísérelje meg újból az egyességet az anyával, azon az alapon, hogy a neki megítélt s havi 60 P-s részletekben járó összeget egy összegben előre kifizeti. Természetesen ez az összeg így jóval kisebb lenne, mint amekkora neki a jövőre elosztva 60 P-ként jár. Ha az anya erre hajlandó, kerítse elő ezt az összeget kölcsön útján (ha ingatlan van s tehetős rokonai is segítségére lesznek, ez nem nehéz dolog), s újabb hitelezőjével állapodjék meg oly törlesztő módban, amely kevésbé terhes, mint a jelenvaló állapot. Természetesen a kötendő egyességnek bemutatását a gyámhatósághoz most már nem szabad elmulasztania. Ez a mód kínálkozik csak arra, hogy mentesüljön fizetésének leltitásától és a nyomasztó havi levonástól. Ha az anya erre az egyességre semmiképen sem lenne hajlandó, forduljon az illetékes gyámhatósághoz az egyesség érdekében azzal a megokolással, hogy az eddigi helyzetben az anyagi tönk veszedelme fenyegeti, ami azzal fenyegeti a kiskorút, hogy követelésének nagy részétől elesik.

Brassó II. 1. A Szut. 352. pont 3. bekezdése értelmében a nyilvántartás alapja megszűnt, mert a büntetés kiállása óta 10 év eltelt, az illető tehát rovott előéletűnek már nem tekinthető (Szut. 352. p.). A figyelőlapot meg kell semmisíteni és

a betűsoros névmutatóból a nevet törölni kell (Csüsz. 192., 194. pontok). 2. Az iratjegyzék 4. rovatába az ügydarab elintézésének a napját kell beírni, az ügydarab elintézésének a napja pedig az a nap, amelyikkel a kiadványt keltezzük. Ha tehát az őrsparancsnok egy parancsra jelentést terjeszt fel, az ügydarabnak (a parancsnak) az elintézési ideje az a nap, amelyikkel az őrsparancsnok a jelentést (kiadványt) keltezi. Az elintézés napjául nem lehet a postáraadás napját feltüntetni, mert ez nem az elintézésnek, hanem a továbbításnak a napja. 3. 4. A lekszikon rovatban kap választ. 5. Harmadik személy alatt — a Szut. 308. pont 4. bekezdésével kapcsolatban — a csendőrön és az igazoltatandón kívül mindenki mást kell érteni. Ha a járőrhez az országúton oda-megy valaki (ez a harmadik személy) és közli, hogy hosszú idő óta követi őt egy gyanús viselkedésű ember és ennek az embernek a megjelenésében, viselkedésében a járőr is gyanús momentumokat talál, akkor igazoltathatja. Faluhelyt ugyan ritkán fordul elő, de előfordulhat, hogy egy nővel szemben egy férfi tolakodóan viselkedik s a nő arra kéri a járőrt, hogy igazoltassa az illetőt, a járőr igazoltatja s közli a nővel az adatokat, hogy megtehesse a feljelentését. 6. Ha az őrs az ügyben nem nyomozott s az erkölcsi bizonyítvány kitöltésével az őrs a rendőrkapitányság felhívásának eleget tett, nyomoznia a felhívással kapcsolatban nem kellett, akkor a felhívást az 5. iratcsomóba kell iktatni. Ez a felhívás ugyan bűnügyi nyomozással kapcsolatos, a Csüsz. 153. pont vonatkozó szövegével tehát látszólag ellentétben áll, ha az őrs az 5. iratcsomóba iktatja, azonban a dolog lényegéből következik, hogy az 5. iratcsomóba csak azokat a „nyomozással kapcsolatos” felhívásokat nem kell iktatni, amelyeket maga az őrs folytatott le, vagy a nyomozásban legalább is résztvett. Ha az 5. iratcsomóba csak azokat a felhívásokat iktatnák az őrsök, amelyek nyomozással egyáltalában nem kapcsolatosak, akkor pl. az ügyészségek felhívásait sokszor egyik iratcsomóba sem lehetne beiktatni. 7. A járásbíróház hatáskörébe tartozó kihágással kapcsolatos felhívást is az 1. iratcsomóba kell iktatni, mert az általános (mindennapi) értelmezés szerint a kihágás is büntetendő cselekmény. 8. A 7. kérdésre adott válaszuk vonatkozik erre a kérdésre is.

Viribus unitis. 1. Az A.—26. jelzésű szabályzat 23. pontja szerint a kardkötőn a rangosztályba nem sorolt havidíjasok ezüst, az altisztek pedig tábori barna selyem, középen meggy-piros fonállal áttört paszományt viselnek. Az 1928. évi 14. sz. Csendőrségi Közlönyben közzétett 45.910—eln. VI. c. 1928. sz. B. M. körrendelet az őrmesterek és törzsőrmesterek részére az ezüst kardbojtot megengedi, illetve rendszeresíti, ez a rendelet azonban nyitva hagyta azt a kérdést, hogy az őrmesterek és törzsőrmesterek az ezüst kardbojt mellé az ezüst paszományt is viselhetik-e a kardkötőn. Tekintettel arra, hogy az öltözködés kérdését a legkisebb részletekben is precíz rendelkezések szabályozzák, véleményünk szerint a most tárgyalt kérdésben sem szabad arról a merev álláspont-ról letérni: mit mond a szabály. A szabály pedig ebben az esetben azt mondja, hogy az őrmesterek és törzsőrmesterek tábori barna selyempaszományt viselnek a kardkötőjükön, amíg tehát ezt a szabályt meg nem változtatják, addig ettől eltérni nem lehet, bár belátjuk, hogy ezüst kardbojt mellé az ezüst paszomány lenne illetékes. Tegyenek felterjesztést. 2. Az új katonai büntetőtörvénykönyv szövege füzetalakban 1 P 40 f-ért kapható a Tisza Testvérek könyvkereskedésében (Budapest, II., Fő-utca 12. szám). Ugyanott kapható: „Dr. Schulteisz Emil: A Ktbt. magyarázata”, ára 6 P, továbbá „Isaák Gyula: A törvénykezés egyszerűsítésének büntetőjogi része és a katonai büntetőtörvénykönyv magyarázata”, ára 3 P. Természetesen mindkét magyarázó könyvben megvan a törvény teljes szövege is. Beszerezheti bárki, levélben is meg lehet rendelni, a portókötség néhány fillér. 3. Schäffer Gyula fényképész (Budapest, Rákóczi-út 23, földsz. 12) készítette a Kormányzó Úr Öfömméltóságáról a szegedi gyalogezred átvétele alkalmával a felvételek egy részét, amelyekből mi is közöltünk annak idején. Ezekből a képekből az említett fényképésznél rendelhet. A 18x24-es nagyságú kép ára 2.50 P, a 12x18-asé 1.50 P, levelezőlapé 80 f. A Veres fotószalonban (Budapest, Harmincad-utca 3) műtermi felvételek is készültek Öfömméltóságáról, ezredesi egyenruhában. Ezeket a képeket is meg lehet rendelni. A 18x24-es nagyságú kép ára 10 P (kerettel együtt 14—15 P), a 24x30-as ára 15 P, külön keret szintén 4—5 P, a 30x40-es ára 20 P, szintén esetleg külön kerettel.

**GYÁRI
FIÓK:**

T. PUCH-MŰVEK RT. FIÓKTELEPE

BUDAPEST

Mult év júl. 1-én Önöktől vásárolt 250 cm³ Puch-gyártmányú motorkerékpárral teljesen meg vagyok elégedve, mivel még a mai napig, gumidefekt kivételével, semmi bajom nem volt, dacára, hogy már 15.000 km utat futottam le vele. Ennélfogva a gép tökéletes összeállítása a reményemet felülmulat, s bátran merem bárkinek ajánlani, mint erős és megbízható strapagépet.

Budapest, 1930 november 20.

Hazafias tisztelettel

SZAKAL PÁL
csendőrőrmester.

PUCH

motorkerékpárok a legüzembiztosabbak!

Egyszerű a kezelésük és üzemanyagfogyasztásuk a legcsekélyebb, csendőröknek igen kedvező fizetési feltételek. — Érdeklődőknek elküldjük csendőrvevőink listáját, hogy motorjainkról informálódhassanak. Kérjen még ma árajánlatot!

Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér 9. sz.

Minerva 11. 1. Látatlanban nem mondhatunk véleményt. Küldjön be néliányat, a honvédség köréből is szívesen vesszük az alkalmas írásokat. 2. Ha a csendőrséghez akar átlépni, kihallgatásán adja elő ebbeli kérelmét s kérje, hogy azt szolgálati úton az illetékes fórumokhoz előterjesszék. A csendőrség csak akkor veheti fel, ha a honvédség átengedi.

Szentkút. Átköltözködési illetmények csak abban az esetben folyósíthatók, ha a költözködés szolgálati rendelkezésre történt. Ha tehát valakit a szolgálat érdekében hivatalból áthelyeznek X községből Y községbe, a kincstár a költségeket fedezi. Ha azonban valaki maga kérte az áthelyezését, az átköltözködési költségeket a sajátjából kell fedeznie, mert az áthelyezés nem a szolgálat érdekében, hanem saját kérelemre, az áthelyezett érdekében történt. Ugyanez vonatkozik a helyi átköltözködésekre is. Ha valaki a laktanyában lakik s lakására a kincstárnak szüksége van s ezért a lakást felmondja, akkor a költözködés költségeit is fedezi. Ha azonban a laktanyában lakó maga kéri, hogy a laktanyából kiköltözhessenek, akkor természetesen a kincstár az ebből keletkező költözködési költségeket nem téríti meg. Ebből következik, hogy olyan esetben, amikor valaki egyik magánlakásból másik magánlakásba költözködik át, ennek költségeit is maga viseli, tekintet nélkül arra, hogy az előző lakását maga mondotta-e fel, vagy a háztulajdonos.

Szembrátovics őrm., Hajduböszörmény. Számrejtvényen és tréfás pályázatokon kívül beküldhet bármit, ha megfelelő, közöljük. A csendőrségi tárgyi pályázatokat előnyben részesítjük.

Rakamaz. Ha vannak Nagyváradon rokonai vagy jóismerősei, legegyszerűbb ezek révén utánajárni a dolognak. Ha azonban erre nincs lehetőség, akkor szolgálati úton nyújtson be kérvényt a külügyminiszter úrhoz, hogy diplomáciai úton juthasson a keresett rokon nyomára. Ilyesmivel azonban a külügyminisztériumot fölöslegesen nem szabad zaklatni s csak akkor válassza ezt az utat, ha fontos érdeke fűződik ahhoz, hogy a keresett nyomára jusson.

Végkielégítés. 1. Nyugdíjaztatása után kegyelmi úton kérje, hogy a néhány napos megszakítás miatt a szolgálati idejében a nyugdíj szempontjából megszakítás ne legyen. Egypár napról van szó, valószínűleg eredménnyel fog járni a kérése. 2. A nyugdíját megválthatja, de indokolnia kell a belügyminiszter úrhoz benyújtandó kérvényében, hogy miért akarja megváltani. Olyat ismerünk sokat, aki megbánta, de olyat, aki nem bánta meg, senkit. Önnek sem ajánljuk.

Rácz Sándor őrm., Battonya. Azért nem küldöttünk csekk-lapot, mert az előfizetése június 30-ig rendben volt, most pedig az év végéig rendezte. Tényleges csendőrlegénység az előfizetési év felét fizeti.

1111. Középiskolák: polgári, gimnázium, reálgimnázium, reál, kereskedelmi iskolák. Egyszóval azok az iskolák, amelyekbe az elemi iskola 4. osztályának az elvégzése alap a beiratkozáshoz s amelyeknek legalább 4 osztályuk van. Felsőbb iskolák az egyetemek, akadémiák. Ha tehát önnek megvan vagy meglesz a 4 polgári iskolai végzettsége, akkor az igényjogosultsági törvény levelében idézett pontja szerint az illető állások betöltésére alkalmas, ha az egyéb feltételek is megvannak. Legközelebb hozzuk részletes tájékoztató cikkünket az igényjogosultsági törvénnyel kapcsolatban, olvassa majd el.

Ibolyka, Szombathely. A Csüsz. 8. d) alpontja tényleg azt rendeli, hogy a legénység nősülési ügyeit titkosan kell kezelni. Ez a titkos kezelés azonban csak attól az időponttól kezdve számít, amikor az őrsparancsnok a nősülési kérvényt átveszi és beiktatja. Amíg ez meg nem történt, addig a nősülési ügy szolgálati kezelés alatt nem áll, a Csüsz. hivatkozott rendelkezése tehát erre az időre nem vonatkozhatik. Elképzelhetetlen különben is, hogy a csendőr a magánügyeiből eredő kérvényeit a Csüsz. rendelkezései szerint titkos formában és titkos úton-módon juttassa el az előjárójához. A budapesti kerületnél is tévesen értelmezik a dolgot az őrsparancsnokok, amikor azt követelik az alárendeltjeiktől, hogy a nősülési kérvényüket kt. papirosra írják meg, mert a kt. kezelés csak az őrsparancsnokságra, illetve az őrsparancsnoki iktatástól kezdve végig az összes fórumokon kötelező, de nem kötelező magukra az érdekelt csendőrökre, amikor azok a kérvényüket megírják. Az A-57. Nősülési Szabályzat 32. §-a értelmében a házasság engedélyezését írásban kell kérni, közelebbi rendelkezéseket a forma tekintetében a szabályzat nem tartalmaz, vagyis: az általánosságban használatos formákat kell betartani. A csendőrnek tehát a nősülési kérvényét fehér papirosra kell benyújtania, mert magánhasználatra a kt. papiros a csendőrségnél egyáltalában nincsen sem rendszeresítve, sem pedig megengedve.

Isaszeg. A csendőrségtől fegyvermesteri tanfolyamra ebben az évben senkit sem vezényelnek. A fogyatéktól függ, lesz-e a jövő évben vezénylés, de akármikor kerül is erre a sor, arról parancs útján idejében értesül.

Lesz még kikelet. 1. Válasz a lexikon rovatban jön. 2. Az 1925. évi 21. sz. Csendőrségi Közlönyben közzétett

Hegedű-Harmonika-Trombiták,

Citera, Tambora, mindenfajta zenekari fa- és fémfúvós hangszer. **Harmonikákat** csakis megzabáló, ó gyártmányokat hozunk forgalomba. **Rakóczi-tárogató saját találmány. Óvakodjunk az itteni álgyárosok által fel ajánlott külföldön készült utánszatoktól.** Hibás hangszereket szakszerűen javítunk. **Árjegyzékot ingyen küld az**

ELSŐ MAGYAR HANGSZERGYÁR STOWASSER kir. udvari szállító

Budapest, II., Lánchíd a. 5. (Budán). Az egredűli hangszergyár az országban. Több gyár nincs

A SZENT IMRE JUBILEUMI ÉVRŐL

visszamaradt lepedőkből **2-2.50 P-ért** úgyszintén a takarókból **5.20 P-ért** még nagyobb mennyiség kapható a szállítónál

Azonkívül ágynemű creton --- --- --- **1.20 P**
Kanavász --- --- --- **1.— P**
Törülköző --- --- --- **1.— P**

Továbbá a legjobb gyártmányú vásznak, damasztok, zsebkendők, zefírek, paplanok és törölrühák részletfizetésre is vásárolhatók!

KISS ENDRE
Gróf Tisza István-u. 16

Értesítés! Van szerencsénk szíves tudomására adni, hogy **1931. évi tavaszi-nyári árjegyzékeinket** szétküldötük. — Amennyiben bármely oknál fogva nem kapta volna árjegyzékünket kézhez, kérje egy levelezőlapot, hogy **bérményesen** pótolás megküldhessük. **Tavaszi árucikkeink minősége elsőrangú! Áraink szenzációsan olcsók! Kedvező fizetési feltételek!** Vidéki rendeléseket aznap elintézzük. Árumintákat és egyes ruhadarabokat megtekintésre, készséggel küldünk.

REFORM Ruházati Rt. Budapest, VI, Vilmos császár út 5. (TELEFON: Automata 130-96, 132-96)

253.362—VI. c. 1925. sz. B. M. körrendelet a leszerelések és felvételek időpontját a tömegrendszerre történt áttéréssel, illetve visszatéréssel kapcsolatban tárgyalja, ebben a rendeletben szó sincsen arról, hogy ha valaki az egyik kerületnél leszerel, mi történjék vele, ha egy másik kerületnél jelentkezik felvételre. Ezt a kérdést a közlőny említett évfolyamában más rendelet sem szabályozza, valószínű tehát, hogy ön a hivatkozott rendeletnek csak a címét látta s nem ismeri a rendelet tartalmát. Egyébként az ön által felvetett kérdés rendeleti szabályozást soha nem nyert, mert ha valaki le akart vagy le akar szerelni, az az ő dolga, ha aztán vissza akar jönni, megint csak az ő dolga, hogy sikerül-e egy másik kerületnél visszajutni a testületbe vagy sem. Régebben ez gyakran megtörtént, ma nehezebben megy a dolog. Akik régebben megcsinálták ezt az „átnyergelést”, többnyire a jobb nőülési kilátásokkal kecsegtető kerülethez akartak így átjutni, amit áthelyezéssel nem érthettek el. Ha önnek ugyanez volna a célja, gondolja meg háromszor is a dolgot, mert kiteszi magát annak, hogy nem jut vissza a testületbe, vagy ha vissza is jut, eltelhetik közben 30 nap s akkor a nyugdíja szempontjából a megelőző szolgálati idejét elveszíti. Az a 30 nap, amit a levelében említ, sohasem volt semmiféle visszavételi határidő, hanem a megelőző szolgálati időnek a nyugdíjba való beszámíthatása tekintetében volt s van ma is ennek az időhatárnak nagy jelentősége, amire az ilyen leszerelés-felszerelésnél mindig ügyeltek az érdekeltek, ebből jöhet aztán az, hogy olyan híre van ennek a 30 napnak, amilyent ön is tulajdonít neki. Ne kísérletezzon, várja ki nyugodtan a sorsát, okosabbat nem lehet tenni. 3. Csendőrségi szempontból egészen mindegy, hogy az ara katolikus vagy protestáns. Az a fontos, hogy egyháziilag kötendő esküre mindkét fél képes legyen. Ez pedig nem a házasságra vonatkozó közjogi szabályok, hanem az egyházi törvények szerint alakul. E tekintetben törvényes intézkedésekkel az egyházakat, illetve azok útján a lelkészeket nem lehet semmire sem kötelezni, mert az állam szempontjából a házasság törvényes akkor, amikor a házasságkötés az anyakönyvvezető előtt megtörtént. Ha a református pap hajlandó arra, hogy megeskesse önöket — amint bizonyos, hogy a levélben adott körülmények között hajlandó —, akkor rendszerben van a dolog, írják meg a nyilatkozatban, hogy egyházi esketésre képesek és hajlandók s annak idején esküdjenek meg annál a lelkésznel, aki az esketést eszközölni hajlandó. A részleteket beszéljék meg a lelkésszel, esetleg mindkét egyháznak a lelkészével, hogy tisztább és kerekesebb legyen e tekintetben a magatartásuk. 5. Válasz a lekszikon rovatban jön.

Győzelem. Sajnos, nem fognak győzni, mert a forgalmi adót meg kell fizetniük. Amikor a hízót a hentesnek átadták, ezzel a hízó a közfogyasztás tárgya lett, tehát forgalmi adóköteles és az adót a vágatónak kell fizetnie. Az nem változtat ezen a tényen, hogy önök csak barátságos alapokon kötötték ezt a csereüzletet, a pénzügyi hatóságok ezt az indokolást nem fogadják el. Különben az összeg nem nagy: 4.3 százaléka a hízó forgalmi értékének. Fizessék csak ki ezt az összeget, mert a húzódozással még mindenféle póttelvéket is fel fognak számítani. Egyénileg nincs és nem is lehet az illető hentes ellen kifogásunk, nem is az ő személye ellen szól az, amikor azt a tanácsot adjuk, hogy ilyen ügyletekbe ne menjenek bele. Eltekintve attól, hogy az ilyesmi majdnem mindig zavarokkal és neheztelésekkel végződik, az örs őrizze meg a függetlenségét s még effajta szívességeket se fogadjon el. Ami azonban azt illeti, hogy az örsök közgazdálkodásai az adók tekintetében közétkezéseknek tekintendők, ez a felfogás téves, mert a közgazdálkodásban együttesen éldégelő néhány csendőr gazdálkodásában üzletszerűséget semmiképpen sem lehet felfedezni. Az ilyen alapon kirótt adók ellen okvetlenül fellebbezni kell, végső fokon a pénzügyminiszter úrhoz is. A fentebb tárgyalt eset azonban más lapra tartozik, úgy, amint megírtuk. 2. Folyósítják. De csak akkor, ha annak idején az özvegyi nyugdíjat nem váltotta meg az özvegy.

Rádió. Olvassa el a Szut. 320. pontjának a) alpontját. Nem is kell magyarázni, hogy szabadon lehet bocsátani az illetőt, ez világosan kitűnik az utasítás szövegéből. Hogy ebben az esetben melyik eljárás a helyes? Szerintünk feltétlenül az, ha az örsparancsnok szabadonbocsátja az elfogottat, mert az elfogás oka megszűnt már akkor, amikor a járőr az illetőt a nyilvánosság szeme elől bekísérte a lak-tanyába. Ha esetleg önnek az az aggodalma, amit nem írt meg, de talán jól sejtjük, hogy az illető visszamegy a vásárba és újra káromkodni kezd, akkor azt kell tenni, hogy újra elfogják, de akkor már persze nem bocsátják újra szabadon.

Kölcsönös áthelyezés. Ilyen kérelmeket nem tehetünk közzé.

Angyalvár. Ha teljesen kereset- és mukaképtelen s ez a szolgálatból kifolyólag következett be, akkor 8 évi és 5 hónapi szolgálat után is nyugdíjat kap. És pedig annyit, mintha 9 évet, 6 hónapot és 1 napot szolgált volna. A nyugdíjba beszámít a zsold (havidi) és a csendőrségi pótdíj. Egyéb nem.

I. M. törm., Debrecen. Örülünk az örömeinek, amire különben rászolgált.

Hegedű
harmonium
Tárogató csak itt a valódi
Cimbalom
Harmonika
Gitara

és az összes legjobb hangszerek, továbbá a legjobb rádiókészülékek csakis itt a gyárban kaphatók.

Művésziesen javít, legjobb hurokat készít
Arjegyzéket ingyen küld

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. azab.
hangszergyára
BUDAPEST, VII., RAKÓCZI-ÚT 71.

Egyedüli magyar hangszergyár az országban Csendőrségnek részletfizetés kedvezmény

SÁRGA JÁNOS
ÉKSZERÉSZ. ÓRÁS. MŰÖTVÖS

KIRÁLYI UDV. SZÁLLÍTÓ

ALAPÍTVA 1895
KOLOZSVÁR

BUDAPEST, IV. KIGYÓ-UTCA 5.
KÉPES ARJEGYZÉK INGYEN KLOTILD PALOTA

FINOM ÓRAK között legolcsóbbak A BRAUSWETTER ÓRAK!

BRAUSWETTER JÁNOS
SZEGEDEN
MAGYARORSZÁG LEGJOBB HIRNÉVŰ ÓRÁSÜZEME

Arjegyzék órákról és ékszerekről

Csendőrség és honvédség

számára szükséges

könyvek és térképek

kaphatók

GRILL -féle könyvkereskedésben
BUDAPEST, V. KERÜLET, DOROTTYA UTCA 2

HALÁSZ GYULA

úri szabósága és m. kir. egyenruházati és felszerelési intézete
BUDAPEST, IV., APPONYI-TÉR 1. FÉLEMELET.
(Kir. bérpalota)

CSENDŐRSÉGI DOLMANYOK SPECIÁLIS KÉSZÍTŐJE. — Tel.: Aut. 833-39. Alapítási év: 1915. Ezüstkoszorús mester

Sz. Gy. th., Monor. Válasz a lekszikon rovatban. Magánlevelet nem írunk, az 50 filléres bélyeget lapunk javára bevételeztük.

Brassó. Az 1912. évi LXV. t.-c. 49. §-a értelmében kétévi végkielégítéssel elbocsátott, de két éven belül visszatért csendőrnek a végkielégítés összegéből annyi huszonnegyedrészlet kell visszafizetnie, ahány hónap az újbóli felvétele és a két év vége közé esik. Ön tizenhat hónapig volt távol, hiányzik a 24 hónaphoz 8 hónap, vissza kellett tehát fizetnie a végkielégítésének a nyolc huszonnegyed részét. Ezt visszafizette, a megelőző szolgálati ideje tehát a nyugdíjába beszámít. 2. Az őrmesteri rangja a távollét miatt nem változott, a később előléptetett őrmesterekkel szemben most is rangidős. 3. A további előléptetésnél csak a távolléttöltött időt nem számítják be a szolgálati idejébe, a törzsőrmesteri előléptetéshez szükséges idő kitöltését tehát nem kell az újbóli felvételétől újrakezdenie. 4. Az ujjas vállgallért az időjárás szerint viselheti felöltve vagy csak vállra vetve olyan helyen is, ahol helyőrség van.

Ellenőrző. 1. A Szut. 260. pontja értelmében az egy főből álló járőrök szolgálatának éjjeli időre csak akkor szabad kiterjednie, ha a szolgálatot vasúton vagy hajón kell teljesíteni. Ha egy főből álló járőrnek éjjel helyi ellenőrző szolgálatot szabad volna teljesítenie, ezt a Szut. megmondaná. Az őrs állomáshelyén a mi nézetünk szerint nincsenek nagyobb biztonságban a járőrök, mint az őrskörlet más községeiben, sőt ellenkezőleg: az őrs állomáshelyén könnyebben érheti őket támadás. Itt az őrs tagjai gyakrabban érintkeznek a lakossággal, mint a többi községben, a sűrűbb érintkezéssel pedig több haragost szerezhetnek maguknak, mint azokban a községekben, ahol a járőrök csak ritkábban s akkor is többnyire futólag fordulnak meg. Ha az őrsparancsnok éjszaka egyedül menne ki helyi ellenőrző szolgálatba, hiába nyugtatná meg az a tudat, hogy a laktanya közel, talán csak a második utcában van, mert ez a távolság éppen elég ahhoz, hogy váratlanul megtámadják és pillanatok alatt lehetetlenné tegyék. 2. A félórán aluli lest a Szut. 471. pontja értelmében nem szabad a szolgálat tartamához hozzáadni s e tekintetben mindegy, hogy az őrsparancsnok írta elő, vagy pedig a járőrvezető a saját kezdeményezéséből tartotta meg a lest. Egy félóra olyan kevés idő, hogy a a portyázásra kiszabott idő lényeges megrövidítése nélkül be lehet állítani minden őrjárat tartamába. Ebből azonban nem szabad azt a téves következtetést levonni, hogy a félórán felüli lesből csak azt az időt lehet az őrjárat tartamához hozzáadni, ami a félórán felül van. Ha tehát egy járőr akár előírásra, akár saját kezdeményezéséből két óra lest tart, akkor az őrjárat tartamához nem másfél órát, hanem az egész két órát kell hozzáadni. Az ön példájában: az őrjárat 24 órás, az őrsparancsnok 1 óra lest ír elő. A szolgálati órák száma nem 24 és fél (mint ön azt véli), hanem 25 óra.

R. J. 1. Lőfegyver tartási és vásárlási engedélyt az elsőfokú rendőrhatalóságtól kell kérni. Őrskihallgatáson adja elő a kérelmét, amelyet az őrsparancsnok a Szut. 124. pontja értelmében továbbterjeszt. 2. A legénység vadászata tárgyalás alatt álló kérdés. Lehet, hogy a Szut. legközelebbi helyesbítései során ezt is elintézik. Amíg ez a kérdés függ, ne vadásson.

Pusztaság. Olvassa el mai számunkban „R. J.” jelígre küldött üzenetünk 2. pontját.

M. J. A honvédség, csendőrség s általában a fegyveres erő működését a Legmagasabb Szolgálat irányítja. A legmagasabb szolgálatnak ettől a fogalmától vagy talán úgy is mondhatjuk, hogy: személytelen személyétől ered az előjárók parancsadási joga s amikor a parancsoknak engedelmeskedünk, amikor a kötelességünket teljesítjük, ennek a legmagasabb szolgálati eszménynek rendeljük alá magunkat. Minden, ami parancs és engedelmesség, illetve kötelességteljesítés formájában történik, ezt a legmagasabb érdeket szolgálja. Nem az a fontos tehát, hogy személy szerint kik adnak és kik hajtanak végre parancsokat, hanem az a lényeges, hogy minden parancs és minden engedelmesség a Legmagasabb Szolgálat szellemének és céljainak megfelelő legyen. Amikor az őrsparancsnok a járőrt szolgálatba vezényli, ezt nem a maga egyéni akaratából és kedvtelésére, hanem a Legmagasabb Szolgálat nevében és érdekében teszi. A Legmagasabb Szolgálatnak azonban érzékelhető személyisége nincsen, előttünk az előjárók személyében megtestesítve jelenik meg s így mindazt a tiszteletet és engedelmisséget, ami a Legmagasabb Szolgálatot illeti, mi az előjárók személyén keresztül juttatjuk kifejezésre. A Szut. 254. pontjának a 2. bekezdése a fentebb mondottakra alapítja azt a rendelkezését, hogy az előírt szolgálat indokolatlan nem teljesítésével büntetendő cselekményt követ el az is, aki a szolgálatot saját magának írta elő. Ha pl. az őrsparancsnok a szolgálati havi füzetben ellenőrző szolgálatot írt elő magának, akkor ennek a szolgálatnak a teljesítése elől kellő indoklás nélkül nem térhet ki, mert a szolgálat magasabb érdekének és elveinek a tiszteletbentartása neki éppen úgy kötelessége, mint az őrs bármely másik tagjának.

K. G. M. ny. tiszthelyettes, Kistarcsa. Meghalt.

Kincses Kolozsvár. Címe ismeretlen, a nyilvántartásban sem fordul elő.

Altiszti kar 777. Olvassa el legutóbbi számunkban „Accidentia” jelígre küldött üzenetünk 1. pontját.

S. L. őrm., Tata. Szolgálati úton terjesszen fel kérvényt a belügyminiszter úrhoz névhelyesbítés iránt. Csatolja a kérvényhez az apja, nagyapja és dédapja kereszt- és házasságleveleit s ha ezekben a kérdéses magánhangzó legalább két ízben fordul elő kettőzve, akkor a belügyminiszter úr a névhelyesbítést elrendeli.

CSENDŐRSÉGI SZÁLLÍTÓ!

40 év óta fennálló cég, a csendőrség régi elismert bevásárló helye!

MÁRER

egyenruházati intézet
**BUDAPEST, VIII.,
BAROSS-TÉR 9. SZÁM.**
(A keleti pályaudvar orokozási
oldalán) TELEFON: J. 321-78.

Khaki posztó, Loden, szintarló gyapju, a legerősebb
strapára, méterje — — — — — 15.20 P
Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben — — — — — 17. —
Khaki kamara, szintarló, tiszta gyapju — — — — — 18.50
Ugyanaz extra finomban — — — — — 22.50—25. —
Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus
kivitelben van raktáron. tollforgótokkal együtt 7.60

Egyenruhák külön mérték után 3-6 havi hitelle.

Egyenruha-szabóságom és sapkaműhelyem a helyszínen személyes
szakképzett vezetésem mellett működik.

BUTOR

tartós, modern kivitelben, kényelmes részlet-
fizetésre kapható:

KISIPARI TERMÉKEK BÚTORCSARNOKA RT.
Budapest, VI., Dohány-utca 66. sz.

HOGYAN LEHET NYERNI az osztálysorsjátékon ?

Ezen sokan törték már a fejüket és töprengenek állandóan; feltétlen bizonyosság nincs, kiszámítás nem is lehet, **de van szerencse, esély, valószínűség és jóleső remény! Tanácsos** az első osztálynál megszerezni a sorsjegyeket, mert egy későbbi osztályhoz való vásárlásánál az előző, lejátszott osztályok árait is meg kell fizetni!

Húzás már április 17-én kezdődik!

Háború a tengeren.

írtta: B. BRAUN-VIMMER GYŐZŐ folyamőr-főkapitány.

(10)

A japán nyomás következtében a német cirkalóraj kelet-ázsiai állomását (Tsingtau) elhagyni kényszerült. A parancsnokló tengernagy, gróf Spee, igen jól átgondolt terv alapján ügyesen vezette át hajóit a Csendes-tengeren Délamerika nyugati partjaira, nem mulasztván el, hogy útközben az ellenséget ahol lehetett, károsítsa. Közvetve több mint egy hónapon át azáltal okozott zavart, hogy hajórajának céljait nem ismervén senki, az ellenséges csapatszálításokat késleltette. A kereskedelmi hajózás Kelet-Ázsiában és Ausztrália körül teljesen megbénult, mert a félelem váratlan német támadások miatt általános volt. A nagy körülményekkel már békében történt előgondoskodásnak volt csak köszönhető, hogy a mozgósítás első napjaiban beállott zavar dacára is sikerült a hajóraj számára alkalmas szállítógőzösöket biztosítani, amelyek annak nyomát követve, azt a szükséges üzemanyaggal mindvégig el tudták látni. Ilyen anyaghajók bármilyen nélkülözhetetlenek, kötelékben mégis csak terhet jelentenek egy szüntelenül harcrakész hajórajnak. Minden ellenséges túlerő dacára sikerült ennek egyesülnie a világnak egész más tájékairól hozzátörekvő két másik cirkalóhajóval. Helyes sztratégiai intézkedésekkel pedig el tudta érni a tengernagy azt, hogy 1914 november 1-én a chilei partok mentén (Coronel) 100 év után az első megsemmisítő tengeri vereséget okozhatta az angoloknak azáltal, hogy azoknak két hajóját kitűnően vezetett ágyúharcban elsüllyesztette. Megtörtént tehát az a csoda, ami bámulatba és gondolkodóba ejtette a világot, hogy a habok az angol lobogót is elnyelik. Ez a tengeri győzelem nemcsak az összes külföldi állomásokon befolyásolta az angol sztratégia menetét, hanem az Északi-tengeren is a hadihelyzetet azáltal, hogy az angol

flotta ott hosszabb időn keresztül sok erős hajóját volt kénytelen nélkülözni. A mindig erősebben érezhető túlerő a német hajóraj vezetőjét az Atlanti-óceán felé való továbbvonulásra kényszerítette. Abban a törekvésben, hogy további katonai eredményeket érjen el, amely helytelen jelentések alapján számításai szerint kockázattal nem jártak volna, a hajóraj a Falkland szigetekhez jutott el. Azonban itt teljesen váratlanul többszörös túlerő várta, amely december 8-án a hajóraj végpusztulását okozta. Gróf Spee tisztjeinek legnagyobb részével együtt, köztük két fiával is, hősieles küzdelem után elveszett. A „Nürnberg” süllyedő roncsain egy matrózcsoporthoz örök idők emlékeztetőül egy zászlórúdon az utolsó pillanatig magasra tartotta a hajó lobogóját. Ez a jelenet a legmélyebb benyomást keltette az egyik angol hajón és első tisztjét arra a kijelentésre készítette: „Szeretném, ha az én embereim is ilyen hősielesen tudnának meghalni, ha egyszer megjön az utolsó pillanat!” Gyász hírmondónak csak egy kis cirkáló menekült el; ezt csak három hónappal később pusztította el két angol hajó a nemzetközi jog flagráns megsértése mellett a chilei vizeken.

Coronelnél körülbelül egyenlő harcértékű hajócsoporthoz állottak egymással szemben, amelyek közvetlenül a nagy harcegységek építését megelőző időkből származtak és többé-kevésbé egységtípusokat képeztek világszerte. A falklandi csatában lenyegesen más volt a helyzet. Itt az előbb említett hajóegységek az új csatacirkálókkal keveredtek harcba, tehát olyan leküzdhetetlen túlerővel találták magukat szemben, amelynek hatása alatt csak pusztulás lehetett a gyengébb sorsa.

A kötelékben egyesített cirkálókon kívül még három másik is folytatott hosszabb-rövidebb ideig kereskedelmi háborút a tengereken. Ezek között a legtöbbet emlegetett hajó az „Emden” volt, amely — mint ismeretes — több mint három hónapon keresztül volt réme az angol tengeri kereskedelemnek. Parancsnoka a szerencse különös támogatása mellett idővel már teljesen sportszerűen üzte a hajópusztító mesterseget. Részben ez volt az oka, hogy olyan nagy népszerűségre tett szert még az ellenséges földön is, de meginkább azáltal, hogy az ellenséges hajók személyzetével mindig emberi módon bánt és megtett tőle telhetőleg mindent, hogy helyzetük ne legyen felesleges módon még jobban megnehezítve. „Átkozott rossz játékot játszik”, mondták róla, „de ezt úriember módjára teszi!” Sokáig azzal tévesztette meg a hajókat, hogy három hajókéménye elé még egy negyedik műkéményt is állított, aminek következtében a körvonala jobban megegyezett az angol kis cirkáló körvonalaival. Első időben a bengáliai öbölben rémítette a hajókat, rommá lőtte Madras olajtelepeit olyan alaposan, hogy az abból származott tűzvész még 160 km távolságra is fáklyaként világított ki a tengerre. Majd Hátsóindia partjaira tette át vadászterületét.

A csendőrség legrégibb, legmegbízhatóbb és legolcsóbb bevásárlási helye

8 havi részlet!

TRIBON

ruházati R.-t.

Budapest, VIII., Üllői-út 14.

Női-, férfi-, valamint egyenruha szövetek, bélésárak, vászon, sifon, zefírek és egyéb vászonárak, női s férfifehérművek készen és rendelésre, törülközők, aboroszok, kötött gyermekgarnitúrák, keztyűk, harisnyák, kész kötött kabátok, függöny és függönykermék új, gyárilag sterilizált ágylak és pelyhek, paplanok, mindennemű mosókermék kaphatók.

Csendőrségi
szállító!!

CIPŐ

harisnya, ernyő és
bördíszműárú vásárolható

Postán is rendelhető!

készpénzáron, hat havi lefizetésre.

NORMA cipőkereskedelmi r.-t. BUDAPEST V., Erzsébet-tér 13.

Kérjen árjegyzéket!

Telefonszám: Automata 800—25.

Penangban a reggeli szürkületben rajtaütött az ott állomásozó orosz cirkálón és mielőtt az a védelemre csak gondolhattott volna is, már elsüllyesztette; de így járt az éppen befutó, mitsem sejtő francia előőrs is. Az „Emden” a legkisebb sérülés nélkül tünt el megint.

Allandóan a kutató ellenséges hajók tömege járt nyomában, de olyan ügyesen leplezte útjait, hogy mindig megtevesztette az üldözőket. Amidőn később már csak nagyon ritka volt a zsákmány, a Keeling-szigeteken lévő kábelállomás elpusztítására indult. Ez lett a veszte. Mielőtt a partraszállt csapat az állomást üzemén kívül helyezhette volna, annak sikerült rádiójeleket leadnia. A véletlen folytán éppen a közelben tartózkodó, sokkal erősebb ausztráliai cirkáló felfogta a vészjeleket és rögtön a régen keresett vad ellen indult. Az „Emden” a váratlan ellenség megjelenésekor — anélkül, hogy partraküldött csapatát a fedélzetre vehette volna — kénytelen volt a kikötőt gyorsan elhagyni. A visszamaradt különítmény fogcsikorgatva nézhette csak a távolból az egyenlőtlen harcot, amely reggeltől napnyugtáig tartott és az „Emden” leküzdésével végződött. A szirtekre felfutott német hajóroncsot még sokáig verdesték az óceán hullámai. A roncsokból azonban a német tettekre készség újabb phönixet ébresztett életre. A visszamaradt német csapat a kikötőben horgonyon talált „Ayesha” vitorlással indult ki újra a tengerre és vészteljes, nehéz kalandok után látta viszont az egész világgal harcban álló hazáját.

El kell képzelni az ilyen teljesen magára hagyott hadihajó személyzetét, amely személyzet bárhová teki is, mindenütt ellenségtől van körülvéve. Csak a szerencse, csak a kedvező véletlen állhat esetleg melléje. A hajószemélyzet éjjel-nappal harcrakészen, úgynevezett szigorított őrszolgálatban van. Ez abból áll, hogy a személyzet fele harci riadóállomásain tartózkodik, így: az ágyúk, a fényszórók, torpedókészülékek mellett, a fedélzetek alatt, a gépházban stb., a másik fele felöltözve, hívásra azonnal készen, pihen. Az őrség élén felváltva a parancsnok és az első tiszt állnak. A bátorság, tettekre készség, hazaszeretet csodákat művelhetnek az emberek lelkében, de a holt anyagba ezek se képesek lelket önteni, mert az pusztulásnak van kitéve. A hajó testét, a gépeket kimeríthetetlenül kikezdi az idő foga; itt is, ott is hiányzik valami, amit pótolni kellene és nem lehet. A hajó fenekét benövi a tenger növényei, csigái, apró állatkái, — marni kezdi a rozsdát; s ez mind a hajó gyorsaságának rovására történik. Az ágyúk csöve, szerkezete romlik a használatban; nap-nap után újabb hiányok, újabb károk. Amit a hajó saját eszközeivel, saját embereivel a fogyatkozások kiküszöbölésére tehet, az is csak rendszertelenül, gyors ütemben történhetik ott, ahol erre egy kis lehetőség nyílik. Van ugyan búvóhelyek a nagyvilágon, de azokat az ellenség is ismeri és ezer szemmel őrzi.

Ha fogytán van a szénkészlet, azt egyik-másik zsákmányolt hajóból kint a szabad tengeren kell kiegészíteni. Tudni való, hogy az óceán felülete még szélcsendben is lassú ringásban van; ennek következtében az egymás mellett álló hajók szüntelenül egymáshoz ütődnek és az ütődések következtében megsérülnek. Sokszor ismétlődő ilyen szénátrakás után bizony a hajó hamar és sokat veszít a békebeli csinoságából. Színei elfakulnak, ütött-kopott lesz.

A rádió igen értékes szolgálatokat tehet az egyedül operáló hajóknak. A minden irányból beérkező jelek a leadó hajók távolságára engednek következtetni; sőt mi több, bizonyos gyakorlat után a távirász még azt is megkülönbözteti, hogy milyen nemzetiségű a jelentkező hajó, mert minden nemzetnek megvannak a jellegzetes szokásai a táviratok leaúásánál. Az olasz másképpen adja a jeleket, mint az angol, a francia másképpen, mint a japán.

A hajó lassú menetben halad, az árbocon figyelő őrs valamely irányban füstszalagot lát a láthatár vonalán. Jelentésére a megjelölt irány felé tart a vadászhajó; kellő elővigyázattal, amíg biztosan nem tudja megállapítani a mutatózó jármű jellegét. Hisz ellenséges hadihajó is lehet! A cirkálók harcában a legfontosabb szabály, hogy erősebb ellenféllel mindig kerülni kell a harcot. Még abban az esetben is, ha nem éppen erősebb az ellenfél, a harcban szerzett, ki nem javítható sérülései, valamint pótolhatatlan veszteségek a személyzetből, előbb-utóbb arra kényszerítenék a teljesen saját erejére utalt hajót, hogy ténykedését befejezze. Szóval az elővigyázatosság nagyon is helyénvaló. A gyakorlott szem már a láthatáron felbukkanó első körvonalakból megállapíthatja, hogy ajánlatos-e a közeledés. Ha a jövevény kereskedelmi gőzös, felkúszik az árbocra a nemzetközi jelzőkönyvből kiolvasható jelzés: „Álljon meg!”. Egy ágyú vaklövése dördül el; a következő már éles lövés, amely a hajó orra előtt csap a tengerbe. A hajó megáll és megadja magát sorsának; a hadihajó csónakot küld át felfegyverzett őrséggel. Az őrség intézkedik, hogy a hajó személyzete a legszükségesebb holmiját összeszedve azonnal hagyja el a pusztulásra szánt hajót. A tengerésznek mindig nehezebb esik az elemekkel való harcban süllyedni és tönkremenni látni egy hajót; az az érzése, hogy a közös sors még ehhez az élettelen lényhez is közelebb hozta a tengeren. Nehéz és fájdalmas feladat tehát, hogy maga legyen egy hajó elpusztítója; de ezt sem kerülheti el, mert ez a háború rendje! Az őrség lemegy a hajó mélyébe, kinyit a gépházban egy-két szelepet és már derékvastagságban ömlik be a víz; a vízálló ajtókat kinyitják, úgy, hogy a hajónak legalább 2—3 nagy rekesze megteljen. Ha ez megtörtént, a hajó fenekére helyeznek egy-két robbantószelencét és a csónak visszaér a hadihajóhoz. Hogy rövidebb legyen a hajó agóniája, néhány lövést kap még a vízvonalán; erre elkezd ide-oda imbolyogni, mintha azon csó-

Csendőrtisztek, altisztek és azok családtagjai 10 havi részletfizetésre!

Az Urak részére:

Kész öltönyök, felöltők
Hubertus kabátok és trench-coatok
Téli kabátok, bundák
Öltöny- és felöltőszövetek
A H. M. új előírásának megfelelő katonai szövetek

Egyéb egyenruhászövetek nagy választékban
Férfi fehérneműek
Pullóverek, kötött mellények
Fehérneműanyagok méterszámra
Úszóruhák, fürdőköpenyek

Öltönyöket, felöltőket és egyenruhákat mérték szerint készítünk saját műhelyünkben

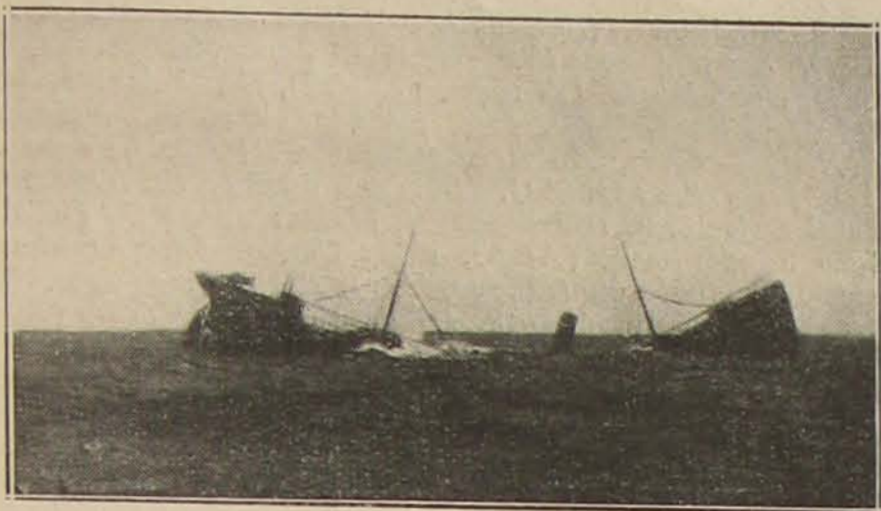
A Hölgyek részére:

Kész női felöltők és kosztümök
Kész női szövet és selyem, délutáni és estélyi ruhák
Pongyolák, blúzok, aljak
Pulloverek, kötött mellények és kötött kosztümök
Köpeny- és ruhászövetek
Selymek és műselymek méterszámra
Vászonárak, sifon stb.

Úszóruhák, fürdőköpenyek
Menyasszonyi kelengyék
Ágygarnitúrák
Kész női fehérneműek
Damasztáru
Asztali készlet
Sezlontakarók, diszpárnák, szoba- és futószőnyegek

Felöltőket, kosztümöket és ruhákat mérték szerint készítünk saját műhelyünkben

WEISS GYULA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ÁRUHÁZA, BUDAPEST
IV. KERÜLET, KOSSUTH LAJOS-UTCA 18. SZÁM — TELEFON: 895—41. — FENNÁLL 62 ÉVE!

Süllyedő gőzhajó.

dálkoznék, hogy a rendes szokástól eltérőleg ilyesmi is lehet. Folyton mélyebbre süllyed, mintha tengeralatti szörnyek húznák lefele a mélybe. A habok végigtapogatják a felső peremét, nyaldossák a fedélzetét, mintha már alig tudnák kivárni, hogy elnyelhessék. Majd vonaglása közben hirtelen oldalra fordul a hajótest, az árbocok a vízbe borulnak, tompa morajjal felrobban a kazán, a kéményen pedig kitódul szénporral keverve a maradék gőz. A hajó belsejébe szorult levegő erős nyomással széjjelveti azt, ami a hajótesten még egész maradt és sisteregve, bugyborékolva tör ki a roncsok közül. Mélyen kavargó, habzó örvényben tűnik el minden, csak itt-ott bukdácsolnak fel kisebb farészei a hajónak. A torpedó gyorsabb munkát végzett volna, de ezt az igen értékes fegyvert nemesebb vad részére kell fenntartani. A hajó eltűnt, csak egy nagy olajfolt mutatja a pusztulás helyét;

egy-két mentőgyűrű a hajó nevével, mint koszorúk a síron. A vadászhajó tovasiklik és arra figyel, hogy hol tűnnek fel újból árboccsúcsok a láthatáron. Ez a cirkálók háborúja.

*

A világháború 52 hónapos borzalmi után bő tanulságok alapján állíthatjuk össze a mérleget. Évekig patakokban folyt a vér a földteke átokkal terhelt pontjain, — hogy az ige szerint hetedízigen bűnhődjenek, akik ott laknak. Milliók ontották vérüket a haza rögéért, a földet mélyen felszántották a robbanó lövedékek, régi sírok porladó csontjait hányták ki nyugvóhelyükből. Falvak, városok lettek egyenlők a föld színével. Mérhetetlen áldozatok állítólag az igazságért és azért, hogy a hosszú, romboló vihar után szebb és jobb legyen minden a földön. De ha körülnézünk, hol látjuk a szírványt? A mérleg szomorú. Esztelenül szaggattak szét határokat. Évszázados trónokat ledöntött ugyan a szélvész, de az emberiség legkegyetlenebb zsarnoka, a pénz most is ott trónol aranyszékén és kaján vigyorgással rázza a fejét, hogy nem lesz béke a földön. Amíg ember él, az ő rabszolgája marad. Versengés aranyért, gazdagságért, tekintélyért, uralomért. Aranytollal írták alá a Kellog-paktumot is Párisban. Anyák, özvegyek, testvérek imádsága elég buzgó, elég erős lesz-e, hogy meghallgatásra találjon ott fenn, ahol felfoghatatlanul hatalmas erők az egész világ egyetemét igazgatják? Nem merem hinni.

Huszonnégy évvel ezelőtt Rooseveltnél, a Fehérházban így szólt a kongresszus tagjaihoz: „A hosszantartó, nagy háború sokkal egészségesebb a nép lelkének, mint a legvirágzóbb béke, ha ezért jogtalanságot és igazságtalanságot kell eltűrnie. Sőt még vereséget szenvedni a háborúban is jobb, mint küzdelem nélkül tűrni!”

Ki tudja, hol az igazság?

(Vége.)

4004

8571

9010

12103

42835

50773

56305

64553

Fent 8 számot talál!

A számokat összekeverve huzzon egy vagy több számot és rendelje meg azonnal TÖRÖKNÉL!

Minden második sorsjegy nyer!

A nagy nyeremények óriási mennyisége jutott TÖRÖK ügyfeleinek. A közelmúltban a következő főnyereményeket fizettük ki a vevőinknek:

300.000 P az 52547. sz.	160.000 P a 35635. sz.
200.000 P a 28811. sz.	100.000 P a 12184. sz.
200.000 P az 5124. sz.	100.000 P a 47943. sz.

sorsjegyre s.b.

Az új XXVI. m. klr. sorsjátékban az elérhető legnagyobb nyeremény esetleg

500.000 P (Ötszázezer P)

mely összeg egyetlen sorsjeggyel nyerhető.
Kisorsolásra kerül készpénzben összesen

7 MILLIÓ 722.000 PENGŐ

A nyeremények kifizetése a húzások után készpénzben történik.
A Török bankház sorsjegyeit nagyon keresik és ezért ajánlatos a rendelést postafordulattal beküldeni.

Nyereményhúzás már április 17. és 20.

Hivatalosan megállapított sorsjegyárak:

— [] — Teljes sorsjegy P 24.—	— [] — Fél sorsjegy P 12.—	— [] — Negyed sorsjegy P 6.—
--------------------------------------	-----------------------------------	-------------------------------------

Rendelni lehet az alanti levelezőlapon, utalványon, levélben vagy postai levelezőlapon.

TÖRÖK A. és TSA BANKHÁZ RT.

LEGNAGYOBB SORSJEGYÜZLET. KÖZPONT:

Budapest, IV., Szervita-lér 3. szám. (Postafiók 167.)

F. évi március 12-én a 200.000 P főnyereményt az 5124. sz. sorsjeggyel ismét a Török Szerencsés Vevői Nyerték.

Ki tud többet?

(Pályázat.)

Fel kell sorolni minél több ipari munkát, amelyet vasárnapokon és Szent István napján egész napon át lehet végezni. A munkákat egymás alá kell írni, meg kell számozni, mindenik után pedig fel kell tüntetni a törvényt vagy rendeletet és annak §-át, amely az illető munka végzését megengedi.

Aki a legtöbbet felsorolja, értékes ébresztőórával jutalmazzuk. Pályázatot csak a csendőrség legénységi egyéneitől fogadunk el. Határidő: április 20. A megfejtést a május 1-i számunkban közöljük.

Megfejtés.

A folyó évi 7. számunkban közölt Keresztrejtvény helyes megfejtése az alábbi:

Visszintes sorok: 1: rablótámadás, 11: agy, 13: ölel, 14: remegés, 16: katlan, 19: ra, 20: (t)akarás, 23: költekeznek, 26: kéve, 28: tied, 30: sak (k), 31: előhad, 34: elkoboz, 38: le, 39: eke, 40: kioson, 41: me (g), 42: Kiev, 45: l l l, 46: eis, 47: erjedés, 50: Laokon, 53: la, 54: dur, 55: fa, 56: arany, 57: étrend, 59: félti, 62: ara, 63: elüti, 65: ásó, 68: eb, 70: ír, 71: másoló, 74: szóbeli, 79: sikos, 80: lab, 81: vadász, 82: ám.

Függőleges sorok: 1: rök (kör), 2: alak, 3: betörő, 4: l l l l, 5: ár, 6: meredek, 7: amaz, 8: de, 9: ágak, 10: sék (kés), 12: gyáva, 15: sak (k), 17: attack, 18: neide, 21: rész, 22: sekrestye, 24: ke, 25: iskola, 27: felkelés, 29: Abo, 32: leirat, 33: heveder, 35: Lillafüred, 36: Oslo, 37: on (ón), 41: mi, 43: ej, 44: ás, 46: Ena, 48: Duna, 49: Érd, 51: kat, 52: óriási, 58: rabol, 60: ét, 61: lim, 64: lila, 66: soká, 67: ólom, 68: ez, 69: él, 72: ász, 73: ós, 74: só, 75: bá, 76: eb, 77: iv, 78: Gá.

Beérkezett 309 megfejtés. Helyesen fejtették meg: Székely Ferenc örm. (Kölesd), Végh József törm. (Szeged), Tepliczki Mihály th. (Miskolc), Balogh János I. örm. (Toponár), Kocsis János g. th. (Pécs), Kovács Mihály II. cs. (Szeged), Jakab József th. (Szombathely), Kun András örm. (Hajdusámson), Polgár József örm. (Baja), Elek Pál cs. (Kecsk), Rácz Sándor örm. (Battonya), Grumai Péter törm. (Debrecen), Koszegi István törm. (Debrecen), Bárány István törm. (Debrecen), Prommer Mihály örm. (Lőrinci), Sipos Imre törm. (Nagybátony), Batár Antal th. (Budapest), Olvashatatlan nevű öm. (Balatonföldvár), Vincze Rezső örm. (Tata), Lengyel Antal cs. (Tata), Marovics Mátyás alhgy. (Kecskemét), Simon Albert örm. (Szob), Orbán József I. örm. (Ostffyasszonyfa), Nyers László törm. (Kaposvár), Szalai István I. th. (Szombathely), Horváth Bertalan cs. (Várpalota), Benkő József törm. (Kaposvár), Zsádon Géza örm. (Magyarbánhegyes), Pethő István örm. (Várpalota), Kenesey Ferenc örm. (Balf), Oláh Elek örm. (Kerepes), Juhász Sándor örm. (Szakály), Németh János VII. örm. (Fonyód), Kovács Péter cs. (Pécs), Tabajdi Imre örm. (Cegléd), Szabó Bódog th. (Szakály), Nagy Lajos I. cs. örm. (Szakály), Illyés István II. törm. (Szakály), Csendőr örs (Karcag), Péntes István th. (Szeged), Ivony Imre próba cs. (Salgótarján), Barna István törm. (Szombathely), Csontos Endre prb. cs. (Szeghalom), Ruzsa János cs. (Páka), Forheimesz Károly th. (Budapest), Pomozi Lajos törm. (Zákány), Sente Géza cs. (Cered), Szima Miklós th. (Balatonberény), Lakatos István törm. (Szombathely), Bogár Ferenc gth. (Budapest), Tóthpéli József th. (Budapest), Gyalog Sándor cs. (Pécel), Házi Pál törm. (Szombathely), Vázsonyi László cs. (Verseg), Kocsis András cs. (Szank), Szembrátovics László örm. (Hajduböszörmény), Nagy János IV. örm. (Vasvár), Dobó Vince örm. (Nagykanizsa), Csuha Ferenc örm. (Lakócsa), Farkas Gyula törm. (Szombathely), Kozma Károly örm. (Bucsatelep), Balogh János II. örm. (Kaposvár), Sütő Miklós örm. (Vajdacska), Járdánházy Gábor örm. (Kunszentmiklós), Palkó József th. (Nemesvid), János Márton gth. (Budapest), Radics Sándor gth. (Budapest), Deák Albert gth. (Budapest), Juhász Lajos gth. (Budapest), Apátóczy János gth. (Budapest), Fehér György gth. (Budapest), Koller Dezső th. (Budapest), Braun József törm. (Bucsatelep), Csonka János cs. (Tokod-altáró), Pintér József örm. (Püspöklele), Kéri András törm. (Hajdusámson), Bazsó Lajos csendőr (Lövő), Pál Lajos th. (Szentés), Vida István alhgy. (Győr), Molnár Bertalan örm. (Debrecen), Nagy János II. törm. (Győr), Toldi József örm. (Lengyeltóti), Németh

Imre III. törm. (Szekszárd), Pethő József törm. (Szentés), Marton Mihály th. (Szombathely), Sütő József alhgy. (Budapest), Szák János th. (Gyula), Jankovics János örm. (Tápe), Tóth István IX. törm. (Kölesd), Sepsi András törm. (Cegléd), Kiss Lajos I. örm. (Komló), Horváth Ferdinánd cs. (Hegyeshalom), Antal Sándor törm. (Geszt), Vass István törm. (Nyíregyháza), Sólyom József th. (Mezőtúr), Apostol Lajos örm. (Sárospatak), Molnár János th. (Királd), Gulyás Sándor örm. (Ajka), Papp Sándor th. (Kunigota), Kozicz Kálmán törm. (Magyaróvár), Botló Vince örm. (Magyaróvár), Biró István gth. (Budapest), Ódor örm. (Lövő), Nagy Kálmán örm. (Nagyigmánd), Márkus János törm. (Csepreg), Bálint Géza cs. (Köny), Kardos József II. törm. (Szakcs), Gyurákovics Imre th. (Pécs), Frank Károly örm. (Kápolnásnyék), Gerencsér Lajos örm. (Doboz), Tóth Miklós cs. (Sóstógyógyfürdő), Sebestyén József törm. (Nagyecenk), Vajda József III. örm. (Pincehely), Csap Mihály örm. (Szeghalom), Aláírás nélkül (Berzence), Kenéz Sándor törm. (Okény), Bognár János örm. (Szálka), Szerdahelyi Elek örm. (Szirák), Farkas József törm. (Csengőd), Csobod Ferenc törm. (Hatvan), Horváth József cs. (Nagyecenk), Pályi Lajos cs. (Szirák), Erdődi János th. (Szombathely), Füleki József alhgy. (Toponár), Kolozsvári Gyula th. (Szombathely), Bányi István örm. (Poroszló), Tótok Pál th. (Poroszló), Császár Antal örm. (Veszprém), Antal Ágoston törm. (Budapest), Gábor Lajos th. (Sopron), Berki János th. (Budapest), Szabó Lajos törm. (Szápár), Siffer Jenő örm. (Szombathely), Csató József örm. (Derecske), Écsi Imre törm. (Szombathely), Udvardi György törm. (Ajka), Birta Miklós örm. (Nagydobos), Izsó törm. (Szeged), Antal Imre cs. (Valkó), Baranyi István törm. (Szeged), Tölgyes Ferenc cs. (Devecser), Imrei József örm. (Baltavár), Linkó József th. (Szeged), Kevés József törm. (Szeged), Szalai Mihály cs. (Bánokszentgyörgy), Szanyi Béla cs. (Bagamér), Bártfai András törm. (Gyöngy), Tóth Gyula örm. (Baksa), Fejes I. örm. (Szekszárd), Orbán Lajos th. (Baksa), Makra Mihály törm. (Zsadány), Hordós Gyula örm. (Csurgó), Keszthelyi István gth. (Pécs), Bugyi István cs. (Marancs-keszi), Cséke Zsigmond cs. (Kisvárd), Szegő Ferenc törm. (Nagymányok), Garai Zsigmond örm. (Mernye), Kovács György II. örm. (Karád), Tóth József III. cs. (Heves), Kálmán Imre II. törm. (Szombathely), Fürjes József örm. (Szombathely), Sütő István törm. (Drégelypalánk).

A szerkesztőségünkben megejtett sorsolás során az A. E. G. „Mignon” írógepet Pethő István örmester (Várpalota) nyerte, kinek azt egyidejűen elküldöttük.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, VI., Rózsa-utca 111. sz.

Felelős üzemvezető: Györy Aladár.

BAROMFITENYÉSZTŐK FIGYELEM!

Kisebb tenyész-
tők részére
**200csibés
műanyagát**
konstruáltunk.

Ára kétféle, szagtalan petró-
leumfűtő beren-
dezéssel, teljes
felszereléssel

P 60.-

24 óránkénti egyszeri megtöl-
tésen kívül semmi
dolga nincs vele!

Ardó József Budapest, VI. kerület,
Vilmos császár út 43

A Dr. Valló-féle Bttk. „Kihágás” — lásd bővebb hirdetésünket a Csendőrségi Lapok 2. és 3. számában — a február 1-én életbelépő **KATONAI BTTK.** „Kihágás”-részt is magában foglalja.

PALLADIS R.-T.

BUDAPEST, V., AKADEMIA-UTCA 10. SZÁM

A „Csendőrségi Lapok” részére
hirdetéseket

ERDŐS JÓZSEF

hirdetési irodája vesz fel!

Budapest, VI., Teréz-körút 35. Telefonszám: Aut. 125-58.

Kérem a
címre
ügyelni!

A magyar királyi csendőrség tagjai
legolcsóbban

vásárolnak posztót, fehérneműt és textilárut

FEKETE JÓZSEF

csendőrségi ruházati szakszletében Bpest, VI., Károly király-út 5.
Kedvező fizetési feltételek. Kérjen költség-
mentes vételkényszer nélkül próbacsomagot!

Csendőr

csak olyan cégnél vásároljon,
amelynek hirdetését a

»Csendőrségi Lapok«-ban

olvassa,

mert mi

hirdetőinket megválogatjuk és ellenőrizzük; hirdetést csak olyan teljesen megbízható cégtől fogadunk el, melytől olvasóink bizalommal vásárolhatnak; minden egyes megrendeléssel, amit bajtársaink a mi hirdetőinknél eszközölnek, a „Csendőrségi Lapok”-at is támogatják, mert hirdetéseink eredményét növelik.

Annak a cégnek a hirdetését, amely ellen a legkisebb jogos kifogás merül fel, azonnal töröljük. Ezért kérjük olvasóinkat, hogy minden felmerült panaszt velünk azonnal közölni sziveskedjenek.